

52

PROTOCOLLON 2

ANNO 1715

IV

Zebrał

Eligi Korwin Piotrowski
Prezes Sądu Głównego Wołyńskiego
w Motowidłowie.

Własność córki Stanisławy
z Piotrowskich Malinowskiej.

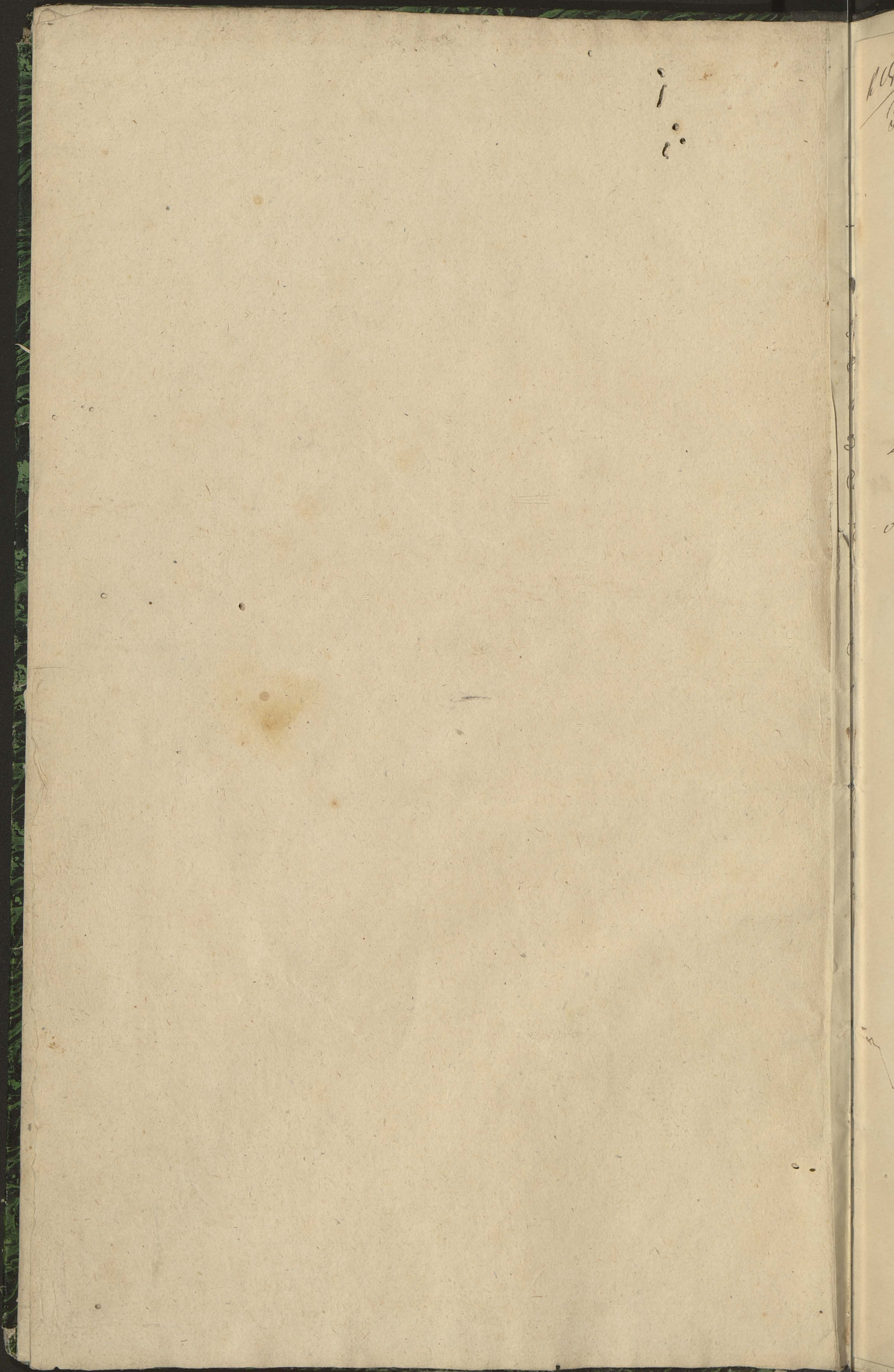

N. J. 6252

1041
35

Onie J. Czarnickiego I
npa Czarnickiego J. Niypobczano

1411.

akta kancelarskie.

Za Bonowania Augusta Drugiego, Augusta Trzeciego i
Stanisława Augusta.
A za kancelarstwa Jana Szembeka, Jana Matkowskiego
i Jacha Matkowskiego
wydane przez Elżbietę Korwinę Piotrowską

pro

Zebrał
 Elżbieta Korwin Piotrowski
 Prezes Sądu Głównego Wołyńskiego
 w Motowidłówce.
 Własność córki Stanisławy
 z Piotrowskich Malinowskiej.

14
Poczetowicz drzewiarz pod miodunianin Stojenia
za Komitaci Cestary, po wydzwolowani, waznem
potwierdzeniu kasy eksportowej. Wiszow, dnia 28
Lutego 1889 roku.

Antoni Ostrowski

Sredmowa wydawcy.

w Sierwszych wiekach Chrześcijaństwa, mata lierba tudzi znata pismo-
li co je umizli, wrywani byli do spisywania zawieszonych między
stronami uenow, a z kony mia dotrzymania jif byto przytozenia
pietki -

Sposob ten uswirzenia orynow ludz qid tak byt powszechny, iz
nie tylko osoby prywatne, lecz sam Rząd wrywatal go. Jakoz
na Aktach dawnych nie znalazzamy podpisow, lecz tylko
pietki - w najdawniej szty nie doktadano nawet kto pi-
sat - Czeci przywadzi dopiero nadanie w Roku 1378 zdo-
datkiem, pisat kniaszi pisarz kostka Brolestrasycki, 181.

Z tego tedy powodu, w pozniejszych nawet wiekach, gdy
już Akta opatrzone byly podpisami, kancelary powszechni
narywano piestawami -

Od samych poratkow Krolstwa Polskiego, rozporzadzienia
Krolow, przez kancelarych utatwiane byly. Lez Ksiazki
182. okzeslenie obowiazkow; w tadry kancelarych adnosi
dopiero do Boleslawa Czobrego; z powodu iz on; inne dyg-
nitarstwa w Polsce ustanowil - w sprawadawstwie znalazzimy
pierwsze wzgledem kancelary; Sad kancelarych postanowia-
nie w Roku 1459 183 Iz z jakiego bacz wojewodstwa Maz-
z dolny kancelarych byc moze 184. Co: Krol Jan Albrecht
przyzeczil 1496 Roku, iz jedyni Mziem zdolnym ten Mziem
powierzai bedzie - Sad Samowowicim Alexandra Scym 1504
Roku postanowil, iz orynnosie Kancelary; Sad kancelarych,
beda rowny wagi, i podlug dawnego zwyczaju ze spolone,
tak co do przedmiotow temu Mziemowi sturaj, jako tez do
odprawy pism 185 Jakoz Sad kancelarych nie tylko zast-
-

181. O L. Teslind: Solstind Browad J. 1. Karta 15.

182. Korona Polska J. 1. Karta 254.

183. Zalasroski - Jus Regni Poloniae Roku 1699 J. 1. Karta 606.

184. Sol. emur quod Cancellariatum et Vicecancellariatum distribue-

mus, Vizis i donejs - Notarium Regum Tom 1. Karta 248.

185. Cancellarij autem et Vicecancellarij officia, a modo officij aucto-

ritate, executione, expeditione, et consuetudine sic ordina-

vantur: quod censeatur invicem copolata esse.

Vol: Leg: Tom 1 Karta 296.

powołanie kancelerza w czasie tego nie bytności; lecz równa miały
wagę postanowienia tak w Aktach Kancelaryj jak i w Kancelaryjs-
kiej Kapisane — o czym przeswiadcza konstytucja 1717 roku,
obowiązująca kancelerzy i podkancelerzy do udzielania sobie
na wzajem wiadomości o przytoczeniu pieczęci do wystrych
od nich nadan, zapobiegając wyjściu dwóch nadan, na jeden
i ten sam przedmiot 186.

Choć i mianowanie na wszystkie dostojenstwa ad krola zale-
żało — lecz co do kancelerzy i podkancelerzy, krol nie winnym
czasu jak w czasie seymu, te urzęda rozdawał był mowca, a to
z względu aby w powszedniej opinii miał szacunek, kto
godniejszym tego dostojenstwa być może 187. — August 11.
z powodu kasztel jednoczasowia smierci kancelarza dehofa
i podkancelerza Jarta: oddał między seymowi, piarszewicza
Andrzejowi Chyżostomowi Zataskiemu, a mniejsza Janowi
Szembekowi — Co Rzeczpospolita utwierdziła jedynie przez
wzgląd na kasztel tyż szacunek, i na cześci nagłych spraw
kraj 188.

Z kancelerzy i podkancelerzy jeden powinien być być świeckim
a drugi duchownym — z względu aby sprawy duchowne
przez osoby świeckie piastowane nie były 189.

Na te dostojenstwa krol mianował biskupów mniejsze diecezje
mających — kancelerzy i podkancelerzy, nie mogt być żaden
Arcybiskup, ani biskupi krakowski, kijowski, poznański, łódzki,
i warszawski 190. Lecz piastowaniu tego urzędu nadawano
wstęp do najpierwszych w hierarchii klasztornej godności 191.
Kancelerze i podkancelerzowie otrzymany uwal: szynarskiego,
lub Arcybiskupstwa —
Żadne postanowienie krolskie podpisem i sygnetum stwierdzone,
nie miało w Rzeczpospolitej wagi; jeśli nie opatrzone było pie-
częcią koronną — Kancelerze i podkancelerze, obowiązani
byli nie przykładać pieczęci do postanowień krolskich prawom
Rzeczpospolitej przeciwnych 192. Kancelerze i podkancelerze
193.

186. Konstytucja seymu pacificationis roku 1717.

187. roku 1564. Vol: leg: Tom I karta 296.

188. Konstytucja seymu 1703 roku. Vol: VI karta 104.

189. In cancellariatus et vicecancellariatus officij, si cum aliquo
eorum vacare contigerit. Nos et successores nostros ad unum

ex illis, spirituales personam, et ad aliud secularem praeficere
debeamus; propter actiones, quae interdum tales eveniunt,
quod spirituali personae eorum executionem, committi non
convenit Vol 1, karta 361 roku 1507.

Dopelniali, Krolowie transowali to przywilejom Rzeczpospolitej
 zabezpieczenie; jesli kiedy przekroczo ta ustawę, to jedyni z nad-
 zwyczajnych zdarzeń i powodow - Sejm dopiero 1775 Roku, na-
 dając Radzie nieustajacy zblizony do samowladności wstade; na-
 karat Kancelerzom, przykladanie pieczęci do wszelkich Sey posta-
 nowien, pod kaza poddania Kancelerzemu pod sąd Sejmowy N 13
 wstaw Stan Lubieski w obrzari Krolestwa Polskiego, tak
 opisuje, wstade, i obowiazki Kancelerskie, "Kancelerzowie maja macy-
 sie w Senacie po Marszałkach - Kancelerz i Podkancelerz winni
 "byc" alternata jeden wiecki drugi duszowny - oba rownie są pre-
 "zogatowy - Kancelerzstwo daje duszowny osobie wstap do Prymasos-
 "stwa, lub do jednego z wikarzy Biskupstw - Obligacia jest Kanu-
 "lerzy, w mowie publiczney respensa Krolestwu wyzdarai - w Senacie
 "propinowai senatus consulta - Decyzie Krolestwu, Sejmowe obrady,
 "dekreta, drukowai karai i publikowai - Na sadach Assesorskich
 "prerokowai - Listy i wszelkie tranzakcje Rzeczpospolitej pierzei
 "kozomai pierzetowai - Dekreta i przywileja wstade do Aut
 "ingresowai" N 14.

Autu niniejsze przeswiadczaj o wierzności tego opisu, co do dostoy-
 nosci, wstady, i obowiazkow Kancelerskich - Lez nie zawieraję dek-
 retow Assesorskich sadow; bo te zawazte byty w oddzielnych tej
 magistratury Aktach -

Notanowaniem Trybunatu w Roku 1576 - Stefan Batory zrewolucy-
 przywileju najwyzszego sadu, Krolom Stuzego - Lez Trybanat
 mial tylko mac sadzenia spraw między szlachta i przywatheni
 osobami - Losaty inne sprawy do sadu Krolestwu na liryu. Byt
 wiez sad Krolestwu Ludowoznym byli Assesorstwu zwany: ktorzy
 sadzil sprawy ksystwa Bzuskiego i Kurlandzkiego - sprawy roz-
 macych sie w Religii byli dysydentow - sprawy o dobra lenne,
 sprawy miast prawem Magdeburzkim sadzacych sie - A w tym
 sadzie, w Imieniu Krola Kancelerz zasiedal - przywileja tego sadu

- 10. Konstytucja 1768 roku - Jedyni Prymasom, oraz Biskupom Krakowskimy
 i Kijaskim, piastowanim Kziedu Kancelerskiego wzbromita -
- 11. Polim 1504 - wolu 1. Karta 296.
- 12. Literas contrarias contra Jus Regni communae, non extradant -
 wolu 1. Kar 296 - O konstytucji 1717 Roku poszeregule opisano -
- 13. Volumen VIII. Karta 107.
- 14. Swiat we wstade swoich księciach - Szere wstadystaw
 Lubieskiego - Roku 1741 - we wstade

opisane są w konstytucji 1641 roku - między dekrety jego podległy dekrety
senatu - ten prawem 1666 - dekretu asesorskiego przyznano zostały za
wyżoli ostatecznie -

Oryt jeszkie sąd królewski Referendarskim zwany - który sądził sprawy
kolonistów, i poddanych w Dobrych królestwach; starostwach - A w tym
sądzie starszy z Referendarskiej Szerydownat 1814.

Konstytucja roku 1764. sądy Referendarskie pozostawiają sądom szerydownym.
Szawem 1766 roku, odnowiono oddzielność tej magistratury, z umniejsz-
zeniem przedmiotów pod dekrety Referendarskie podpadających. Szere-
konstytucja zaś 1768 roku, przywrócono podług dawnych ustaw Refe-
rendarskie sądownictwo; z tem żeby po upływie kadencji sądów
Zadwornych; w teyże samej Tablicy sądy Referendarskie odprawiały się.

A co się tyczy spraw garniętych się w wierze, dla tych podług warunku
traktatu 1766 roku; ustanowiony został sąd oddzielny nazywany Judici-
mixti - w którym zowem liczb osob oboj wyznani zasiadali miate -
Ten traktatem 1774 roku, ten sąd został zamknięty, a sprawy garnię-
tych się w wierze, pod dekrety sądów zadwornych wzięty.

Granda dozwalaty królowi, w miejscu zwyczajnych sądów
narzekać komisje - Tak 1493 roku postanowiono, iż komisje
braniczne być nie mają w sprawach granicznych, gdyby kto o nie
prosił - a 1496 roku, iż do rozprawienia dobr królestwach,
król przez komisarzy narzekać ma - Szawem roku 1505, zas-
trzeżono, iż król może tylko narzekać komisje na rozprawie-
nie dobr królestwach, i na rozdzielnie dobr dziedziarney między
bracia; krownami; i na koniec na rządami strzeż -

Nadto królowi mieli może dawanie Gleytów i listów zelaznych -
Gleytów nazywano udzielenie bezpieczeństwa osobie z kraju wywo-
taney, lub w kraj bieżący a przeszedłszy o zabezpieczeniu siebie,
do kraju następnym wyzolu -

List zelazny udzielał odtożenia do późniejszej policy uskutecznie-
nie wyzolu lub zobowiązania - Było to więc niemul tam
w dzieł nazywanym Kozatorium -

I narzekać komisje, Gleyty, i listy zelazne; od kancelarzy wyfo-
dru -

Z powyższego opisu przedmiotów do kancelarzy należących, widzieli
się daje; iż kancelarstwo było najwazniejszym w Rzeczpospolitej
urzędem; jak o tem z Aktu niniejszego przedwidzamy się można -
Znajdziemy w nich Czynelnik Korespondencji królowi Polskiej z monarch-
jami sąsiadów obcych, z wysokiem w kraju urządowi - Mian-
nowania na urzędy cywilne i wojskowe, obdarzanie orderami,
nadawanie dobr, przywilej miastom - narzekać komisji - wy-
dawanie Gleyty i zelazne listy -

1815 Czaci swindary z dekretu Referendarskie z narzekać się w
Metryce Kozonicy od roku 1591.

o Lites: i Pols: Szawem T, Kozta 282

Bo razjein Warszawy przez wojska Rosyjskie w roku 1794. Akta wszystkie wywiazione zostaly do Petersburga - Rozniey nadopomina-
 na sie Rządu Pruskiego, czeski tych Akt wrociono do Warszawy, gdzie do-
 tad znajdowały się pod zarządy wanciem Stawnego Archiwisty Sana-
 Huberta - Za pośrednictwem Ju skibickiego Członka Senatu, Jan
 Hubert zarządt ni udzieli wiadomości co te Akta zawierają, lecz
 w nich Akt kancelarski niema - są więc jedynie w Archiwum
 Petersburgskim -

Zaspokoie mi zostaje ciekawość osob ktoreby wiedzieli chętny, ja-
 kim sposobem kopije Akt tych posiadam -
 Kancelarz dla zachowania w Rodzie swoim pamięci, o piastowa-
 niem przez nich dostojenstwie, o sprawach ktore by trudami utat-
 wione zostaly; trzymali pisarzy zdymujących kopije z wszelkich
 pism w Aktach kancelarskich umieszczonych - Kopije te zostaly
 po Kancelarzu Jacku Matakoskim, a procz nich on zastal i
 kopije po Oycu swoim Janie, ktory także był Kancelarzem. Nakon-
 nie znalazły się w Jego Archiwum; kopije po Kancelarzu
 Janie Szembeku; między ktoremu dwoma domami czyste zacho-
 dzily rodziny związki -

Ju Franciszka Jeneratowa Karwicka, kopije te wszystkie odiedzi-
 czyła w spadku po Oycu swoim Jacku Matakoskim - A Ja
 jakoteż i Jey Syn sp: Karwierz Karwicki przez pochylenie o-
 mnie mniemanie, iż szacownego tego skarbu nie zostawie
 bez rozpania z niego wiadomości do azajowych dziejow; udzielił
 mi tych kopij zadaly -

Wsiwieci w dziele Korona Polska utworz spis kancelarzy; pod-
 kancelarzy od roku 1362. do 1722. - Mógł się w ten akt wia-
 nazi omysli; lecz przez pewnosc jaka przyskato, to najobszer-
 niyszy wiadomości Jego dzieło, i przez brak innego w tym
 przedmiocie; spis Wsiwieckiego stury za przewodnika wszyst-
 kim dziejami o systemie zajmującym się - od czasu herbata
 Wsiwieckiego zachodzą sprzecznoscie, woznaczonej daty nas-
 trójczych po sobie piątary do roku 1794 - Ja moje w
 tym względie wątpliwosci poddalem pod roztrząsanie
 szanownego Sana Huberta Stawnego Archiwisty w Krolestwie
 Polskim, i spis ponizszy sprawdzony przez niego sygila-
 tami, umieszczam - 416

416. Sygilatami nazwany spis wtreści pism adprawio-
 nych przez kancelarzy, i opatrzonej Koronną Sie-
 czką -

411

Sadkanclerze

Kancelerze

Jan Szembek od roku - 1703	Andrzej Chyżos: Łatuski od roku 1703
Jan Bokum <u>XIV</u> od roku 1713	Jan Szembek od _____ 1713. umarł 1731.
Jan Lipski opat Mogilski od 1722	Jan Lipski od _____ 1735
Jan Matuszowski _____ od 1736	Andrzej Stanis Łatuski od <u>tegoż</u> 1735
Michał Wądricki _____ od 1746	Jan Matuszowski od _____ 1746
Andrzej Młodziejowski od 1764.	Andrzej Zamayski od _____ 1764.
Jan Borczyk od _____ 1767	Andrzej Młodziejowski od _____ 1767
Onufry Okęcki _____ od 1780	Jan Borczyk od _____ 1780.
Jacek Matuszowski _____ od 1780	Onufry Okęcki od <u>tegoż</u> _____ 1780
Gazniś _____ od 1787.	Jacek Matuszowski _____ od _____ 1786.
Wojciech _____ od 1791. do 1793.	Antoni Sutekowski od _____ 1794.
Skarszewski Biskup _____ od 1794	

E
 antif
 ost os
 leonm
 ei Sup
 amon
 fimos
 t, qui
 applici
 inripi
 is Am
 korbor
 roposi
 rjus t
 atione
 onore
 am or
 krista
 opi B
 pruden
 lesiast
 ensui,
 ativam
 egio r
 ogardo
 r Chr

PROTOCOLLOM.

Expeditionum Cancellariatus Regni Poloniae
Anni 1715°

1.) Nominatio ad Cardinalatum Archiepiscopi Bituricensis =
Die 2. Mensis Januarij 1715. A: Varsavia. —
Sanctissime ac Beatissime in Christo Pater ac Domine Dne Clementissime!
Post oscula pedum Sanctitatis Vestrae Mei Regique ac Dominorum =
Meorum humillimam commendationem. — Ad amplissimam in Ecclesia
Dei Supremaeque Vicariae Christi potestatis proximam Purpuratorum
Patrum dignitatem, meritis praestantissimos — Doctrina ac pietate specta-
bilissimos — natalibus clarissimos, magno delectu promoveri necessum
est, qui eat inficias nemo est; hinc posteaquam a Sanctitate Vestra
appliciter postulavi, ut ad id fastigij eveleret in prima promotione =
Principem de Fürstemberg Gubernatorem Saxoniae, Eoque multis de cau-
sis Amplissimum Illi Gradum abnuente, in ipsius locum Comitem de
Chorbourn - Bucheim sacro Coetui Purpuratorum Patrum aggregandum
proposui, Meum Ipse reputavi quisnam inter tot dignissimos obeundiq-
uius muneris capacissimos viros dignior esset, qui in secunda ad nomi-
nationem Regum et Principum Catholicorum facienda promotione eodem
honore decoraretur? : neque diu Miti de ea re deliberandum fuit,
nam omnem cunctationem eximere praeclara in Ecclesiam Dei Remque
Christianam Reverendissimi in Christo Patris Leonis de Gevres ArchiEpi-
scopi Bituricensis merita; Cujus vitae integritatem - illibatam candorem
- prudentiam - pietatem - dignissimasque tam Excelso in Hierarchia Ec-
clesiastica gradu dotes et qualitates prudenter perspectas habendo, congruum
censui, Eundem ad Purpuram Cardinalitiam - Dignitatem - honorem - prero-
gativam - et locum Sacri Illius Collegij Sanctitati Vestrae profuturo Meo
Regio nominare; quemadmodum praesentibus nominio Sanctitatem Vestram
rogando impensissime, ut in secunda promotione Eundem Reverendissimum
in Christo Patrem Dominum Archiepiscopum Bituricensem sacro
Illis

2. — Illi Cardinalium Collegio aggregare, ac veluti pretioso annulo to-
aestimabilissimis gemmis distincto hanc quoque a vitae inornate nitore
candidissimam ab ingentibus meritis aestimatissimam gemmam inserere
dignetur. — Nullus dubitando, quin haec nominatio Meae Sanctitati Ve-
strae placitura sit: cujus gratiosum effectum expectando, Sicuti Vestra
felix ac diuturnum Orbis Christiani regimen ex animo apprecor, apos-
tolicamque Ejus benedictionem pro Meo Regno - ac Dominijs Meis suppliciter
exoro et maneo Sanctitatis Vestrae Obedientissimus Filius Aug. Rex. Po.

Inscriptio: — Sanctissimo ac Beatissimo in Christo Patri ac Domino Domino
Clementi Divina Providentia Papae Ejus nominis Undecimo, Sa-
rosanctae Romanae ac Universalis Ecclesiae Pontifici Maximo
Domino Clementissimo. — — — — —

2.) Literae Sacrae Regiae Majestatis ad Regem
in Prussia die 3. Januarij a: 1715. Varsaviae. —

Augustus Secundus Dei Gratia Rex Poloniae Magnus Dux Lithvaniae
Rusiae, Prussiae, Masoviae Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae,
Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviaequae, Haeredita-
rius Dux Saxoniae, Juliae, Cliviae, Montium, Angriae et Vestphaliae,
Sacri Romani Imperij Archi-Mareschallus et Princeps Elector, Landgra-
vius Thuringiae, Marchio Mistrinae, nec non superioris et inferioris Lu-
saciae, Burggravius Magdeburgensis, Comes Princeps Hennebergensis, Co-
mes Marcae - Ravensbergae et Parby, Dominus in Ravenstein: Serenissi-
mo ac Potentissimo Principi Domino Friderico Regi in Prussia, Marggravio =
Brandenburgensi, Sacri Romani Imperij Archi-Camerario et Principi Electori,
Supremo Principi Aransionensi, Magdeburgi, Stettini, Pomeraniae, Cassubionum
et Vandalorum, nec non in Silesia Crosnae Duci, Burggravio Norimbergensi,
Principi Halberstadij, Miridae, Carriri et Novi Castri, Comiti de Stokienrol-
lern, Lingae, Meursij, Puhrae et Leerdami, Marchioni Vebrae et Ull-
singae, Domino in Breda, Lanenburg et Butow, Fratri et Cognato Nostro
Charissimo salutem et prosperos rerum successus. — Serenissime et Potenti-
sime Princeps Frater et Cognate Noster Charissime! Etsi Nobis antiqui-
ssima semper ea cura fuit, ut sua cuique jura in Regno Nostro integra ma-
nerent, nec ulla contra pragmatikas sanctiones injuria aut vis cuipiam

inferretur; tamen acceptis Literis Majestatis Vestrae, quibus Nobis = ^{3.}
Cives Lesnenses Augustanae Confessioni addictos diligenter commendat, no-
va sane alacritas animi accessit ad insitum Nobis studium tuenda com-
munis felicitatis. - Nam cum pro singulari Nostra erga Majestatem Vram
voluntate optatissimum Nobis sit quibusvis Officijs Ei satisfacere, non
possumus non libentius curam illam cogitationemque suscipere, quam
Ipsi gratam esse intelligimus: itaque pro certo habeat Majestas Vestra
sedulo Nos operam duros, ut Civibus Lesnensibus ab omni injuria
quam Eos accepisse cognoverimus vindicandis facile Majestas Vestra per-
spiciat, quantum Eius amicitia tribuamus, quantumque ponderis apud
Nos habeat commendatio Majestatis Vestrae. - Cui interim diuturnam in-
columnitatem florentissimamque fortunam ex animo apprecamur. - Dabantz etc

3.) Do Wielmożnego Kasztellana Woynickiego do Kró-
la Frńci z Warszawy dnia 4. Januاری 1715. Roku.

Wielmożny uprzejmie Nam miły! Gdy jeszcze fatorem inclementia dosko-
natego pokoju nieprzyjosta Nam, że praesidium w Stolecznym Mieście Kra-
kowie in omnem malorum casum bydz musi, a na jego lenungi tygodniowe
że ex publico koszt niedochodzi; tedy na to Miasto zubożate ciężar Supple-
mentu za cate Wojewodztwo Uroczony Komendant kamczny wkłada;
jako to obszernie w Supplice Nam podanej wyrazili wywodząc, że to genus
lenungowania nie do partykularnego Miasta ale do catego Wojewodztwa na-
leży. - Wiedz aby to Miasto ad extremam nieprzyjsto egestatem et interitum,
y wczesnie zabiegając aby praesidiarius Miles in summa necessitate posi-
tus nie mając co wziąć z Miasta do Wojewodztwa się niewyprowadził y Oby-
watelow Jego nieinkommodował; tedy Uprzejmosi Waszy obmyślenie na to
praesidium sustentamentu jako najpilniey xalecie umysłiliśmy, Onego Cha-
ractere suo obowiązując, aby to praesidium pro publica securitate et nece-
sitate trzymane ex publico Wojewodztwa provideatur reditu. - Dobrego
xatym Uprzejmosi Waszy do Pana Boga życzymy zdrowia etc. -

4.) Do Uroczonego Putkownika Miera w tejże materji. -
Uroczony wiernie Nam miły! Gdy z oddanej Nam Suppliki od Miasta
Nasz

4. — Naszego Krakowa, o wielkiej Jego Dezolacji y Decesach w podatko-
waniu powzięliśmy informacyę; tedy chcąc w tych podatkach jakie lewa-
men Miastu temu uczynić, pilnie Wierności Swej zalecamy, abyś w wy-
bieraniu kontrybucyi Dymowej na woyska Nasze auxyliarne z Krakowa
y circumferencyj do Miasta należących pochodziącej, wszelką dyskrecyę
y respekt temu Miastu Naszemu y Obywatelom Jego pokazał, Deserta-
-Desolata - Sanctuaria - y ubogich płacić niemogących akceptował;
ponieważ y Nam y Rzeczypospolitey na konserwacyi tego Miasta wiele
należy: inaczej nieczyniąc dla Łaski Naszej. — Dan w Warszawie etc.

5.) Do H^o Kasztelana Wojnickiego z Warszawy d. 4. Janua. 1715.
Więlmóżny etc. — Doriesiono Nam przez Pany Rady Nasze przy Brooku
Naszym zostające, jakoby niektórzy Obywatele Województwa Krakowskiego
niemając względu na cizary y podatki ustawione, nad słusność podatek
szelężnego od wszelkich likworow na Miasta Nasze y Miasteczka zruy-
nowane Dóbr swoich Litemskich nietykając promowowali, y Laudum na
to otrzymali, kursum podatkovania a prima Decembris anni preteriti
naznaczywszy. — Więc żeby per publicam calamitatem te Miasta y Mia-
steczka Nasze zniszczone, na których potissimum konserwacyi Rzeczy-
spolitey wiele należy, jakiegokolwiek respirium mieć mogły; po Uprze-
mości Waszej żądamy, aby ten podatek dziesiątego szeląga na Miasta
y Miasteczka tylko wtórny do exekucyi niebył przyprowadzony. — Co
przezorności et Activitati Uprzymości Waszej pilnie zaleciwszy, Dobrego
Onem u od Pana Boga życzymy zdrowia. Dan etc. —

6.) Do Urod^o Komendanta Krakowskiego od Króla Jmci. —
Urodzony wiernie Nam miły! Łatośną odebraliśmy Supplikę od Miasta
Naszego Krakowa; jakoby Obywatelom Jego Wierność Swoja do suplemen-
towania Lerungow od Województwa Łamecznego powinnych przymuszać,
serwisami obciążać, y mimo Reskrypta Nasze y Ordynanse o nieprzy-
krzeniu się Obywatelom Krakowskim zotwierza prezydyaonalnego in debita
disciplina militari jakby nietrzymać, opuściwszy fiscum Województwa
Krakowskiego od którego subsystencya Garnizonowi przynależy to Miasto
aggr

agrawować miał! — Więc jakośmy dla bezpieczeństwa y protekcyi = 5.
Miasta tego Wierność Twoją, na komendzie tamczasnej osadzili, tak po-
Wierności Twojej to mieć chcemy, aby więcej od Miasta żadnych napotym
Leninow Wierność Twoją niepreferował ani wyciągał, ale do czego
Województwa do którego ten garnizon w repartycji swojej dawnia kom-
putowany jest o pomienione Leninogi rekurs czynił, y tak Wielmożnego
Kasztelana Woynickiego jako y Urodzonych Poborców Województwa Kra-
kowskiego o nie solicytował. — O czym do pomienionego Wiel. Kasztel-
ana Woynickiego List Nasz wydać rozkazaliśmy. — Aby także zot-
nierz prezydycjonalny okazyi ad quacumorias populo niedawał y w kar-
ności wszelkiej był trzymany, sub rigore Artykułów Wojskowych przy-
kazujemy Wierności Twojej: któremu dobrego od Pana Boga życzymy
zdrowia. — Dan w W a r s z a w i e. etc. —

¶) Do Urodzonego Starosty Krakowskiego do Jego Królewskiej
Mości, de data jak wyżej z W a r s z a w y. —

Urodzony wiernie Nam miły! Podato Nam Suppliche, Miasto Nasze Kra-
kows; jakoby Cives Jego, mimo opisane prawo y konstytucye extra forum
sumum Civile do Grodu o każda, prawie krzywde y pretensya, która się w
tym Mieście komu trafi, citari et evocari mieli; y jakoby Extranei crea-
tores incolatum w tym Mieście agentes, mimo prawa y Przywileje =
miasta tego ex incolatu et victu quem quaeritant w Mieście, Jurysdy-
kcyi Miejskiej subesse et onera ferre przy Protekcyi osobliwie Beglemu
in scripto danej Urzędu Starosciniego Wierności Waszej niechcieli. —
Więc, jako Grodowa Wierności Waszej Jurysdykcyi, manuterrere chcemy, tak
y Miejska, nienaruszona, mieć pragniemy; y po Wierności Waszej pilnie
żądamy, żeby Mieszczanie tudzież victum quaeritantes Incolae handlam
się bawiący Kupcy - Szwaj - Grecy - y inni advena przed Magistratem Mia-
sta Naszego Krakowa odpowiadali, a do Urzędu Grodzkiego y Sadu Staro-
sciniego Wierności Waszej pociągani niebyli: a tak Jurisdictiones non
confunderentur, et quaerela któraby ex delatione Miasta do Sądów Naszych
Asesorskich respectu evocationis devolvi mogła ustanie. — Dobrego z całym
Wiernym

6. - Wierności Hęć od Pana Boga iżemy zdrowia. - Dan w Warszawie.

8.) La Lettre de Monseigneur le Grand Chancelier de la Cour
au Mr Mantéuffel, de Varsovie le 8. Janvier 1715. -

Je ne scaurois m'empêcher de continuer mes sollicitations auprès de
vous Monsieur! ; pour que vous employez vos Soins à la conservation
des Droits de Sa Majesté, que la nouvelle poste si que cette Cour a éta-
bli depuis Marienwerder à Berlin: n'apporte pas cet atteinte aux pre-
rogatifs de Notre Etat. Je ne comprends pas, comment on se peut flat-
ter de la Deference pour une nouveauté de cette sorte Directement oppo-
sée aux dits Droits? Il est bon que les Princes Voisins temoignent l'
un à l'autre une mutuelle facilité pour les avantages et commodités
reciproques: mais la complaisance ne doit pas aller aux choses de la na-
ture de celle dont il s'agit, et particulièrement quand l'un peut alle-
guer bien des exemples de la difficulté de l'autre à accorder bien:
moins de ce qu'il prétend. En un mot, s'agissant d'une chose de cet-
te consequence, je vous prie Monsieur tres instamment de faire en sorte
par vos vives remonstrances, qu'on se desiste tout-à-fait de cette
nouveauté: étant du reste avec toute l'estime etc. —

9.) Do Królewica Jegomosci Jakuba od Jw. Jmiecpana Kari-
clerxa H. Kor: , z Warszawy dnia 9. Januarij 1715. r.

Najjaśniejszy Mosci Królewicu! Jakom się zawsze ad prospera et adver-
sa Najjaśniejszego Domu Waszey Królewickowskiej Mści z stateczney tro-
jey ku niemu obligacyi wykt interesować; tak y teraz po nieoszacowaney
stracie, której nullae sufficiunt lachrymae, niesmiertelney pamięci Najjas-
niejszego Królewica Jmci Alexandra, przychodzes in partem doloris Waszey
Królewickowskiej Mosci, ubolewając nietylko z osieroconym Delicys suis Ser-
cem Hęć Król. Mści ale y z cata praematura haec fata optakująca Ocyryxus.
Lycer, oraz, aby ten ział na tak wiele iżelinowych podzielony zmniejszyl się in
praecordijs Was. Królewickiej Mosci; y aby Ta Wielowładna Najwyższego
Pana Boga, która lethalem H. K. Mści zadata ictum, potrafiła sanare
prompta vulnera cordis ope, jako naysmyślniejszem Waszey Królewicko-
wskiej Mosci tak w nowo zaczetym Roku jako y w innych nierliczonych
sol

de vous écrire cet mot, pour vous demander avec empressement = 2.
que vous vous rendiez ici incessamment. - Vous devez être persuadé Monsieur,
qu' en venant ici sans délai, vous apporterez non seulement une parti-
culière satisfaction à Moi, mais aussi un grand fruit pour le bien des
interets publics. - En vous attendant cependant avec impatience, je
prie Dieu Monsieur l' Eveque qu' il vous ait dans sa sainte et digne garde.

14.) Ad Regem in Prussia a S.^a R. Mjste. Varsav. 15. Januarij 1715. -
Augustus etc. - Pro solito nostro, quo in colenda vera et sincera amicitia
bonaque vicinia cum Majestate Vestra ferimus studio, desiderio in Literis
Ejus die 4. mensis Xbris anni proxime elapsi ad nos datis exarato satis-
facere libenter cupimus. - Cum tamen intercedat causa facti inter Incolas
contiguorum vicinorumque pagorum, ejus vero non nisi ex indagazione rei
plenior haberi potest notitia; cum in finem mandata Nostra ad locorum
Capitaneos praemittenda censuimus, ut debitam super praetensionibus me-
moratorum Incolarum instituant faciantque Inquisitionem: quin intercedens
negotium ex aequo et justo determinari et assopiri queat. - De quo certiores
reddentes Mjstem Vram Eidem omnigenam prosperitatem a Deo precamur. Dab.

15.) Ad Sanctissimum Dnrum Nrum a S. R. Mjste d. 22. Januarij 1715. -
Nominatio Abbaciae Siciechoviensis.

Post oscula pedum etc. - Pro solito meo, quo Ecclesiarum Regni Mei incremen-
tis favere consuevi studio, Vacanti Abbaciae Siciechoviensi, post fata Reve-
rendi in Christo Patris Alexandri Wyhowski Episcopi Luceoriensis et Bre-
stensis Abbatis Siciechoviensis, Cum providere cupiens Praelatum, qui et
Coenobio Illi proficuum praesse et Abbaciae bona per belli temporumque pre-
sentium calamitates penitus attrita resarcire possit; Reverendum in Christo
Patrem Constantinum Szaniawski Episcopum Vladislaviensem et Pomerania
plurima ad eum finem ex Generis splendore doctrina ac virtutum eminen-
tia habere studia comperi; Cum itaque pro Jure meo Regio in Abbatem
Siciechoviensem Sanctitati Vestrae recomendo, majorem in modum rogando,
ut hanc recommendationem Meam Sanctitas Vestra ratam habere et Au-
thoritate Sua Suprema confirmare gratiose velit. - Cum vero praedictae Ab-
batiae Siciechoviensis bona adeo desolata, multisque debitis stante =

mod

^{10.} — moderna calamitate rerum et temporum, irradiata sint, ut nullos adferre valeant reditus; proinde Sanctitatem Vestram enixe rogo, ut expensas in expeditionem Bullarum necessarias pro Paterna Sua bonitate moderari dignetur Sanctitas Vestra. — Cui de reliquo felix ac diuturnum Orbis Christiani regimen ex animo apprecor, et manes Sicutis Vre Obedientissimus Filius Aug. et.

16.) La Lettre de Monseigneur le Grand Chancelier de la Cour
au Cardinal Albani. — le 23. du Janvier 1715. —

Votre Eminence me permettra bien de joindre, aux recommandations pressantes et provenantes d'une affection et l'estime particuliere de Sa Majesté le Roi Mon Maître envers la personne de Monseigneur l'Evêque de Cujavie à l'égard de l'Abbaye de Sicietochow, Ma tres-humble Instance: afin que le dit Prelat puisse recevoir cette grace de Sa Sainteté par l'entremise de la Protection de votre Eminence. — Le Seigneur travaille continuellement avec bien de la fatigue et des depenses pour le service de l'Eglise et de la Republique: il est donc juste, qu'il soit secondé et soulagé par cet Benefice, sur tout dans une desolation generale de toute la Pologne et de son Evêché, et qu'il soit animé d'autant plus à la continuation du meme service si utile et si efficace pour le bien public, particulièrement dans le Congrés qui se fera pour le Traité avec la Suede, auquel le dit Evêque est destiné pour le premier Plenipotentiaire. — Votre Eminence donnera par-là une marque bien agreable à Sa Majesté de son affection pour Elle et de sa bonté envers moi, quand Elle fera en sorte par sa promotion, que l'Expedition de la dite Abbaye puisse être au plutot depechée en faveur de Monseigneur l'Evêque de Cujavie. — J'attends cette grace de votre Eminence avec impatience, et suis avec tout le respect.

17.) Du meme au Pere Salerno. — sous la meme date. —

Sa Majesté vient de conferer l'Abbaye de Sicietochow à Mr l'Evêque de Cujavie, et l'Expedition pour cela va par cette Ordinaire à Rome. — Je vous supplie donc tres instamment Mon tres-Reverend Pere! insister auprès de Sa Sainteté au nom de Sa Majesté avec toute l'efficace possible pour cette Expedition. — Vous connoissez Mon Tres-Reverend Pere la Personne — les merites — et les services de ce Prelat. — C'est pourquoy sans m'etendre avec des expressions je vous assure, que je vous seray infiniment obligé conjointement avec lui pour toute votre assistance dans cet interet; etant du reste avec toute l'estime et amitié...

18.) La Lettre du Roi au Prince Royal son Fils. à = 11.

Varsovie le 31. du Janvier 1715. l'Année

Toutes les démonstrations Mon tres chere Fils de votre amour Filiale, me font toujours agreables; mais particulièrement celles que Vous m'avez marqué dans votre Lettre dernière à l'occasion de la nouvelle Année. Je les reçois avec le coeur plein de la tendresse Paternelle, Vous souhaitant toutes les bénédictions Celestes avec une parfaite santé et toutes sortes des prosperités: Etant votre Bon Pere Auguste Roi de Pol. —

19.) Au Palatin de Livonie. sous la même date. —

Sur le Rapport que le Grand Chancelier de la Couronne m'a fait du contenu de votre Lettre dernière, je lui ai ordonné de Vous écrire mes Sentiments là-dessus. — Ainsi je vous recommande Monsieur une exacte execution de tout ce qu'il vous marquera de Ma part: Vous assurant cependant de Mon Approbation et de Ma Reconnoissance, je prie Dieu M^r le Palatin etc. —

20.) La Lettre de Sa Majesté le Roi de Pologne au Castellan de Cracovie. — à Varsovie le 31. du Janvier 1715. —

Les avertissements — plaintes — et Instances continuelles que l'on me fait à l'égard de la Garnison de Cracovie, m'obligent Monsieur de Vous recommander le reglement de cette garnison qui se pourra faire le mieux; quand Vous donnerez une Commission à M^r le General-Major Lubinski qui se trouve-là, afin qu'il en fasse la revue, et qu'il fasse le reglement, combien chaque semaine cette Garnison doit avoir, et ayant fait l'inquisition du passé qu'il fasse une disposition à l'avenir pour remedier à tous les desordres et aux plaintes. — J'ai déjà écrit au Palatinat touchant le payement de cette Garnison, et je leur ai montré le fond pour cela: Je vous demande en même temps Monsieur! que le Bataillon de Mes Gardes qui est présentement à Kamieniec en soit retiré, et qu'il joint le Regiment pour son service: Vous pourrez mettre à sa place un autre Bataillon qui sera le plus proche de là. — Je ne doute pas d'une prompte execution de ces deux points: priant cependant Dieu Monsieur le Castellan de Cracovie, qu'il Vous ait dans sa Sainte etc. —

21.) Od Jmępana Kancelerza Wiel: Koronnego do Xcia Jm Biskupa Warmirskiego. — z Warszawy dnia 10. Februrij 1715. —

Na Expostulacya Dworu Berliniskiego in materia niepraktykowanego dotąd

kwz

Nobis in Borussia Nostra homagium a Nobis adhibitum, Amico = 13.
Majestatis Vestrae assensu non solum comprobari, verum etiam pari erga
Nos Majestatem Vestram teneri amore atque benevolentia ac erga Eandem
et Generosam Polonorum Gentem Nos affecti sumus. — Nobis spes certe de-
esse videremur, si in tam pulchro candidioris amicitiae et dulcissimorum Of-
ficiorum certamine inferiores unquam reperiremur! : Quare etiam, et quò
Nostrum cum Majestate Vestra et Serenissima Republica immortalem ami-
citiam colendi desiderium tanto magis elucescat, Nos quoque promptos pa-
ratosque esse profitemur, ad renovandum juxta tenorem Pactorum Bydgosti-
ensium perpetuum illud quòd Nobis cum Majestate Vestra et Poloniae Re-
gno intercedit Foedus. — Majestatem Vestram igitur peramanter requirimus,
ut Mentis suae Sensus et consilia Nobis explicare dignetur, quomodo hoc ne-
gotium Majestatis Vrae et Reipublicae commòdo feliciter expediri posse credat?
— In omnem autem eventum, et si Majestatis Vestrae Serenissimaeque Reipu-
blicae rationes postulaverint, ut Actus Renovationis Pactorum in aliud tem-
pus differatur; Nos virtute praesentium, et quo meliori id fieri potest modo,
declaramus omnes et singulos istius foederis perpetui articulos omni tem-
pore et quovis existente casu per totum vitae Nostrae cursum, Nos sancte-
firmiter - et inviolabiliter servaturos, non aliter ac si Pacta illa secundum
Eorundem praescriptum solenni Sacramento a Nobis confirmata essent. —
Haec Nostra declaratio, uti Majestati Vestrae Serenissimaeque Reipublicae
non poterit non esse grata et accepta; ita quoque plane confidimus fore, ut
ex Vestra etiam parte perpetuum illud Foedus, utut nondum avito more re-
novatum sit, religiose et intemerata semper fide servetur. — Quae Majestatis
Vestrae hac in re stet sententia? ut Nos quam primum certiores reddere ve-
lit, Eandem amice rogamus: et quòd superest omnigenam felicitatem et con-
tinua rerum incrementa Eidem toto corde apprecamur. Dabant. Berolini etc.

25.) Literae Sacrae Regiae Majestatis ad Re-
gem in Prussia. — Varsavia d. 10. Februarij 1715.

Post Tit. — Pergratae Nobis et acceptae fuerant Majestatis Vestrae ad nos
d. 11. Ibris exaratae Literae, quarum sensus ac mentem cum probe perce-
perimus, non possumus quin Majestati Vestrae propter testatum candorem
et integritatem affectus-propensionis et studij erga Nos Inlytamque =
Reue

14. — Republicam Poloniae gratiam habeamus. — Non Pacta inter
Inclytum Poloniae Regnum Serenissimamque Majestatis Vestrae Domum
antiquitus conclusa et renovata; non in ipsissimo Nuperrimi homagii
Actu in Prussia a Majestate Vestra, ne id Nostro ac Republicae Juri =
fraudi sit ac Detrimto, adhibitae sollicitae ac amicae cautiones; non
apta ac conveniens praesenti rerum concursu mutuorum consiliorum so-
cietas ac necessitas solummodo; sed et reiterata saepius ac confirmata
Majestatis Vestrae erga Nos infucati amoris ac sinceri studij testimonia
a Nobis conterunt et efflagitant, ut quacunque data occasione, tot et tan-
tis significatis Nobis ac Poloniae Genti amicitiae argumentis, jure meritoque
pari studio et propensione respondeamus: prout etiam et proclivitate ani-
mi et officiorum religione ad id adducti omnia curabimus et praestabi-
mus, quae ad Majestatis Vestrae explenda desideria in ipsius negotijs con-
ducere poterunt: ac ut in eo partes Nostrae nullomodo desiderentur, non
omitemus eadem apud Ordines Republicae Authoritate Nostra promovere,
omni studio fulcire et commendare, et in hac occasione ut et in omnibus
quae se obtulerint sinceri Nostri studij ac animi Nostri erga Majestatem
Vestram affectus indubitata specimina edere. — De coetero Majestati Vrae
omnigenam prosperitatem ac auspicalissimos rerum successus animatus ap-
preciamur. — Dabantur Varsaviae die ut supra. ~" ~. ~

26.) Ad Eandem Regiam Majestatem in Prussia, a Sacra
Regia Majestate. Varsavia d. 13. Februarij 1715. Anno.
Post Titulos. — Intelleximus ex Literis Majestatis Vestrae Berolino 14. Men-
sis Xbris anni praeteriti, quosdam subditos Nostros pro ritu venandi in
sylvas et saltus Dominiorum Majestatis Vestrae Praefecturae Johannisbur-
gensis irruptiones fecisse. — Obviando itaque similibus inconvenientijs, ex parte
necessaria desuper extrahere jussimus mandata, quo luculentius constet
Majestati Vestrae, Nos omni ex parte bonam et tranquillam cum Maje-
state Vestra viciniam conservare velle. — De qua firma Voluntate Nostra
certiorem reddentes Majestatem Vestram, Eadem prosperos rerum successus
cum optima valetudine animatus precamur. ~ Dabantur Varsaviae. —

27.) La Lettre De Son Excellence Monseigneur le Grand Chan-
cellier De la Couronne, à Son Eminence Monseigneur le
Caz

= Cardinal Albani Protecteur du Royaume Polori = 15.

à Varsovie le 20. Fevrier 1715. ~ . . .

Si la Lettre de Votre Eminence datée le 22. de Xbre avoit pû prévenir la Nomination de Sa Majesté fait en faveur d'un autre, Votre Eminence auroit vu, que j'aurois embrassé avec tout l'empressement sincere sans aucune surprise cette occasion pour marquer à Sa Sainteté mon obeissance - reconnaissance - et le desir très ardent pour son Service; pour temoigner en meme temps à Votre Eminence de quelle maniere je ressents les obligations que je lui ai, et avec combien d'estimation j'honore les grands merites de Mr Oliviers. — Je plains fort que cette occasion me manque; et en souhaitant d'autres, j'assure Votre Eminence que je suis avec un attachement veritable. M o n s e i g n e u r ! de V o t r e E m i n e n c e .

28.) Libere S. R. M^{tis} ad Regem in Prussia. Varsav. 27. Febr. 1715.

Post Titulos. — Jam ex anterioribus quam ex ruper Nobis redditis Majestatis Vestrae Literis, sat abunde cognovimus propensum Majestatis Vestrae erga Nos ac Republicam Poloniam animum pro conservanda amicitia, et inviolabiliter mantenenda Pactorum per Serenissimos immortalis memoriae Majestatis Vestrae Antecessores cum Regno Nostro initorum observantia. — Quod cum ingenti cordis Nostri jucunditate percipientes, sicuti jam per ~~Lit~~ ^{Lit}ras in antecessum scriptas mentem et studium Nostrium Majestati Vestrae manifestavimus, ita nunc certam et securam reddere volumus Majestatem Vestram, nihil Nobis esse carius quam religiosa foederis tam longa annorum serie firmati cum Majestate Vestra mantentio. — Naud Dubium itaque sit, Nos omnem navaturos operam, ut negotium hoc in tempore congruo, - votivo - ac utrisque Dominijs prospero quam primum terminetur successu, utque in mutuo sinceri amoris et officiorum certamine partes nostras gerere videamur, neve a Nobis aliquid desiderandum relinquatur, quod et Pactorum vinculum et bonae vicinitatis candidaeque amicitiae ratio exposcat. — Omnes igitur in perficiendo hoc salutari opere moras tollere conabimur; minime Dubitantes, Majestatem quoque Vestram ulteriori Nos et Regnum Nostrium prosecuturam affectu. — In reliquo Majestati Vestrae optimam valetudinem et prosperissimos rerum successus a Deo precamur. Dab. etc.

29.) Lettre de Son Excellence Monseigneur le Grand Chancelier de
la Couronne au Roy. ~ " ~ " ~ "

La necessité de l'entrevue avec M^r le Primat pour les services de votre
Majesté m'oblige de prendre la route de Lovitz: autrement sur l'avis et
sur l'ordre de votre Majesté je courrois volontiers par la poste, pour être
auplutôt auprès de vo. M^{sté}. — Je tâcheray pourtant de me depecher
auplutôt; et je seray, s'il plaît à Dieu, dans cette semaine à Varsovie.
J'espere que l'heureuse arrivée de votre Majesté à Varsovie, et la nou-
velle que vo. M^{sté} voudra bien donner à M^r le Comte Donhoff par sa
Lettre = lui marquant sa surprise: — 1°) sur ces résolutions inopinées
et qui ne répondent pas aux expressions de la dernière Lettre de vot. M^{sté}
écrite au Palatinat. — 2°) Ces mouvements ne pourroient pas produire d'
autres effets que le retardement de l'exécution de la déclaration de vot. M^{sté}
de faire sortir incessamment la moitié de ses Troupes, et qui étoient ef-
fectivement en marche pour s'en aller en Saxe. — 3°) Une telle conduite
obligeroit votre Majesté à croire, que ce ne seroit pas le soulagement que
la Noblesse chercheroit; car Elle s'exposeroit par là à des aggravations plus
grandes: mais que les esprits factieux veulent pousser la noblesse à ces extre-
mités, pour tramer et attenter directement la sédition contre le Regne de
votre Majesté. — 4°) Que v. M^{sté} avoit la confiance dans la fidélité et dans
le bon jugement du dit Comte Donhoff et de la Noblesse, que reflaichissant
sur toutes les suites facheuses dans un temps où nous sommes à la fin de
tous les malheurs et d'une paix certaine et prochaine = J'espere dis-je
Sire! qu'une telle Lettre envoyant auplutôt au Comte Donhoff calmera:
tout cela, sans que votre Majesté prenne la peine de s'avancer au moins
si tôt à Serdomirz. — Je demande tres-humblement pardon à vo. M^{sté},
si mon Zele m'a poussé à cette liberté que de faire à v. M. cette insinua-
tion; sachant que sa grande sagesse connoit mieux tout ce qu'il faut faire.

30.) Justyfikacya Jmcpana Smigielskiego Chorazego Kadwor-
nego Koronnego. — w Warszawie d. 3. Martij 1715. —

Objawstwo Jmcpanu Generatowi Smigielskiemu Deserya od Hozyska Kayja:
nieyszego Cara Jmci, w którym nigdy niestawyt: bo kto przyymuje stwibe,
trzeba żeby miał Kapitulacya, żeby przysiągt, y żeby był deklarowany

w wojsku czym ma być? : a natenczas Cesa Jmci niebyło w Pol- 17
szech: od kogoż miał brać Kapitulacya? — Jeżeli będąc u Ciesia Jmci Me-
rzyka w Sandomirzu y prosząc o wolne lokowanie ludzi swoich a ewaku-
acya moskwy z Dóbr, które miał przez Administracya z Laski Jego Królew.
ckiej P. M. M., sollicitabaturo o przyjęcie służby; wymawiał się Jmcp. Smigiel-
ski żeby rad ochotnie służył jeżeli Król Jmci pozwoli y Ci co pod Jego Kom-
mendą są acceptabunt odmianę Pana: y na tym fundamencie Ciesie Jmci
Mezyk now wrębat przyjęcia Kapitulacyi, tylko mu dał punkta Regulej
swojaj podpisane y zapieczetowane na zachęcenie Officyerow do czego należa-
cych intytulowane: a toż nie Kapitulacya: Las Jmcpan Smigielski dał re-
wers in tunc sensum, że za odebrania Kapitulacya wiernie służyć powinien
był: kiedy zaś nikt tak z Polskich jako y z Niemieckich Officyerow do tej
służby accedere niechciał, toć y On niemógł w Kapitulacya wchodzić sam
bez Officyerow y Ludzi. — Ładajaz zabranie Moskwy z sobą z Przemysła ze-
wziął ich był 300. ? Jmcpan Smigielski! = a to z tej racji: że 300. Drago-
nij swojej w prędkosci czasu z Otyki niemógł sprowadzić, y tak Jch jako za-
staw trzymał, awizowawszy o tym Ciesia Jmci Mezyka przez Officyera Mos-
kiewskiego, że Jch oddać miał wszystkich jeżeliby Ludzi Jego wolno puszczone.
czad to zaś więcej sobie niepozwałat, chyba kto inszy pod Jego Jmieniem: ja-
ko się to siła trafilo choć w odległosci bywat: |; ale probari niemoże żeby za
Jego Ordynansem jakie inconveniens stać się miało. — Pieniędzy żadnych z
skarbu Cesa Jmci niebrał Jmcpan Smigielski: bo nawet y to co mu Jmcpan
Feldmarszałek Ogilwi in recompensam za wprowadzonych kilka tysięcy z pro-
wiantami 88000 do Grodna pod czas obleżenia dziesięć tysięcy Talarow z woli
Cesa Jmci miał być dać y to go niedoszło. — Fejze, podobna okazyja była
nie akceptowania tej służby Polskich y Niemieckich Officyerow pod Kommen-
dą Jmcpana Smigielskiego zostających; że takie Ciesie Jmci Mezyk obiecowat
gotowe dać na ich pieniądze, a potem dał asygnacya do Jmcpana Kornia-
kta na 40. tysięcy Talarow bitych, który ani w posessyi jednego Chłopa niebył;
y zaraz stąd formowali sobie konsekwencye że, jeżeli czas tak in acces-
soryjs xbywajaz, czegoż się potem spodziwać? : y toż samo przyspieszyło wróce-
nia wolności Jmcpanu Wojewodzie Kijowskiemu, ile przy niespodzianey na-
ow

18. — ów czas rewolucyi, która pewnieby zawziętym dawno na Jm. Smigel-
skiego różnym Jchniciom dodata do zemsty sposobności y okazyi pogodney.
In summa: Jm. Generat Smigelcki dalekim od Paria będąc, niepewnym
Protokoyi Najjaśnieyszego Cara Jmci, gdyż w ten czas w Polsce niebył,
ani też czasu mając sanare per moras zawziętości na Niego któraby była
mogła na niego y ludzi Jego saevire, musiał non tam libenter quam reve-
renter na ów czas adversae Partis szukać przejednania. — — —

31) Kopia Listu Jego Królewskiej Mości do Jm. Pana Hoj-
wody Chetmińskiego. — z Warszawy d. 19. Martij 1715. r.

Wielmożny uprzejmie Nam mity! Przy zachodzących przestrożach o nieu-
stającej Króla Szwedzkiego zawziętości, Regales curas w sercu Naszem ni-
hil magis exercet, jako sit zdolnych wexesna imminentibus malis oppo-
zyca; przez co nie tylko Kraj całego publica securitas providem, ale
y też sama nieprzyjacielska Dunities do požadanego całej Rieczypospłtky
pokoju skuteczniej disponi mogła. — Interest przeto, s: w czym Uprzejmości
Waszej probatam obligujemy dexteritatem: s, abys z Hłady sobie powie-
rzoney zgromadził ante omnia Dywizya Wojska Koronnego wszystkie do Kom-
mendy swojej należące y postował się z nią, w Kaszubach takowym krabat-
tem, jakobys mógł być in promptu opponowania się y niedopuszczenia Swe-
dom, jeśli by tentare chcieli transportu ludzi swoich y wysadzenia ich pod
Puck y Oliwa. — In quantumby zaś niemając ludzi swoich dosyć ad resis-
tendum, niemogłes Uprzejmości Wasza xadria, miara, w tej imprezie przes-
kodzić nieprzyjacielowi, xadamy po Uprzejmości Waszej in tali casu, abys
wrzucił co będzie mógł ludzi do Elbiaga y Malborka y sam z Dywizyą
swoją albo się lokował w Prusiech albo też umknął ku Kotesi, gdzie Hoj-
sko Nasze auxyliarne między Wieluniem a Kiedrzyńcem zrajdować się
będzie. — Interim potrzeba koniecznie bez wszelkiej odwłoki Puck reparo-
wać y prowiantem dla Garnizonu sufficienter opatrzyć jako Uprzejmości
Wasza najlepiej będzie mógł. — A przy Wrodzonym Jahnuszem Generale
Naszym zostawisz Uprzejmości Wasza osm Chorągwi lekkich, które con-
stant z ludzi mających znajomości Kraju Wielkopolskiego. — Co wszystko abys
Uprzejmości Wasza przywiódł ad effectum jako usilnie zalecamy, tak o =
puz

punktualney Commisssorum exekucyi afsekurowani, dobrego Uprzey = 19
mosi Waszey od Pana Boga iyexemy Zdrowia. - Dany w Warszawie dnia
19. Mca Marca Roku Paris². MDCCXV. Panowania Waszego XVIII. Roku. -

32.) L'Assignation de Sa M^{te} le Roi de Pologne à Monsieur
le Conseiller Steinhauser. à Varsovie le 20. Mars 1715. -
Auguste Second Roi de Pologne Electeur de Saxe. - Par la presente Nous
ordonnons à votre Conseiller de la Chambre et Receveur General de vos
revenues George Pierre Steinhauser de payer sans aucun delay et incessa-
ment au Grand Marechal de la Couronne Comte de Kruszech pour la
pension du temps passé de l'année 1713. et 1714. la somme de six mille
six cents et soixante six Ecus courants et vingt gros; et cela des premi-
ers deniers qui entreront soit des Salines ou des Economies, sans atten-
dre de nous des autres Ordres reiterés. - Tel est Notre bon plaisir. Doné et

33.) L'Assurance de Sa Majesté donnée à M^r le Nonce, à
l'égard du Sieur Spiegel. - à Varsovie le 27. Mars 1715. -
Auguste Second par la Grace de Dieu Roi de Pologne etc. - Soit notoire à
tous, que Spiegel qui s'etoit refugié dans le Convent des Peres Capucins de
cette ville de Varsovie, en ayant été retiré à Notre requisition pour des
justes raisons par Monsieur l'Evêque de Posnanie, afin de juger ensuite
s'il doit jouir de l'Asile, et ayant été ensuite par le dit Evêque de Posnanie
mis entre les mains de Mr Filain General Major de Nos Gardes; Nous
declarons que le dit Spiegel sera gardé au nom de l'Eglise, et Nous donnons
Notre parole Royale qu'il sera tenu ici à la disposition de la meme Eglise,
et que Nous le ferons remettre dans le lieu sacré tous-les-fois que M^r
l'Evêque de Posnanie ou le S. Siege s: après qu'on aura examiné l'affaire
ensuite de la Bulle Gregoire XIV. de glorieuse memoire à laquelle Nous
voulons Nous conformer: declarera, qu'il doit être remis. - Donné à Vars.

34.) Breve Apostolicum ad S. Regiam Majestatem datum. -
Clemens P. XI. - Charissime in Christo Fili Noster! Salutem et apostoli-
cam benedictionem. - Quamvis persuasum habeamus Majestatem Tuam pro-
be memorem Sacri Foederis, studio praesertim ac Lelo felicitis recordationis In-
nocentij XI. Praedecessoris Nostri adversus implacabilem Christiani nominis ho-
stem dudum initi, incitamento non indigere ad juvandam et quibuscunque
pot

20. — poterit rationibus tuendam Venetae Reipublicae causam, ubi si: quomodo-
modum publica fama vulgavit: contingat a Barbaris Peloponneso bellum
inferri; Muneris tamen nostri esse ducimus id ipsum a Te in praesens quam
enixe petere. — Praeter siquidem Pastoralis quam de totius Christiani Orbis
incolumitate gerere debemus sollicitudinem, ac praecipuum quo tenemur de-
siderium, ut Eadem Indulta Respublica inconcussa semper tranquillitate ac
felicitate potiatur; ad id potissimum nos impellit singularis ac vere pater-
na charitas, qua Te Regnumque Tuum perpetuo amplexi sumus atque con-
stanter amplectimur, quaeque facit ut omnia quae Tibi obesse ac detrimen-
tum afferre valeant maxime Nobis cordi sint. — Quando etenim: quod Mises-
ricordiarum Pater avertat: Veneta Respublica in eo Bello succumberet, quid
a Victricibus Turcarum armis eorumque intestino in Polonicum Regnum
odio ac inexplebili cupiditate metuum foret? longe facilius Tibi erit
per Te Ipsum intelligere quam Nobis per Literas explicare. — Cura igitur Cha-
rissime in Christo Fili Noster ita Te gerere, ut quidquid in acquisitam hanc
causam conferre poteris, a Te desiderari nequaquam sinas; rem in eo non
modo Tibi Regnoque Tuo gloriosam ac salutarem verum etiam Nobis maxi-
me gratam praestiturus. — Et Majestati Tuae Apostolicam Benedictionem
amantissime impertimur. — Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem
sub Annulo Piscatoris die XV. Xbris 1714. Pontificatus nostri Anno XV. —

35) Responsum Sacrae Regiae Majestatis ad Breve Apostoli-
cum. — Varsavia d. 13. Martij 1715. Anno datum. —

Post oscula pedum Sanctitatis Vestrae, Mei Regni ac dominiorum
meorum humillimam commendationem. — Cum ea sit Sanctitatis Vestrae
erga Orbem Christianum Paterna sollicitudo, ut ad Illam bona malaque Eius-
dem pertineant, facile id ipsum conijcere potui quod in Literis Vestrae Sancti-
tatis exaratum video; vulgatum nempe Ditionibus Reipublicae Venetae
a Porta Ottomanica imminens bellum in pectore Pientissimo Sanctitatis
Vestrae justum dolorem adeoque compassionem et Pastoralem vigilantiam
expressisse, nec non proponendi in rem totius Christianitatis Regni-
que Mei consilij causam dedisse. — Quos Paternos Sanctitatis Vestrae sensus
debita prosequens obedientia, negotium hoc Regni Mei Ordinibus proxime
conge

congregandis inter prima deliberationum capita maturiori consilio = 21.
proponere resolutionemque publicam Sanctitati Vestrae tempestive deferre
non intermittam. — Interea Sanctitati Vrae felix ac diuturnum Orbis Chri-
stiani regimen ex animo apprecor et maneo Sictis Vrae Obedientissimus Fil.

36.) Copia reitaratarum Invitatoriarum Sacrae Caesareae
Majestatis ad Regem Sueciae Carolum XII. pro Con-
gressu Brunsvicensi. Vienna ex Austria 14. Martij 1715.

Post Titulos. — Serenitati Vestrae haud dubium relatum erit a suo in
Comitijs Imperij Ratisbonae degenti Ablegato, quomodo tum ad Eius tum
aliorum Circuli superioris et inferioris Saxoniae Statuum reiteratas in-
stantias, Sacri Romani Imperij Electores - Principes - et Status unanimi
trium Collegiorum Concluso die 16. Junij 1713. ibidem facto, Nos ea qua
par est Decentia requisiverint; ut Authoritate vestra Caesarea, quietem
bello Septentrionali in praenominatis Saxoniae Circulis pergravi quorum-
dam Statuum nulli quamvis Parti addictorum oppressione et detrimento tur-
batam, justa cum illorum indemnitate restituere, eumque in finem incoe-
pta a Nobis cum vicinis Electoribus - Principibus - et Statibus colloquia pro-
sequi, ac Constitutionum Imperialium media adhibere non desistamus. ~
Nos muneri vestri Caesarei et antememorati Conclusi perpensa ratione =
tam salutarem Imperialis Dietae opinionem ratam habuimus, omnemque
ab eo tempore curam eo impendere quidem conati sumus, ut in terris Impe-
rij tranquillitas plene restitueretur et conservetur; nec non per Officia No-
stra mediatoria constanter eo collimavimus, ut inter Serenitatem Vestram
et Septentrionales Coronas bello huic implicitas pax et amicitia aequis
conditionibus componatur et firmetur: quemadmodum id tam Serenitati
Vestrae, per nostrum et Sacri Imperij fidelem dilectum Franciscum Fleisch-
man Caesarem nostrum apud Portham Ottomanicam Legationis Secre-
tarium Literis nostris Credentialibus 5. die Mensis Augusti dicto Anno
1713. ad Serenitatem Vestram datis munitum, quam Foederatis contra
Serenitatem vestram belligerantibus per eorum Ministros peres Aulam
Nostram existentes, pro illo qui tunc erat rerum statu, uno eodemque
tempore, non tantum pleno et aequali affectu perarrice insinuari feci-
mus, ut pro loco Congressus Urbem Brunsvigam Imperatorio non solum

22. — munere sed etiam Christiana mente oblata mediatione proposu-
imus, verum etiam post subsecutam a Magna Moschoviae Exaro nec non
a Regibus Poloniae et Daniae Declarationem, antedictum locum et No-
stram Mediationem Ipsis pergratam acceptamque fore, Serenitatem Vram
et Alios per Literas una die 27. scilicet Novembris praefati Anni da-
tas illuc invitavimus; certo confisi, ab Ea non minus quam a coeteris
belligerantibus pro bono utriusque communi Ministrum aut Ministros
plene instructum aut instructos eo ablegatum iri. — Cum autem Nobis
notum non sit, quod ex parte Serenitatis Vestrae hucusque operi tam sa-
lutari sufficiens manus admota fuerit; nec dubitare velimus quin Ea
non minus post felicem, prout Nobis fama accepta fert, ex Oriente in
Terras suas reditum, perspecto coram ponderatoque infelici tam mode-
ratorum temporum tum Regnorum - Provinciarum - et Subditorum suorum
statu tum Confoederatorum contra Eam potentia, qui pacis amorem ubi-
que Declarant, tam exitiali utriusque bello per amicabiles Tractatus po-
tius finem mox imponere, quam veteriore Christiani Sanguinis effusione
et totali Regnorum et Provinciarum suarum Imperij legibus subjectarum
discrimine sortem incertae armorum aleae committere, ac in Sacro Roma-
no Imperio quietem pace pro eadem non ita prudem parta novo periculo
subijcere, et infortunia majora sibi totique Imperio concire sinet: —
hinc et quod fraterne Serenitatem Vestram iterum iterumque interpellemus
hortemur - et requiramus, velit sua ex parte huic negotio - Deo grato - Chri-
stiano Principe digno - omniumque Subditis proficuo pronam aurem et
manum praebere; Ministrosque suos plena cum Instructione et potestate
ageri - tractandi - et concludendi Brunsvigam quantocumque ablegare; to-
tique mundo palam per hoc facere, Serenitatis Vestrae animum, aequae ad
Partium adversus Eam Confoederatarum sensus, ad pacem et amicitiam
aequis conditionibus conciliandam ferri; Eique nihil magis cordi esse,
quam cum optato dudum a Subditis suis felici reditu desideratam Illis
tranquillitatem reddere. — Nos, qui eum in finem pro singulari fraterno
in Serenitatem Vram affectu omnem operam quantum in Nobis erit navare
non desinemus, Eadem a Supremo rerum omnium Moderatore Divi-
tur

Invicem incolumitatem et prospera quaevis apprecamur. — Dab. ut supra. ^{23.}

37.) La Lettre de Sa Majesté, à Monsieur le Castellan de Cracovie Grand Gener. de la Cour. à Varsovie 17. Du Mars 1715. —

Monsieur le Castellan de Cracovie! L'Obstination et les preparatifs de Nos Ennemis pour la guerre, Nous obligent à chercher tous les moyens pour prevenir leurs entreprises. — C'est pourquoy je souhaite Monsieur, que Vous donniez l'ordre à M^r le Palatin de Culme, qu'il tiene toute la Division qu'il commande prête pour la marche, et qu'en cas de besoin il joigne Mes Troupes et marche conjointement en Pomeranie pour agir contre les Ennemis. — Vous donneriez de meme l'Ordre à M^r le Comte Dönhoff Chambellant de Lithuanie, qu'il assemble le Regiment de Mes Gardes, et qu'il joigne la Division de M^r le Palatin de Culme pour marcher ensemble, à l'execution de Nos desseins, pour s'acher de profiter des conjonctures et empêcher l'irruption de Nos Ennemis dans le Pays. — Ne doutant nullement d'une prompte execution de Mes Intentions pour le bien public, je prie Dieu M^r le Castellan! qu'il Vous ait dans sa sainte etc. —

38.) La Lettre de Sa Majesté à M^r le Castellan de Cracovie Grand General de la Couronne le 28. Du Mars 1715. à Varsovie. —

Reflaichissant sur l'Obstination du Roy de Suede et sur les preparatifs qu'il fait pour continuer la guerre, considerant de plus la pretention faite auprès de la Cour de Berlin par le Prince de Hesse-Cassel sur le passage par les Etats du Roy de Prusse en Pologne; il est necessaire que Nous prenions les mesures pour prevenir l'Ennemi et pour mettre en sureté Nos Etats. — C'est pourquoy je souhaite Monsieur, que Vous donniez sans delay les Ordres à toute l'armée de la Couronne de se tenir prête pour la marche et pour se rendre à l'endroit et au terme, que Vous lui marquerez par vos seconds Ordres, que Vous expedirez selon l'avis que je ne manqueray pas de Vous communiquer bientot. — Je prie cependant Dieu etc. —

39.) Od Kanclerxa Wielt: Koronn: do Jmci Pana Rybinskiego Wojewody Chetminskiego, z Warszawy d. 2. Aprilis 1715. —

La wszelka, i wszelkiego affektu Jmci Pana ku Mnie remonstracya, unieznie dziękuje, zabierając na sie ochotny obowiazek do przystugi Jegoi we wzajemney gotowosci. — Reflexye Jmci Pana w Lisie wyrazone retuli —

punct

24. — punctualiter; na które Jego Królewska Mości P. M. M. takowa, xlecił
 doniesić Hmmpanu Bariska, swoja Rezolucya: abys Hmmpan f: poniewaz Re-
 gimenty Saskie w Prusiech zimujace sa, disponowane, jakoto Pieszy do Elb-
 laga y Malborka na garrizony po Batalionie podzielony, kawalerya zaś
 ad aliud finem et locum: na to miejsce aplikowat Piesze Regimenty
 Królowey Jeymii y Hmmpana Feldmarszałka Fleminga do Kommandy Swojej
 nalezace; ktoromi toz wszystko in asecuratione brzegu sprawić się może,
 cokolwiekby tamte Saskie trac in parte czynić miały. — Względem Weryngi,
 przysła, pocta, bédiesz Hmmpan miał List Jego Królewskiej Mści do Gdaniska.
 o Dziata zaś, zyczy JE^o Kr. M^o abys Hmmpan tamże postarat się jako Generat
 Artylleryi, choć żelaznych interim x potrzebe kupiwszy, o co we Gdanisku nie-
 trudno. — w Interesie remanentu nalezytosci Hmmpana, Regimentom Kon-
 nym w Gdaniszczan zabiegłego, non visum pisac exnunc Jego Królewskiej Mści
 majacemu wtasna, dotad nienspokojoza, tamże pretensya, ktoreyby skutkwadi-
 stem pomienionym retardare niechciat. — Musi tedy nieco differri promoya il-
 lins negotij z tego miejsca. — Ja zaś to wyrazivszy, zwykley konfiderencyi H-
 mmpana oddawam się, upewniajac że jest etc. — " —

40) La Lettre de Sa Majesté à Monsieur le Castellan de
 Cracovie. — à V a r s o v i e le 4. d'Avril 1715. —

Monsieur le Castellan de Cracovie. Vous avez vu dans mes précédentes mon-
 intention à l'égard de la disposition de l'armée de la Couronne dans ces con-
 jonctures, ayant toute la confiance dans votre Zele pour le bien public, que
 elle sera effectuée. — Reflaichissant maintenant sur ce qui s'est passé
 dans la dernière Dietine du Palatinat de Sandomirie à Opatow, qu'on a
 limité au troisième du Juin contre les loix anciennes, et de la dernière
 Diete, j'ai lieu de croire qu'il s'y trouve encore quelque intrigue cachée
 au prejudice des interets publics et laquelle pourroit avoir de suites fa-
 cheuses, si on n'y remédie point avant le commencement. — C'est pourquoi
 pour prevenir un remuement semblable à celui de l'année passée dont
 les Ennemis pourroient profiter, je vous demande Monsieur, que vous
 assembliez quelque division considerable sous le Commandement de Monsieur
 Bruchowski Staroste d'Ovrucz, près de Gorzyce aux premiers jours de May. —
 Il est nécessaire de même de tenir quelque Corp à Pokucie sous le Com-

Comme dement de Mr Bruchowski Starosta Mierzwicki; en recomendant ^{25.}
à ces Messieurs les Commandants d'avoir l'œil sur ce, que les personnes sus-
pectes pourroient traîner pour empêcher les effets de leur mauvaise volonté.
Je suis persuadé, que Messieurs Bruchowski s'acquiteront bien de leur devoir
comme ils ont fait par le passé, etant sûrs de Ma reconnaissance. — M^r le
Palatin de Culme et Mr Furski feront de meme dans les Palatinats où ils se
trouvent. — En vous recomendant ceci avec empressement, je suis etc. —

— P. S. Je viens de recevoir votre Lettre du 28. du Mars. — J'aurois bien sou-
haité que le point qui regarde l'avertissement du mecontentement de la Nob-
lesse ruinée et de la crainte de son desespoir eût été mieux éclairci, et que
j'eusse pû avoir l'Information des endroits des Palatinats pour y remédier
d'autant plus efficacement: Mon intention etant, que Mes Troupes ne ti-
rent pas d'avantage de ce que les Palatinats ont accordé eux-mêmes. —
Du reste, j'ai lu avec plaisir dans la dite Lettre, que vous avez donné les Or-
dres à M^r le Palatin de Culme et à M^r le Comte Dörhoff selon mon Inten-
tion, et que vous m'assurez de votre empressement et attachement, que je re-
connoîtray toujours dans les occasions. —

41) Od Króla Jmci do H^o Socieja Kasztelana Wileńskiego Hetmana
H^o H. Astwa Lit^o z Warszawy d. 5. Aprilis 1715. Roku.

Wielmożny uprzejmie Nam miły! Pewni jesteśmy, że dana świeżo assekura-
cja Uprzejmości Waszej do Pałk Waszych, intuitu evacuationis Dóbr Keybur-
skich nominatim Labudowia od Wojsk Waszych H^o Astwa Lit^o nie tylko w
pamięci jest u Niegoz ale y do skutku przysię tracterus mogła. — Co jeżeli
non factum, żądamy serio pod Uprzejmości Waszej, abys pomienionej deklara-
cji swojej uczynił zadosyć, y z tych Dóbr Keyburskich wszystkich ruszył quam
primum lokowanie Chorągwie y Regimenty: gdyż do Labudowia daliśmy Ordy-
nans ludziom Waszym ante decimam quintam praesentis postować się. — Wzię-
ne collisio jaka uchoway Proze subsequatur gdyżby ludzie Nasi Litewskich w
Labudowiu zastai mieli, Uprzejmości Wasza in vim satisfactionis obietnicy
Nam w tym danej, ile praesentibus do Nas przestrzeżony, evacuatione tempe-
stiva temu zabieysz. — Dobrego zatyms Uprmi H. do Pana Boga życzymy Zdrowia.

42) Memoire pour Mr Buzyna Chambellant de Sa M^{te} Enseigne
de la Cour de Lituanie. à Varsovie le 9. d'Avril 1715. —

— 1°) Il ira avec toute la diligence possible en Lituanie. — 2°) Il se =
rend

26. — rendra en premier lieu et au plutôt auprès de Mr Kociet Grand Tresorier de Lithvanie. — 3e) En lui remettant la Lettre de Sa Majesté, il lui représentera les justes raisons du ressentiment de Sa Majesté contre le Prince Vice Chancelier de Lithvanie. — 4e) Il lui fera connoître le souhait de Sa Majesté; que le dit Grand Tresorier bien loin de s'accorder avec le Prince tâche de l'empêcher non seulement qu'il ne devienne pas Marechal du Tribunal mais qu'il ne soit pas reçu dans le College des Deputés, ayant en main les condamnations contre lui. — 5e) Il l'assurera de la part de Sa Majesté, non seulement de Sa Protection dans le Procès contre le Prince et de l'assistance telle qu'il pourra souhaiter, mais aussi des effets de la grace du Roi dans les occasions et dans tout ce qu'il pourra demander, pourvu qu'il effectue cela que le Prince ne réussisse pas dans son dessein. — 6e) Ayant porté M^r le Grand Tresorier à cela, et ayant obtenu son assurance là-dessus, — 7e) Il ira auprès de Monsieur le Grand General de Lithvanie. — 8e) Il lui declarera de la part de Sa Majesté, que S. M^{té} attend l'effet de son engagement, par lequel il s'est chargé d'empêcher que le Prince ne devienne pas Marechal du Tribunal. — 9e) Il lui exposera que l'execution de sa promesse obligera beaucoup Sa Majesté, et que M^r le Grand General peut être sûr de sa reconnoissance. — 10e) Mais si M^r le Grand General y devoit manquer, cela seroit tres sensible à Sa Majesté. — 11e) Que Sa Majesté se promet un bon succès de l'application de Monsieur le Grand General dans cette affaire d'autant plus, qu'il lui est connu que la plus part des Deputés sont des Amis de M^r le Grand General; et qu'ainsi toutes les excuses ne scauroient avoir aucune admission, si la chose ne devoit pas tourner selon l'engagement de M^r le Grand General. — 12e) Après avoir concerté avec M^r le Grand General tous les moyens pour contrecarrer le Prince. — 13e) Mr Puzyna retournera de bon heur avant le terme de l'Election du Marechal à Vilna. — 14e) Il observera M^r le Grand Tresorier de Lithvanie afin qu'il ne s'accorde pas avec le Prince; et il l'encouragera et affermira afin qu'il lui soit contraire jusqu'à bout. — 15e) Il tâchera d'engager à la meme chose les autres Deputés. — 16e) Pour y réussir d'autant mieux, outre les Lettres que Sa Majesté leur a écrit, Mr Puzyna pourra employer deux mille Ecus en espee de reverses des Doux

28. — Cracoviensem - Junivladislaviensem Canonicum, Custodem Visliciensensem, Praepositum et Parochum Petroviensem, plurima ad eum finem tam ex Clarissima ac vetustissima Familiae suae splendore quam et praedaris animi sui dotibus ac virtutibus habere subsidia comperimus, Eum in Episcopum Luceoriensem nominavimus et suae Sanctitati proposuimus. — Quam nominationem nostram ut Illustritas Vestra apud sedem Apostolicam quam efficacissime promovere, et solitum studium pro favore nostro in id impendere velit, quatenus ob respectum praesentis eiusdem Episcopatus Luceoriensis desolationis, in suffragium Dignitatis Senatoriae, circa Canonicatum Cracoviensem una cum Praepositura et Parochia Petroviensi ac Custodia Vislicensi Idem Venerabilis Præbendowski gratiose conservetur, benigne ab Illustritate Vestra exposuimus. — Cui de coetero felicissima quaeque et prosperos successus a Deo precamur. — Dab. ut s.

45) Copie de la Lettre du Cardinal Schönborn à sa Mjsté Polo.

Je prends la liberté de rendre à votre Majesté de tres humbles actions de graces, de la nomination qu' Elle a bien voulu m' accorder. — Je sais Sire! que j' en suis redevable au Grand Roi, dont j' ai le bonheur d' estre son sujet: mais je sais aussi, que je n' en dois pas estre moins pénétré de reconnaissance pour votre Majesté, et que ma reconnaissance ne peut estre ni trop vive ni trop marquée pour ce bienfait. — En effet Sire! il ne peut estre d' un plus grand prix: car par là votre Majesté m' elue à ce qu' il y a de plus grand dans l' Eglise; et Elle me le donne sur une recommandation, qui seule honore autant que la Dignité même. — Enfin, quelle est la main dont je reçois cette grace? Souffrez que j' ose dire, c' est votre Main Royale Sire! une Main accoutumée à cueillir des lauriers; Digne de porter non seulement un Sceptre, mais autant des Sceptres et des Couronnes que votre Majesté compte de Roys et d' Empereurs parmi ses Augustes Ayeuls. — Nous voyons ici un portrait de V. Mjsté bien ressemblant dans la Personne du Prince Royal, et nous le voyons Sire avec une joie qui ne se peut exprimer. — Son incognito met à la vérité un voile sur sa haute et Royale naissance: mais il ne peut cacher des qualités et des vertus qui lui ont été comme transmises par

29.
votre Majesté. — On y voit les semences de l'humanité, de la libera-
lité, de la grandeur d'ame, de l'intrepidité et de la superiorité de genie,
que tout le monde admire en votre Majesté et qui font son caractere par-
ticulier. — Je fais ma Cour Sire à ce Digne Heritier de Vos Vertus Roy-
alles; mais je la fais plus rarement que je ne voudrois point le detour-
ner des occupations aux quelles il se donne tout entier pour plaire à
votre Majesté. — Toute notre maison penetrée des memes sentiments
et occupée du soin de lui plaire, ne le perdroit pas de vûe, si Elle sa-
voit sa pente naturelle: mais retenue par la discretion, Elle croit ne
devoir s'en approcher que dans ses moments libres; et qu'autant, qu'il
veut bien le promettre trop-heureux-Sire! si ces foibles marques de
votre reconnoissance, mais cependant les seules qui soient à votre portée,
pouvoient meriter quelque attention de votre Majesté, et lui faire con-
noître toute l'étendue du zele — du devouement — et du profond respect avec
lequel je seray toute ma vie; Sire! de votre Majesté etc. —

46.) Copie de la Lettre de son Excellence Monsieur le Comte
Schönborn Vice Chancel. de l'Empire, à Sa Mjsté Polonoise.

Le bienfait signalé, dont il a plu à votre Majesté d'honorer Mon Frere l'
Archeveque de Bourges, par la nomination au Cardinalat, est une marque
si eclatante de sa bonté et de sa generosité Royalles, que je ne puis trouver
d'assez fortes expressions pour avoir l'honneur de lui en rendre mes parti-
culieres et tres-humbles actions de graces. — Le bienfait Sire! sera conser-
vé à jamais dans votre maison comme un monument perpetuel et pré-
cieux de la liberalité d'un grand Roi de l'auguste Maison de Saxe:
et dans cette vûe, il n'est que trop juste que je la supplie de me permet-
tre, que je mêle avec lui les sentiments d'une tres-humble et vive recon-
noissance, dont nous sommes tous deux également penetrés. — Je la sup-
plie aussi de vouloir bien agréer, que je serois à Mon Frere de Garant
pour tout de zele qu'il aura pour les Interêts de sa Couronne, lorsqu'il
sera élevé à cette Dignité; car il est toujours assez heureux pour trouver
les occasions de le faire eclater. — Je suis avec un tres-profond respect. —

47.) Do Urodzonego Steinhausera Generalnego Perceptora Browentow od Jego Kr. Mj. - w Warszawie dnia 10. Aprilis 1715. r. August 18tory etc. - Urodzonemu Piotrowi Steinhauserowi Generalnemu Perceptorowi Browentow Naszych Ekonomicznych wiernie Nam mitemu Laske Nasza Królewska. - Urodzony wiernie Nam miły! Jest wyrażna Wola Nasza, abys Wierność Twoją niedołączoną pensyę za lata przeszłe według podanego rachunku, to jest Wielmożnemu Marszałkowi Wielkiemu Koronnemu pro annis 1713. et 1714. dwadzieścia y trzy tysiące trzysta trzydziestu y trzy Tynfow, Wielmożnemu zaś Kanclerzowi Wielkiemu Koronnemu pro Anno 1714. dwadzieścia y jeden tysięcy trzysta trzydziestu y trzy Tynfow; niedwólcennie z Remanentow wypłacił. - Na przyszłe zaś Lata poczynszy od terażniejszego 1715. punktualnie Onymże Pensyę według Pensyonarza od Nas podpisanego wypłacać. - Co wszystko circa calculum Wierności Twojej przyjąć deklarujemy. - Dobrego zatywn Wini Twój od B. Boga.

48.) Do Urodzonego N. N. Deputata na Trybunał Główny 18° Kstwa Litewskiego. - z Warszawy dnia 11. Aprilis 1715.

August 18tory etc. - Urodzony wiernie Nam miły! Lubo nigdy Cnota swego tracić niemoże splendoru, jednak się pod ten czas lucentius wydawać zwykła, gdy między wielo innych którzy albo ustają, albo sromotnie deviant in stadio virtutis, ani charakterowym z tych przykładow ani swoim własnym niedafis abrupi interesem. - W czym, że Wielmożny Sadowski Kasztelan Brzeski 18° Kstwa Lit^o przez wszystkie publiczney zawieruchy rewolucyę bez żadnego ambiguitatis poszlakowania, owszem znacznymi wielozigłiwosci dokumentami wierny ku Nam y Rzeczypospolitey usługi swojej oczywista, dat probes, y niezbitym dotąd z statku y własney Cnoty - chwalebnie coram do Respektow Naszych postępuje gościncem; więc jako niemożemy nad godności, procederow Jego pomienionych bez należitey reflektować się wdzięczności, tak na oświadczenie estymacyi Naszey magnorum Oręgoz meritum, umyśliliśmy go ad Virgam directionis Głównego Trybunatu 18° Kstwa Lit^o tanquam capacissimum jako najsukuteczniej promovere. Do czego, abys temu Wierności Twoją wielkim kredytem et activitate na tamtym miejscu effective dopomógł, usilnie o to xadamy: wzajem Laske Naszej

in occurrentijs ad desideria Słernosci Swojej ochotnie ofiarujac. ~

Któremu natenczas od Pana Boga dobrego życzymy zdrowia. Dan ut supra etc.

49.) Do Wielmożnego Podskarbiego Sł. Kstwa Litewskiego od
Jego Król. Miu. - z Warszawy dnia 11. Aprilis 1715. Roku.

August Słtóry etc. Wielmożny uprzejmie nam miły! Zaleciłismy Wrodo-
nemu N. N. doruścić Uprzejmości Waszej niektóre Commissa Wasze: więc,
abyś Mu plenam adhibere fidem Uprzejmości Wasza, y do exekucyi wyrazo-
nego zamysłu Waszego fidelem chciał przyłożyć operam, singulariter żada-
my. - Aplikacya w tym Uprzejm. Sł. Pańskie Wasze veridicabit sobie res-
pekta: z którym się y na ten czas Uprzejmości Waszej oświadczając, One-
muz od Pana Boga dobrego życzymy zdrowia. Datum ut supra. ~

50.) Do Sł. Kasztelana Słilenkiego Hetmana Wielkiego Słgo
Kstwa Litewskiego. - z Warszawy d. 11. Aprilis 1715. Roku. -

August Słtóry z Bożej Łaski Król etc. - Wielmożny uprzejmie miły! ~
Lubostny niedawno do Uprzejmości Waszej pisali: obligując jednak Wro-
dzonego N. N. ad executionem Commissionum, zleciłismy Onemuż cum expres-
sione interecy Waszych do Uprzejm. Sł. pospieszyć: więc aby miał cum rela-
tis plenam fidem, oraz Uprzejm. Sł. raczytś effectuarę promissa do ukontento-
wania Waszego, jako naysłubniey zalecamy. - Uznana, w tym aplikacya Pań-
skiemu Respektami Waszemi Uprzejmości Waszej rependere nicomieszkamy. -
A teraz Onemuż dobrego od Pana Boga życzymy zdrowia. - Dan etc. ~

51.) Do Królewicza Słci z Warszawy dnia 13. Aprilis 1715. r.

Najjasniejszy Słci Królewiczu! Intraet y Słp. Podskarbi Sł. Kor. N. N. Pan
deklaracyi Swojej ratione combinationis o Starostwo Puckie per media Prxy-
jaciot. - Ze to zaś ob absentiam Słci Sł. Biskupa kujawskiego dotąd nie-
wzięto skutku, ex nunc piszę, prosząc aby tu zjechać raczyt na uspokojenie
hujus negotij: a samu w kazdey okazyi obligowana, Moja Sł. Waszej Królewic-
zowskię Mości ustugę, ochotnie offerrendo, z należytą, weneracyą, zostawam.

52.) Au Monsieur le Castellan de Cracovie Grand General de la
Couronne, du Roy. - à Varsovie le 15. d'Avril 1715. ~

Monsieur le Castellan de Cracovie! Je ne doute pas, que vous avez déjà fait
les dispositions necessaires contre les trames et pratiques des Adherents
Suedois particulièrement dans les Palatinats de Ruffie et de Sandomirie,

selon

32. -- selon Ma Lettre précédente. -- Ayant reçu nouvellement des avertissements certains, que quelques-uns commencent déjà à faire des Levées sous main, pour pouvoir à la première occasion former des parties et favoriser les desseins des Ennemis, je vous donne part des aussitôt de cet avertissement; vous recommandant, avec empressement de prendre au plutôt des précautions contre de telles personnes pour prévenir de bon heure toutes les suites facheuses et nuisibles au bien public, les quelles suivroient infalliblement par votre connivence. -- L' Eux, qui m' ont donné cet avertissement, nomment même Messieurs les Straznik et Obozny de la Couronne, comme les principaux instruments de ces factions et levées. -- Je ne veux pas le croire: mais je trouve nécessaire de vous le communiquer: étant cependant entièrement persuadé, que vous remédieriez à tous ces inconveniens par votre vigilance et circonspection. ~ Je prie Dieu Mr le Cas. etc. --

53.) Do Najprzewielebniejszego w Bogu Xięcia Prymasa Korony Polskiej y H. S. L. -- z Warszawy dnia 19. Aprilis 1715. ~ August Istoty z Bożej Łaski Król Polski etc. Najprzewielebniejszy w Bogu uprzemnie czas mity! Jakośmy zwykli wszelkie Instancje Uprzymosci Waszej chętnym przyymować sercem, tak rekomendowanym od Uprzymosci Waszej H. województwa Sandomirskiego votis et desiderijs respondere gotowismy. -- Doniosł jux Uprzymosci Waszej H. Kanclerz H. Kor. causas wazyacy w pomienionym H. województwie, która inne H. województwa y Ziemie non exercet, ponieważ sobie lepszy porządek w komportowaniu się z Kommissoryatem Waszym obmysliły. -- Lalecilismy tytułomirus Sennuz Kommissaryatowi Waszemu, aby pomienionemu H. województwu ad instar innych wszelka, obmyslił satysfakcyę. -- Seymu nikt bardziey nad Nas niezychy, przy tak cestychn o determinacyas Jego ex Provincijs prozbach: ale ponieważ zawziętości nieprzyjacielska hostilia minatur, niechcąc przedsiębrać ullas pacis cogitationes; jesteśmy solliciti, aby zgromadzonym Stanom Rzeczypospolitey na Seymu, Consilia, z większym uchoway Boże Ocyryzny niebezpieczeństwem y zawodem, armorum strepitum non interturbentur. -- A tym czasem zapatrujemy się na dalsze dyspozycje zamystow nieprzyjacielskich, które się wkrótce wydać muszą. Ad mensuram tedy Orychcie, akkommodować będziemy czas y miejsce *pub*

publiczney Obrady: o czym luculentius z Uprzeznoscia Wasza, y sami = 33.
wpręde da Bóg oratorius rozmówić się spodziewamy. - Respektem Ewaku-
acyi części Woysk naszych auxyliarnych, y w tym pewnie zyczylibysmy
ukontentować vota populorum: ale każdy widział y widzi, cośmy etiam
w Responsach na Instrukcyę Województwom obszernie remonstrowali: iż
jako dotąd pomienione Woysko wasze było potrzebne, nietylko na zach-
owyt. Dostojenstwa waszego lecz dla ubezpieczenia całego Kraju; tak in
casum ingruentis periculi od Szwedow musimy go mieć praesto: ile kiedy
Rzeczpospolita na tak wielu Kongressach od was compellata, własnych Sit
zdolnych in hucusque nieobmysliła. - Jakośmy zaś Stanom Rzeczypospolitey
nierzak deklarowali tę ucyżnić Ewakuacya, tak za uprzatnieniem wszel-
kiego niebezpieczeństwa, ex finibus tego Kraju wyprowadzić Onex gotowi
będziemy. - A teraz Up. Bóg od Pana Boga dobrego zyczymy zdrowia. Dan etc.

54.) Literae Ducis Venetiarum ad Sacram Regiam Majesta-
tem die 16. Februarij 1714. Anno scriptae. — " —

Serenissimo et Excellentissimo Domino Augusto Dei gratia Regi Poloniae
Magno Duci Lithuaniae, Russiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smo-
lensciae, Czerniechoviague etc Regi Illustrissimo. - Joannes Cornelius
Eadem Gratia Dux Venetiarum etc salutem et Commendationem. -
La resolutione presa da Furchi di violare la pace di Carlovitz con li gran-
di preparativi per invadere li Stati della Republica Nostra, obligano il
Senato di esporre tutto alli Principi Suoi Colligati. - Espedimo a questo
fine il Dilletissimo Nobile Nostro Daniel Delfin 3° Cavr: Ambasciator
Extraordinario con Ordine di rappresentare quanto emerge alla moesta
Vostra dalla di cui generosita, e dal valore di cotesta bellicosa nazione
ci promettiamo adempti gl' impegni della Sacra Lega. - Si compiavia la
Moesta Vostra di prestar fide al med^{mo} Ambasciatore come à Noi stessi
e confirmandoli la Vostra sincera osservanza, le desideriamo da Dio Signore
lunga serie di Anni con prosperita compite. - Datt^o in N^{ro} Ducali Pala-
tio d. 16. Febr. Ind. VIII. MDCCXIV. - = Ger^{mo} Alberti Secr^{rio} —

55.) List Jmępana Kanclerxia Ss. Koronnego, do Liccia
Jmę

Smici Prymasa: w Warszawie dnia 22. Aprilis 1715. Roku.

Subom już w niżej wyrażonej materji pisat niedawno do Waszey kćey Mości
 mmpana y Dobrodzieja; gdy się jednak referuje na mnie Jęgo Królewska Mć
 P. M. M. w Responsie swoim do W. kćey Mć Dobrodzieja danym, respectu va-
 riationis w Województwie Sandomirskim okoto wydawania dymowego podatku
 na Wojsko Jęgo Król. Mć auxyliarne; ponawiam tę Informacya, powtórnie,
 która się pierwey brevibus doniosta: = Sciendum naprxód, że przy ustapieniu
 trzeciej części pomienionego podatku dymowego Województwom, ta była per ex-
 pressum intencya Jęgo Królewskiej Mości, aby quantitas summy przychodzący
 na xupetra, Taryffe Anni 1661. z każdego dymu po dziesięć Tynfow ad disposi-
 tionem Commissariatus importowana była; Województwa zaś niektóre, dla
 Konflagrat y miejsce per injuriam temporum opustoszałych, quantitate
 dymow pomienioney Taryffe niedociągły, a xatym też sciągnęły na się u-
 przykrzoney exekucyi ciężar; którego tandem chcąc pozbyć, inito Consilio
 u siebie, przez osoby na to umyślnie destynowane porachowały się z Kommi-
 sariem exekwującym, et ex calculo xrozumiawszy deficientem summam,
 constituerunt z każdego dymu teraz się actualiter w Województwie swoim
 in natura znajdującego, do wydanych już dziesięciu Tynfow jedenaście lub co-
 kolwiek nad to: a tak obmyślona Summa, o która, szto Kommissaryatowi,
 nagrodziwszy defectum z pustek y Konflagrat causatum, mają pokoy od wszel-
 kiej auxyliarnej Wojska preterensyi. — Tak sobie postąpiło Województwo
 Krakowskie y inne, Powiat nawet Pilznirski, gdzie już ta materia Contri-
 butionis wcale sopita. — Wzięc że Jęgo Królewska Mość na Instancya W. kćey
 Mć raczył zalecić Kommissaryatowi swemu omniem possibilem re-
 spectum na Województwo Sandomirskie et combinationem z Nim okoto:
 wyżej explikowanej waryacji, rozumiałbym ex re takiz ad instar innych
 Województw uchylić y tam porządek. — Co tak ze wszelka, wyraziwszy Sub-
 missya, zostawam na zawsze Waszey Liażęcej Mć Mmpana etc.

56.) Do Smepana Kasztellana Krakowskiego Sletmana
 W. Koronnego. — z Warszawy d. 25. Aprilis 1715. Roku.

Deklaracya Smmpana, po kuracyi da Bóg szeregłiwie zachorowney, byt-
 nosci Jęgo w Warszawie, bardzo ukontentowata Jęgo Król. Mć Pana M. M.,
 z relacyi Mojej ex contentis Listu Smmpana do Mnie pisanego. — Ję

Ja zaś wdzięcznym sercem przyjmując z Łaski Włompana y afektu = 35.
powinnowanie swiat blisko przeszlych, extendo vota przy zwykley obserwan-
cyi Mojej, aby Pan Bóg Zmartwychwstaly konserwet Włompana incolumē
Stugoletnie z całym Jego Przeswieśnionym Domem na podpore Oyczyzny y co-
raz wieksza, stawe Jmienia Włompana. — Ex occurrentijs mamy z Wied-
nia recentissime; że tam znou dawny Aga Turcki prosequitur iter,
majac miec nowa Instrukcyas y propozycyas, żeby Cesarz Jmć Wenerom nie-
raczył asistere; a jeżeliby to chciał ucygnic, ma exprimere, iż nie nowi-
na Porcie miewać woynę z Cesarzem Jegomoscia. — Toż samo donosi Dwo-
rowi Swemu Rezydent Cesarza Jmci od Porthy. — Interea zostawam etc. —

57.) Do Jmćpana Smigielskiego Chorążego Nadwornego Koronę
z W a r s z a w y, dnia 25. Aprilis 1715. Ro.

Kiedy nie z jednej Ręki sobie zyceliwych bierze przestrogi Jego Królewska
Mosc P. M. M., że w Wojewodztwie Ruskim y indzie, in favorem stronie
przeciwney, na dalsze w Rzeczypospolitey zamieszanie, pokazują się machi-
nationes zaciąganiem ludzi konnych y pieszych, a to jakoby z wiadomością
Jmćpana Wojewody Kijowskiego; niexdato cni się miec to w sekrecie, abym
niemiął Włompanu per confidentiam wręcz to doniesie, że tu de praemi-
ssis takowe są relacye, którym ani Jego Królewska Mosc tracterus wiary
nie daje, y Ja z przyjazni przeciwko Jmćpanu Wojewodzie Kijowskiemu y Włompanu
returdo farriam. — Ale niedosyc' na tym: trzeba żeby Jmćpan Wo-
jewoda Kijowski Włompan y Włompan raczyliście się odexwać Jego Królewsk.
Mosci z rzetelnością, swoja, hac in parte, zabięgając niepomyślnym konse-
kwencyom publicznym, y utrzymując kredyt swoy u Pana. — Nie zatym
doniesie to Włompanu sufficet, na dokument jakom jest etc. ~ ~ —

58.) A Monsieur le Grand General de l'Armee de la Cou-
ronne, à Varsovie le 25. d'Avril 1715. ~ ~ —

Monsieur le Castellan de Cracovie! Ayant reçu avec plaisir vos vœux
à l'occasion de Fêtes immédiatement passées, comme un témoignage
de votre affection, je vous souhaite pareillement Monsieur! toutes sortes
de prosperités; me promettant les effets de vos vœux par votre Lele et ap-
plication au maintien des Interets publics. — Je reçois la continuation
des avertissements, dont je vous ai donné part dans mes précédentes: que

36. - que l'on leve effectivement du monde tant Cavalerie qu'Infanterie en faveur du Roi de Suède, et que ce Prince est flatté par ses Adherents de trouver de Pologne un grand secours, et que ces assurances le confirment de plus en plus dans son obstination, au grand prejudice du bonheur et du repos de ces Pays-ici. - Outre les Personnes que je vous ai nommé dans ma précédente, on pretend que Monsieur le Palatin de Kijovie est du nombre de ceux, qui doivent faire ces preparatifs pour secourir les desseins du Roy de Suède. - Le serment qu'il m'a fait et les marques de Ma Clemence que je lui ai temoignées à son retour, arreitent encore Mon jugement la-dessus: mais la prudence veut, que l'on prenne toutes les precautions necessaires pour penetrer la verité, et pour supprimer d'abord au commencement ces sortes d'inconvenience. - C'est pourquoy je recommande Monsieur à votre vigilance cette affaire, afin qu'ayant decouvert la realité du fait, vous ordoniez enlever tout ce monde et arreter les Principaux, pour estre jugés et chatiés selon leur crime. - Vous faires par-là Monsieur une chose, qui convient à votre Jurisdiction, et qui vous attirera la gloire - le merite, et ma reconnoissance. - Je prie cependant.

59.) Do Seymiku Szrzedzkiego Wojewodztw Wielkopolskich, =
x Warszawy. dnia 26. Miesiaca Aprilis 1715. Roku.

Jasnie Oświeceni, Jasnie Wielmożni, Wielmożni, Moie Wielce Mui Panowie y Bracia! - Jako zwyktem ex occursu podajacych sie okazyy vendicare honor. przystugi Mojej Mui Panom przez szexera, do Interesow Ich applicacya, tak w niestajacy ochocie dodalszych eodem tramite progressow, sita contribuit grata testatorum w Lasce Mui Panow memoria. - In negotio Jmepana Starosty Wschowskiego Mui Panu, sciendum Mui Panom: ze Miasto Wschowa supplikowalo Jego Krolewskiej Mui P. M. M. pro tutione Przywilejow Swoich na Browar we Wsi Przychywie stuzacych, praelendendo krzywde w Ewokacyi do Sadow Skarbowych pro remonstracione tychze Przywilejow, oraz wyrazajac w Supplice ze cognitio Onych Krolew. Jmici y Sadowi Jego tylko nalezy, przydawszy tamize jakoby to ex delacione Jmepana Starosty Wschowskiego Mui Panu bydx miato. - Wiece tak o to, jako o inne praesudicia Sobie acsi illata, juz x wydanych Mandatow

sprawa do Regestru jest wpisana: nieprzypadnie jednak tak przedko: 37
axa's tex interim między Jmćpanem Starostą, y Tymże Miastem combinatio
nastąpić może? którey utrisque partibus życzyłbym y żyć. - O depak-
tacya, na pocztach Poznańskię y Wschowskię admonebuntur attendenci
Orzechie, ad servandam praxim Orzechie. - Ja zaś his expressis, affektowi
Jmćpanow generaliter wszystkich pilnie się zaleciwszy, Sam particulari
cultu zostawam każdego z Jmćpanow etc. ~ " ~ . ~ .

60.) Do Xcia Jmć Bisk. Warmiń. z Warszawy d. 30. April. 1715.

Uczytelnem fidelissime Jego Królew. Mć P. M. M. relationem contentoum Wa-
szy Xiecy Mć mćpana: nad czym się zadziwował, że proca fama tam
falsos rumores roztrząsać odważyla się. - Consequenter, jakom xrozumiat,
te passus et actus Jchmćw Panow Obywatelow tamtey Prowincyi żadnego nie-
mające fundamentu bardzoby go niekontentowały; y to nawet adjeat, żeś-
my jeszcze z Łaski Bożey niesą, redacti ad hanc necessitatem dokupowa-
nia się sąsiedzkiej pomocy cum dispendio Rzeczypospolitey, jako przeciwna
strona nieoszczędnie in similibus postępowała sobie. - Prexente, na Probo-
stwo Elblaskie dla przystugi Jh. Xcey Mć mćpana procurare jestem gotów;
ale jej ani pisać można póki non constabit de nomine immediati Orzechie
possessoris, y o sposobie w jaki krxtatt ma conferri nowemu Pratałowi Bene-
ficiu, choiby na Jmie Jego spatium się w Przywileju zostawito: w czym, od
Waszey Xcey Mć potrzebney czekam ochotnie Instrukcyi. - Za powinshawanie
swiat blisko przeszłych unizerie Was. Xcey Mć dziękuję, wotague votis re-
dimio żyć, abyś Jh. X. M. w zdrowiu y pomyslnych sukcesach wiele tako-
wych w poine lata mógł komputować Uroczystości. - Jestem xatym z etc.

61.) Ad Dnum Abligatū Brandeb. - Varsavia d. 1. Maj 1715. A:

Monsieur! Quae intervererunt ad praesens ratione differentiae Limitum
inter Pagos Marchiae atque Capitaneatus Medericensis, cuncta denuntiabo S^e
R^e M^osti D^{no} M^o Alm^o: Quem spero in Mandatis datuim Literas eo nomine
ad Jmćm Dnum Palatinum Junivladislaviensem Majoris Poloniae Generalem
atque Mederensem Capitaneum scriberidas. - Quare, communicata etiam super
id negotij documenta, pro informatione Eiusdem Jmćm Palatini, Literis Regijs
adjungam. - Coeterum, respectu Expeditionis novi Mandati in causa Regia
Suae Celsitudinis Ducissae Coburgo-Meinurgensis, inter Ministerium Regni

38. - hujus nunc Lateri S^e R^e A^tis assistens, jam quidem coepta est sed nondum determinata Conferentia: ex Cujus sensu, placitum Serenissimi Regis Ill^ustriss^{im}e D^{omi}nion^{is} V^{ost}re deferre subsequenter non intermittam. - Similiter quoque desideria Protestantium Lesz^{an}ensium non nisi posthac expedientur. His autem expressis, manes debito respectu Ill^ustriss^{im}e D^{omi}nion^{is} Vestrae.

62.) Ad Magistratū Gedanensem. Varsavia d. 8. Maji 1715. A: Augustus Secundus Dei gratia Rex etc. Nobiles et Spectabiles fideliter Nobis dilecti! Relatum est Nobis recenter, plerosque Fidelitatum Vestrarum Coniuges aliquot navibus onerarijs, frumento refectis ex Portu Gedanensi quasi Galliam versus Baltico mari directis, reipsa Suecorum annonae inopia laborantium subsidio destinatis, fisdem sp^{er}is velle subvenire. - Quod quidem temerè attentatum, ne suo malitioso successu rebus Nost^{ris} et Reipublicae in praesenti circumstantia possit aliquatenus obesse, Fidelitates Vestras admonemus et serio hortamur; mandantes, quatenus ejusmodi naves cujuscunque fuerint interpretationis praetextu palliatae, nemo in profundum Portu Gedanensi solvere audeat, sub foenis Iudicio Nostro arbitrarijs. - In quo promptum erga Nos et Reipublicam arrium Fidelitatum Vestrarum esse volumus obligatum: Quas de coetero bene valere jubemus. Datum ut supra die 8. Mensis Maji Varsaviae.

63.) Responsum a Sacra Caesarea Majestate Carolo Sexto, D^{omi}no Joanni Comiti Przeberidowski Incisori Dap^{er}um Regni Ablegato Sacrae Regiae Majestatis et Reipublicae. - - Sacram Caesaream Majestatem continuo memorem mutui vinculi et communis beneficij, quod sibi cum Serenissimo Rege et Republica perpetua mutuorum Pactorum lege intercedit, suo probe loco considerare, quam solida sint et semper erunt ex constanti et nunquam interrupto verae amicitiae ligamine fulcra, quibus commune Suiipsius Sacrique Romani Imperij et Serenissimae Domus Austriacae nec non dicti Regis et Reipublicae Poloniae bonorum, adeoque aequalis Regnorum - Statuum - Provinciarum - et Subditorum - totius immo Christianitatis securitas - commoda - et emolumenta tuta et firma sunt. - Qua de causa Sacra Caesarea Majestas, pro certa hac scientia et innato sibi Majorum Suorum affectu, quo in Regem et

Reip^{ublicae}

Republicam constanter fertur, libenter percepit, quae Eodem Supra: 39.
dictus Dñus Ablegatus reverenter exposuit. — Et quemadmodum Sacra Caesa-
rea Majestas antememoratis impulsis rationibus, nunquam deerit id praes-
tare, ad quod vi Pactorum Foederumque avitorum mutuo intercedentium
Sacri praesertim Foederis se devinctam vult ac novit; imprimis vero, un-
de interna Regni Poloniae quieti semper consultum, et externis aut peri-
culis aut molestijs continuus prospectum esse poterit; s: prout in averten-
dis ijs, quae superioribus annis ex Oriente imminerebant, tam feliciter qua-
libenter consuluit et prospexit; ita porro in componendis belli Septem-
trionalis motibus ac desiderata ubique quiete et tranquillitate restitu-
enda, omnem operam tam in genere quam pro speciali Regni Poloniae com-
modo adhibebit: prout inter coetera Serenissimum Regem Sueciae post suum
ex Oriente reditum denuo requisivit unaque serio hortata est, ne incertam
armorum aleam saepius oblatae Sibi amabili transactioni praeferat,
sed potius sua ex parte etiamnum pacificationum negotio — DEO grato —
Christiano Principe digno — omniumque subditis proficuo, prorsum aurem
et manum praebere, totique mundo palam facere ulterius non detrectet;
suum aequae ac Partium adversus Eum Confoederatorum sensus ad pacem
et amicitiam aequis conditionibus conciliandam reipsa ferri: Dum S^{ra}
Caesarea Majestas oblatae et Imperatoris et Mediatoris officia Christiana
mente et affectu, quantum in se erit ulterius navare non desinet; in
Deo confisa fore, ut adspirante Supremo Numinis Gratia feliciter sortitura
sint exitum. — Si vero omnem praeter spem Regno Poloniae tam adversi
quid internum contingeret, ut inde Rex et Respublica aut suis aut alijs
Copijs quoque obviam eundum esse censeret; non dubitat Sacra Caesa-
rea Majestas, tam Religioni — Foederum ac Constitutionum Imperialium
legibus quam perannicae Vicinitati, nihil noxium vel contrarium Sibi
aut Sacro Romano Imperio motum iri. — Coeterum praedictae Imperatoris
Majestati summopere gratum erit, Regis et Respublicae veram et genu-
inam mentem ratione novi Foederis a praedicto Dño Ablegato oblatae,
pro Dei et nominis Christiani gloria et communi utilitate percipere. —
Quo super negotio amicos vere sensus suo tempore et loco aperire, eaque

40. — nec non alià quavis occasione, nova continui et sinceri erga Serenissimum Regem et Fructuantem Rempublicam affectus - benevolentiae - et vicinitatis specimina semper comprobare non desinet. — Id est, quod Altissima Sacra Caesarum Majestas supranominato Dño Abligato, non tantum ad Josius Memoriale his super rebus submississe exhibitum, verum etiam pro sua qua in negotijs peragerendis pollet prudentia - dexteritate - nec non laudabili in Regem suum et Rempublicam amore et studio oretenus expositum, huic responderi perbenigne iussit. — Quae praeterea Eidem Gratiam suam Caesarem clementissime confirmat. — Signatum Luxemburgi sub Sigillo Altissimae Memoratae Sacrae Caesarum Mjstis secreto. d. 20. Maji 1715. A^o L. S. F. C. Comes de Schomborn Vice - Cancellarius Imperij. — " — " — " — " — " —

64.) Do Senatorow y Urzędnikow s. mutatis mutandis: / Hoje: wódxwa Sędowirs^o z Warszawy d. 21. Maji 1715. Anno August Htóry z Bozey Łaski etc. — Urodzony uprzeymie nam mity! — Niemożemy ulaić w sobie wielkiego xadumienia; że to Hojewódxwo które przy Dostojenstwie naszym - prawach - y wolnościach swoich, przez panieństwa Serae posteritati Konfederacya, całym swiatu na widok chwalebrze iyożliwosci swojej pokazato przykłady; teraz zaś, s. niewspominając dawniejszych przez wsiadanie na koni mimo prawa y Uniwersaty nasze attentowanych inkonwienienyy, któreśmy z zwykłej dobroci y Łaskawosci naszej w głęboką pus: cili niepamięć; /, przeciw powadze Dostojenstwa naszego, przeciw dawnym prawom, wbrew oraz novellae Constitutioni Seymikow Limitationes abroganti która potylekroć Uniwersatami y Responsami naszymi na Instrukcyę pomienionego Hojewódxwa danemi przypominaić niezaniedbalismy, naostatek in depressionem liberae vocis vetandi, po xawiesionej protestacyi Seymik xalimitowaić wazyto się! — Co jako w Nas circa expressa eaque postposita Jura stuszny excitavit resentment; tak aby ta limitacya bez żadnego fundamentu determinowana y prawem zakazana, interpositione w tym Hojewódxwie kredytnu Uprzeymosci Twojej et emutatione szkodliwych konsekwency, anihilowana byla et in posterum non practetur, usilnie o to xadamy: — ile, gdy miasto požadanego z tych tak czeptych Łazdow Łacnego Hówdxwu interesom publicznym pożytku, y ucywienia nalezitego pro meliori esse porządku, czeptkroć per privatorum commoda krzywda się y szkoda publico dxieje, jako mamy ex Laudis informacye. — My zaś afsekurujemy Uprzey-

mości Twoja, że jakosmy niezwykli denegare xadnemu Województwu = 41.
potrzebnych na Sejmiki Uniwersatowi, tak na każda Instancja, Uprzejmosci
Waszych wydawac Jch bez trudnosci roskazemy. — A teraz przy ofiarowaniu
Laski waszej Krolewskiej Dobrego Up. J. od P^a Boga i zycemy zdrowia. Datt^{le}

65.) A M^r le General de la Motte, de Varsovie le 28. Maij 1715.

Monsieur! apres votre depart d'icy, la Cour vient d'etre informée, qu'en
votre absence de Cracovie vous avez donné les Ordres d'envoyer l'execu-
tion sur les biens de M^r le Castellan de Hoynicz pour l'affaire qui regarde
tout le Palatinat: et quoique ce soit une tres grande injustice, qu'un homme
S^{us} porte le fardeau des autres, j'ai pourtant differé d'admettre ces
plaintes aux oreilles de Sa Majesté; esperant qu'en cas, que ces ordres
fussent sortis, vous voudrez bien les revoker incessamment, et donner tou-
te la satisfaction possible au dit M^r le Castellan; qui étant toujours fi-
del et fort porté pour les interets de Sa Majesté, ne manquera pas de
se comporter avec vous et de concerter les moyens justes et convenables
pour la subsistance de la garnison. — C'est pourquoi je vous prie de vou-
loir bien contremander cette execution de Ses Terres: autrement je serois
obligé de faire le rapport à Sa Majesté d'une aussi grande injustice. —
C'est de quoi ayant jugé à propos de vous avertir, je suis avec toute l'
estime possible. — " — P. S. Je vous prie M^r d'avoir tous les egards
possible à la satisfaction de M^r le Castellan de Hoyritz, étant persuadé
qu'il contribuera toujours de son mieux à la conservation de la Garni-
son, qui regarde tout le Palatinat et non pas lui seul en particuliere. —

66.) Sa Majesté à Monsieur le Grand General de l'Armée
de la Couronne. — de Varsovie le 30. Maij 1715. — " —

Monsieur le Castellan de Cracovie! — Vos souhaits à l'occasion du jour de
ma naissance me sont tres-agreables. — Vous assurant des effets de Ma re-
connoissance pour toutes les marques de votre zele et attachement, Je ne
sçaurois qu'approuver votre choix de Mr Modzianowski pour le Comman-
dement de cette division apres la mort de Mr Furiski; ne doutant nulle-
ment, que le Regimentarzi se comportera bien comme par le passé dans
cette fonction. — Comme l'Armée ne scauroit subsister long temps au camp
près de Pokrzywnica, vous en choisirez un autre, que vous jugerez le plus
comy

42. — commode dans le voisinage. — Comme je n'ai pas encore reçu de
votre part l'avertissement qui me vient d'ailleurs, sur ce que les esprits
inquiets et turbulents veulent recommencer de rechef les troubles dans
le Palatinat de Russie; ainsi je n'y ajoute pas foi, d'autant plus qu'il n'
y paroît pas croyable, que l'on veuille éloigner par des semblables pro-
cédés et attentats le sort public du bonheur de la paix et de la tran-
quillité, que vous devons esperer sûrement dans les conjonctures pré-
sentes. — En attendant vos informations là-dessus, et me promettant vos
soins pour empêcher ces troubles, Je prie Dieu Monsieur le Castellan etc.

b7.) Ad Illustrissimum Dñum Principem Ducem Curlandiae et Gēsos
Possesores Hypotecarios Bonorum Episcopatus Piltinensis.
V a r s a v i a, die 4. mensis Junij 1715. Anno. —

Augustus Secundus etc. — Illustrissimo Principi Dño Ferdinando Curlandiae
et Semigalliae Duci, nec non Generoso Sakin Successori Meydeloviano in
hypotheca bonorum Episcopatus Piltinensis seu Curoniensis, tum et alijs Co-
ruridern bonorum hypothecarijs Possessoribus, Gratiam Nostram Regiam. —
Illustrissime Princeps Domine, et Generosi Possesores Hypothecarij praefatorum
bonorum grate et fideliter Nobis dilecti! — Quamvis ex vi Muneris Regij
fuerimus obligati; et circa acclamationem causae exemptionis bonorum Epi-
scopatus Piltinensis sive Curoniae nuper sub die 6^a mensis praesentis ap-
ritis unanimibus fere votis Senatorum Regni et Magni Ducatus Litvaniae
Consiliariumque Nostrorum Lateri Nostris pro tunc absidentium inclinatis;
et de potestate Nostra Regia, instante Reverendissimo in Christo Patre
Episcopo Livoniae et Piltinensi, deliberationem adhuc per Serenissimum Joan-
nem Tertium Antecessorem Nostrum praehabitam et per Nos in Anno 1713°
prorogata, etiam non obstante absentia Fidelitatum Vestrarum, et suspen-
sione per Plenipotentem Illustris Vestrae ad convictionem non comparentium
inordinate in termino succubitorio petita non attentâ, expedire et Decretum
promulgare potuimus: = s: vel maxime dum post tantum temporis spa-
tium a Nobis indultum justitia omnino postulat, et privilegiatissimae ubi-
que exemptionum leges id a Nobis exigunt, ut Decretum Nostrum in hac ca-
usa sine ulteriori mora promulgemus: = non alienum tamen Clemen-
tia Nostra duximus, ea de re Illustritatem Vestram ac etiam Hypothecarios Posses-

Possesores gratiose praemonere, nisi intra sex menses a data praesentium curaverint accommodare hoc negotium; sciant elapso praefato spatio sex mensium statutum Nobis esse praehabitam deliberationem expedire, et Decretum nostrum promulgare, sine ullis alijs dilationibus vel citationibus. — In quorum fidem, praesentes Manu Nostra subscriptas Sigillis Regni et Magni Ducatus Lithuaniae communiri iussimus. Datt^o etc. —

b8.) Do Urodzonego Lubiniskiego Podstolego Koronnego, z

Warszawy. Dnia 10. Mca Junij 1715. Roku.

August Włóty etc. — Urodzony uprzejmie Nam miły! — Ljechawszy tu Urodzony Generat Major de la Motte doniost Nam: jako chciał wypetnić Ordynans Nasz wyprowadzeniem Garnizonu z Krakowa ku Wielkiej Polszce, niemając jednak potrzebnego na tę drogę supplementu ani dla siebie ani dla ludzi, żadną miarą, niemógł pomienionemu Ordynansowi naszym dosyć uczynić. — Widząc zatem spóźniony czas y defectum sposobow tego wyprowadzenia y utrzymania ludzi w polu, z różnych przy tym reflexy rozwiązaliśmy, aby Serwie Urodzony Generat de la Motte z pomienionym Garnizonem do dalszego czasu tamże w Krakowie został. — Wiąc, aby w jak najlepszym porządku bez uciemnienia Miasta mogło być tamto utrzymanie praesidium, jako Uprzejmości Twoja masz ad hunc finem Kommissya JW: Kasztelana Krakowskiego Sektmana W. Koronnego; tak żądamy, abys Expensarum na to determinatam uczynił dispositionem, oraz z JW: Kasztelanem Woynickim zniost się, jakoby pomienionemu Garnizonowi tamże w Województwie Krakowskim repartyce swoja mającemu subsistencya należyta za pewnie obmyślona y punktualnie wydana była. — Jakośmy zaś przez osobliwy Nasz do Województwa Krakowskiego pisany List życzyli, podatek Szelegnego mieć ad hunc usum destynowany; tak y teraz Uprzejmości Twoja o toż samo abys chciał sollicitare, conservationemque tamtego Garnizonu jako najlepiej ustanowić pilno zalecamy. — Dobrego zatem Up. T. etc.

b9.) Do Wielmożnego Dembiniskiego Kasztelana Woynickiego, do Jego Król. Mca z Warszawy Dnia 10. Junij 1715. —

August Włóty etc. — Wielmożny uprzejmie Nam miły! — Stanał tu Urodzony Generat Major de la Motte reprezentując: jako chciał wypetnić Ordynans Nasz intuitu wyprowadzenia Garnizonu z Krakowa ku Wielkiej Polszce

44. — Polszcze; niemając jednak o czym z miejsca się ruszyć, dopiero
ludzi tak w marszu jako w polu konserwować, Ordynansowi pomienio-
mu zadosyć uczynić nie mógł. — Z tych tedy, y innych, przy spożniorym cza-
sie, reflexy, rozstrwować go musieliśmy, aby tamże w Krakowie z pomie-
nionym garnizonem do dalszej dyspozycji Naszej pozostał. — Ście, aby
przez to w mieście niestuszney jakiej niebyło aggrawacyi, Urodzon. Podsto-
lemu Koronn. zaleciliśmy, aby vigore Kommissyi JW: Kasztelana Krakow-
skiego Hetmana JH. Kor: Sobie ad hunc finem dany zniostszy się z Uprze-
moscia Wasza, modum certum subsistendi temu Garnizonowi ile w Tymie
Hojewodztwie repartyeya, swoje mającemu, skutecznie obmyślić — postano-
wić — y do punktualney dochodzenia płacy ugruntować nieomieszkał. —
Do czego, abys Uprzezmosci Wasza per applicationem nato, według dawney
intencyi Naszey podatku Szlezynego, Kredytem swoim y Powagą, w Tym
Hojewodztwie raczył kooperari, pilno zadamy: y dobrego zdrowia etc. —

70.) Od Króla Legomosci do Niaczcia Jmci Prymasa z 18 a r:
s z a w y, dnia 10. Miesiąca Junij Roku 1715. —

Najprzewielebniejszy w Bogu uprzemie nam mity! — Prezencya Uprzemii
Waszey jako u nas constanter jest desiderabilis, tak niemoże być tylko in
publicum utilis et salutaris. — Reflektując się jednak nad sytuacją konjun-
ktur terażniejszych bardzo zawitych y jeszcze niepokazujących pewnego do-
złożenia Obrady publiczney końca, tudzież praeferendo curam nierepero-
wanego zupełnie zdrowia Uprzemii Waszey nad ządanie Nasze; jako
non urgemus nagłego pospiechu Uprzemii Waszey do Warszawy, tak bynajm-
niej niewątpiemy de Lelo et amore Uprzemii Waszey ku nam y Rzeczypos-
politey, ze exigente necessitate przytomnoscia, swojaj zechcesz publicam et
particularem Nostram ukontentować expectationem, gdy zaydzie osobliwa
rekwizycya Nasza. — Któremu interea dobrego od P-a Boga życzymy zdrowia. —

71.) Relacja odprawioney Konferencyi w Warszawie
dnia 10. Miesiąca Junij Roku Pańskiego 1715. —

Dnia dzisiejszego była konferencya u Jego Królewskiej Młci, in praesentia Jm-
ci X. Kujawskiego y Poznańskiego Biskupow, Hojewody Mazowieckiego,
Kasztelana Woynickiego, Marszałkow Wielkich Koronnego y Litewskiego,
Kancelerza y Podskarbiego Wielkich Koronnych, Hetmana Polnego JH. X. Lit.: —

Na ka

Na której, Śniapan Kanclerz W. K. proponował do Jego Królewskiej Mści; = 45.
że Jego Królewska Mść będąc requisitus od Carya Śmici listownie y przez przy-
tomnego Petnomocnego Posta, o przeyscie parttyi woyska do Pomeranij per Di-
tiones JE^o Król. Mści y Rzeczypospolitey, odebrawszy oraz Listy Liicia Repr-
nina do Półkownika Woysk JEgo Król. Mści w Kurlandyi znajdującego się pi-
sane, w których wyraża intentionem marszu swego y osadzenia Kurlandyi
pod pretextem afsekurowania brzegow tamecznych od nieprzyjaciela: JEgo
Królewska Mść komunikować raczy Wmciom hanc intentionem et requi-
sitionem, exquirendo Sensus Onychże, jaka ma być na to rezolucya? —
Czytano potym te Listy Liicia Reprina. — Tandem ad vota pristapiono: w
których coincidebant wszyscy Jchmci, iż Summae potestates od których transi-
tus przez Państwa Jchm requiretur powinny uważać te dwie rzeczy = 1°) aby ten
transitus nieprzyniosł jakiego periculum Państwowi ab Externis Potentijs,
2°) aby był innoxius - bez szkody. — Ze zaś to przeyscie Woysk Moskiewskich
mogłoby involvere Republicam w Woyno, jaka z Turcyjczem, ile żeby to by-
ło przeciwko Traktatom tak Carya Śmici z Portha, jakoteż Naszem z Portha,
uczynionym; do tego, że niemoże być żadna, miara, innoxius, ponieważ te
— woyska sustentamentu potrzebują, niemasz przytym żadney potrzeby
tychże Woysk Moskiewskich ani w Pomeranij, gdyż tam tak wiele jest Skolli-
gowanych woysk y jeszcze tu w Polsce znajdujesz wielka część Woysk JEgo
Królewsk. Mści przytym Woyska Koronne y Litewskie in casum necessitatis,
ani też w Kurlandyi, ponieważ ludzie JEgo Królewskiej Mści jako przedtym
już dali odpor Szwedom którzy wysiedli byli z Kaprow na ląd tak y napo-
tym też samo praestarent: = z tych tedy racyy zdania tego byli, aby JEgo Kró-
Mść y przez List do Carya Śmici y przez umyślnego odwrócił ten Marsz Carya
Śmici woyska, y przez żywą expostulacyę z przytomnym tu Postem Liiciem
Doktorukim aby te woyska niewchodzily, a jeżeli weszły aby się wróciły y
póty niewchodzily póki by niezaszła Rekwizycya JEgo Król. Mści o to y Conven-
tio w tej mierze niebyła umówiona. — Po wotach konkludował Śniapan
Kanclerz Wielki Koronny do JEgo Królewskiej Mści: iż JEgo Kr. Mści zgodną z
intereseem Rzeczypospolitey y terazniejszymi konjunkturami praesentis Sena-
tus rezolucya, jako Regio suo Judio approbare raczy, tak tenorem Onychże

46. — przez skuteczną ekspedycją do Cera Jmci y przez żywą Expostulację z przytomnym Postem insinuare roszkaze. — Y zaraz deputował Jego Królew. mości do Pana Posta Jmci^a Biskupa kryjawskiego y Jmcpana Podskarbiego Wielkiego Koronnego: Kancellaryi xas Expedycją gotować zlecono. —

72.) Instrukcyja od Jego Królewskiej Mci P. N. M. Wielebnemu Alexandrowi Fredrowi Sekretarzowi W. Kor. ad sedarios = motus w Ruskich Wództch dana w Warszawie. 11. Junij 1715. R.

— 1°) Po odebraney Expedycyi Wielebny Sekretarz Koronny będzie się starał exclusiva omni mora na Rus' pospieszyć, y tam najpierwey W. Kasztelana Lwowsk: y których videbitur Obywatelów Województwa Ruskiego convenire, indagando veritatem actorum na ostatnim Seymiku Wiszyńskim osobliwie in materiae publicae ruszenia. — 2°) Si licet non verificabitur roszkazy rumor; obfirmabit pomienione osoby amore boni publici, tudzież representatio: ne funestorum consequentiarum, żeby pro munere et obligatione sua, pomienione motus et machinationes legibus Patrijs damnatas wszelka applicacya in futurum odwracali, y zabiegali wczesnie ostatnię ruinie Rzeczypospolitey ex dissidijs civilibus secuturæ. — 3°) Si quantum deprehendet vestigia tentati turbinis; wyrazi sprawiedliwy žal y resentment Jego Królew. Mci P. N. M. contra quosvis turbatores tranquillitatis publicae, in particulari xas przeciwko Wielm. Kasztellanowi Lwowskiemu, że post datas w przeszłym roku sponsiones et expertam Jego Królewsk. Mci Clementiam, Jura Majestatis de convocanda Nobilitate convellere y Seymiki impropria methodo contra expressas leges składać y limitować præsument; y że Król Jmci contra tales Legum et Jurium Majestatis Contemptores Authoritatem suam manutenerere et defendere przyrzeczony będzie. — 4°) Repraesentabit, że takowy proceder na wzruszenie pokoju publicznego y zamieszanie większe Ocyzyny attentowany, niemoże nic innego sprawić, tylko tristes et perniciosos bono publico effectus: to jest, wyniszczenie Kraju, umniejszenie sil naturalnych, przeciągnięcie dłuższe wojny, y oddalenie bardzo bliskiego Traktatu: a co największa, może dać okazyja nieprzyjaciółom jawnym y skrytym do wykonania wielu szkodliwych imprez y zawziętosci na zgubę albo strzeż Boże na rozzerwaniu Rzeczypospolitey. — Pro quibus omnibus impediendis et tollendis, musiatyby się ex indy

indispensabili necessitate et obligatione szukać media sufficientia = 47.
coraz graviora przez wprowadzenie wojsk postronnych in majori numero. —
— 5°) Remonstrabit situationem terrarum conjunctur, w których
nieprzyjaciel reszta, goniący y prawie konający znajduje się; oraz że ta ka-
panija według wszelkich apparencyj musi być decisiva in ordine do skoni-
czenia wojny y przyjscia do pożądanego ab intra et ab extra uspokojenia;
y że za nastąpieniem onego, wkrótce nietylko molestia onerum bellicorum
cessabunt, ale też zupełna ewakuacja wojsk auxyliarnych infallibiliter
nastąpi. — 6°) U pewni, że jeżeli jakie disorders albo krywdy od Ludzi
Jego Królewskiej Mii uchybione pokazają się, niedwuczna, y skuteczna, sprawie-
dliwosc Król Jmć ukrywdzonym rozkazem uchybie: demonstrando evidentes et
convincentes rationes indispensabilis necessitatis trzymania wojska in Regno
y obmyslenia sustentamentu Onemui, flagrante saevissimo et periculosi-
simo bello ab extra, tudzież non extincto totaliter ab intra praktyk y fa-
kcyj przez Adherentow Szwedzkich famite. — 7°) Promovebit Commissa
powierzone sobie, communicato in omnibus consilio z Wielmożnymi Stelma-
nami et pro fide Jmć circa tuitionem Majestatis et Jurium Republica pro-
bata opera et auxilio Onemum utetur. — 8°) Obligatur finaliter
Wielebny Sekretarz Jmć Koronny, to wszystko cokolwiek in Commissis sobie cir-
ca praesentia et futura na miejscu stanawszy porozumie albo sua activita-
te sprawi, fideliter - exacte - et absque omni mora Ministerio Jego Królew-
skiej Mii P. ex. M. referre. — Caetera prudentiae et dexteritati Wielebnego
Sekretarza Jmć K. committuntur. f. do podpisu Jmć posygnetowa, pieczęcią / —

73.) Kopia Listu Jmćpana Kanclerza Jmć Kor: do Jmć Fredra Kasz-
tellana Lwowskiego z Warszawy d. 11. Junij 1715. Anno.

Do pokazania skutkiem samym, quo affectu feror przeciwko Jmćpanu, da-
tem dowód przeszłego roku redintegrando Jmćpanu respekta Jego Królew. Mii,
które Civiles motus znacnie poakterowały były. — Chcąc y teraz niedomienna
moja ku Jmćpanu świadczyc zycelwosc, zdato Mii się na odglos recrudescen-
centis ejusdem mali, temi kilka liter w konfidenyji pro gradu Ministerij Mii
odzwac się Jmćpanu; upraszając Go, abys Powaga swoja, chciał odwrócić
reasumptionem przeszloroczney rewolucy: za która, tranquillitas publica civi-
libus strzeż Boże armis wzruszona ostatnia, caley Ripłtęy grozi ruina. —

Pray
D

48. — Przynac wprawdzie y ja musze, ze conservatio Hoysk Auxyliarnych
Jego Krolewskiej Mii prax importancja, na to po Hojewodxtwach subsidiorum
Lacnyin Obywatelom musi byc permoleta. — Lecz kiedy nieprzyjacielowi dos-
wiadexoremu et ex vicinia in ultimam perniciem Nostram exwajacem,
Auxyliarne Jego Krolewskiej Mii woyska na ustudze Cyeryzny Naszey excu-
bantes, jedne w Pomeranij in societate armorum skolligowanych potency,
drugie ad Limites Wielkiej Polski y Pruss ad arcendos impetus hostiles, Skarby
z Panstw Dzielicznych J. K. Mii exhauserunt; czy nie lepiejzeby Nam kro-
tka, pacyencya, praestolari pozadanego zakonczenia tej wojny, oktorym Nam
przy Lascie Bozey ta kampanija sperare kazie, a nizeli nowym a ciezkiem
intrygom dawszy pochop w niewyplatane y nieskonczone wdac sie, z cata Prie-
ciposptka, nieszczesliwosci? — H. M. pro solita prudentia gdy to ma-
ture roztwarzac chcesz, snadnie osadzic bediesz mogl y racyl, quam
pejora malis remedia ta droga accersuntur! — niewalpie zatym, ze
przy wielkim kredycie H. M. representationes wyzej namienione
znaydas suum pondus w reflexyach Ichmciow Braci Przeswietnego Hojewo-
dxtwa, do zbawienney in publicum Intencyi Jego Krolews. Mii; ktora Jm. X.
Sekretarz H. Koronny H. M. ma in Commissis obszerniey H. M. panom
explicare: na ktorego y ja referujac sie konczę, zwykta propensya, bedac etc.

74.) Kopia Listu Jego Jm. pana Kanclerza H. Kor. do Jm. X.
Pana Kasztelana Przemyskiego sub data ut supra. —

Inopinata fama resolucyi Przeswietnego Hojewodxtwa Ruskiego na ostatnim
Seymiku Wiszeriskim do pospolitego ruszenia przedziwnej, stuszny zal y
ressentiment w Sercu Jego Krolewskiej Mii P. M. M. wzbudza, a orax et Re-
giom Jego exercet curam. — J dla tego, ex specula Paternae sollicitudi-
nis postrzeglszy niedobre in publicum xtad konsekwencye, ordynowac ra-
cyt Jm. X. Sekretarza Wielkiego Koronnego z pewna, circa praemissa Instru-
kcyas; ktorey y Samemu H. M. panu lubo ma Senze in Commissis com-
municationem, pro munere jednak Ministerij et ex cointelligentia ktora-
my z soba, in materijs publicum tangentibus utrzymywac powinni zdato
Mi fis non supervacuum odexwac H. M. panu praesenti Litera, nietylko
z ryexliwa, Moja, ku Niemuz propensya, ale tez usilna prozba: — jakobys
winn

49.
Wmimpan pro Lelo, którym ad commoda Rzeczypospolitey flagrare zwykles, =
wielkim Kredytem Swoim y reflexyami chiał avertere funestos jakie ta ogło-
szona Intencya ciągnie za sobą, eventus. — Musieć to wprawdzie przykrzyć się, sta-
nowi Rycerskiemu co necessitas inevitabilis causat: lecz kiedy Rzeczypospolita =
Woyskiem tym auxyliarnym Jęgo Królewskiej Mii deferditur od zawziętych na się
impetow Szwedzkich, przez co aerarium Driedziarne Jęgo Kr. Mii exhaustum dal-
szej subsystencyi Woysk Jęgo y w Pomeranij y w Wielkiej Polszce ad limites excu-
bantium gdy niewystarcza; zyczyłbym raczey brevi patientia mrieysze incom-
moda tolerare, przy nadziei za Laska, Bozka, y przy tak licznych skolligowanych
potencyi woyskach zakonowienia wojny Szwedzkiej pod tę Kampanija, nizli Civi-
libus dissidijs wyniszczenie Kraju et alios tristes bono publico eventus accelerare.
~ Jako zaś Wmimpan to wszystko prudenter penetrować raczyss; tak in eo casu,
in Jchniom fervidiora suadentibus, pro attenta in melius esse Rzeczypospolitey
applicatione y dla pozyskania Sobie y Przeswiecniemu Domowi Swemu osobliwych
Jęgo Królewskiej Moci Respektow, skutecznie zechcesz explicare. — In reliquo,
referując się na Jmca Sekretarza W. Kor. mmpana, affectu constanti pisze się, etc.

75) Tenże Jmca Pan Kanclerz Wielki Koronny do Jmpana Cho-
razego Przemyskiego sub data eadem ut supra. ~

Kiedy się tu doniesiona Wojewodztwa Ruskiego na ostatnim Sejmiku Wiszynskim
rezolucya ekskuzować niemogła: ordynować raczył Jęgo Królewskiej Moci P. M. M.
Jmca Sekretarza Koronnego mmpana z pewną w tejże materji Instrukcyą do W.
mmpanow, persuadując Dnymże mitiora prae abruptis consilia. ~ Lubo zaś Tenże
Jmca Sekretarz ma zlecenie convenire Wmimpanow dla pomocy ad effectum xba-
wienych publico intencyi Jęgo Król. Mii; zdato się, Mii jednak z obligacyi Urzędu
meo et per aestimationem activitatis Wmimpana probatae, interefs ten singu-
larius Onemuz insinuare. ~ Racx tedy Wmimpan, wielce prosze, wziąć przed
się w głębsza reflexya, co xtađ sequitur? — Laprxeć trudno wprawdzie, że się Jm-
colis musi naprzykrzyć składanie tego Supplementu na woysko auxyliarne
Jęgo Kr. Mii: ale też y to bez passyi pensandum, że Jęgo Król. Mii tak znaczne
partye woyska swego in societate armorum skolligowanych potencyi w Pomeranij
in conspectu Szwedow y na pograniczu w Wielkiej Polszce ad arcenda queque
hostilia de proprio konserwuje. — Czy nielepiejze tedy brevi patientia znosić przy-
tomną niewygode, która za spodziewanym przy Lascie Bozkiej wojny pod teraz =
niey...

50. — nięsza Kampaniją skowieniem cesare musi, a nihil turbidis consi-
lijs wzruszać pokój pospolity — sciagnąć tristes bono publico effectus, które ta-
cno każdy conijcere może? — Gdy to wszystko z mianem distincte uważać be-
dziesz raczył, snadnie potrafisz salubriora wyperswadować; osobliwy zaś favor
Paryski na godną swoją Osobę y Łacnego Domu kolidacyą sciągając, ultra me-
ritum które na całą Rzeczpospolitą stać redundabit. — Co ex praesenti circum-
stantia wyraziwszy, zostaje solito affectu etc. — — — — —

76.) Do Urodzonego Pomorskiego Podkoronnego Koronnego od Ję-

Królewskiej Mości, z Warszawy dnia 12. Junij 1715. R. —

August 8tóry z Bożey Łaski Król etc. — Urodzony uprzęmie Nam miły! —
Pamiętna Nam Upręmosci Twojej submissya przy oświadczony Łasce Naszey y
pozwolony sobie amnestyi dana, że dług z Askoymij za Wielkiego Kanonika
Pomorskiego Rodzonego Swego w Paryżu pozostały — pochodzący, wypłacić Uprę-
mosci Twoją deklarował. — o który, gdy dla niemyślony interims satysfa-
kcyi, świezo Memoryat od Ministra tu przytomnego Króla Francuskiego
Nam jest podany; tedy zadamy po Upręmosci Twojej, abyś był tenax promi-
si y verba stare chciał, dług ten podług submissyi y memoryatu realny uti-
fidejussor za Rodzonego Swego totaliter jako nayprędzey uspokoić, y Nas niepo-
ciągat do sposobow satysfakcyi ordynowania takich któreby w dobrach Upręmi
Twojej nastąpić musiały. — niewątpimy, że jak nayprędzey fidem suam y
Rodzonego Swego evinces, y Nas od dalszych Wielmożnego Ministra Króla Francuskiego
uwolnisz rekwiżycy. — In reliquo, referując się na Urodzonego Gene-
rata Leydlica obszernieyszą w tej materji remonstracyą, Upręmosci Twoją
ostrzegamy, że Fenix Urodzonemu Generatowi Leydlicowi ad ulteriores gradus =
exigendae satisfactionis discendere zleciliśmy. — Dobrego od Pa Boga Up. J. etc.

77.) Do Wielmożnego Pocięja Hetmana Wielkiego 8° Księstwa
Litewskiego. — z Warszawy dnia 13. Junij 1715. Roku. —

August 8tóry z Bożey Łaski Król etc. — Wielmożny uprzęmie Nam miły!
— Nie tajno musi być Upręmosci Waszey, że wszelkie privata conven-
ticula są prawem zakazane, y że żadnemu ex Civibus cujuscunque praerogati-
vae vivente et praesente Principe Łjazdow publicznych in praesudicium Jurium
Majestatis składać w Rzeczpospolitey niegodzi się. — Idzie na tym fundamencie,
intymowany kongres od Upręmosci Waszey przedtym nigdy niepraktykowany sub
titulo utrozenia Szyberny, jako pro improprio et illicito actu, a z tym et pro
ansa

ansa civilium turbarum pożyjemy, tak mocą Zwierzchności Naszej Kró- 51.
lewskiej inhaerendo Patrijs legibus serio żądamy: żebyś nietylko a prosecutio-
ne ale też a tentanda inchoatione pomienionego Kongressu chiał desistere: sin
secus, ten postępek musielibysmy brać za dowód przeciwnych Intencyj Uprzmi-
ślaszey konserwandaey tranquillitatis publicae. - Referujemy się w tej y innych
materiyach na obszernieyszą ustras remonstracyę Hłbnggo w Bogu Arcemberskiego
Nominata Biskpa Kijowskiego, oraz zdrowia dobrego Upr. Hłcy etc. Datł ut supra.

78.) Summarysz Konferencyi w Interessesie Kurlandzkim. - w

88 a r s z a w i e, dnia 15. Junij 1715. Roku mianey. -

Po ucyzioney propozycyi prrex Jmćpana Kanclerza H. Koronnego, y post premissas
repraesentationes oppositarum partium pro et contra, wszyscy Jchmć Panowie Sena-
torowie ile Jch było s: oprcox Jmćpana Marszałka H. H. Xstwa Lit^o referujacego się
do woli Jego Królewskiej Mości: jednostaynie zgódzili się na to: że Kommissya:
prywatna ex cruda radice, non citata - non audita - et non consentiente altera
parte, ad Instantiam quaerulantis Nobilitatis, ratione gravaminum praetensorum
przeciwko Lićciu Jmćci Kurlandzkieru niemoże być extrunc concessibilis, ale chy-
ba praevia ad citatione ex Decreto albo ex decisione Consilij publici per Ordines
Reipublicae. - Interea Cix Jchmć Panowie Senatorowie conseruerunt zgodnie suppli-
kować Majestatowi Jego Królewskiej Mći P. ex. M., aby pro solatio et praesidio que-
rulantium, jako nayskutecznieysze remedia którekolwiek mogaly być practi-
cabilia y którychkolwiek Pars laesa potrzebować będzie, z Kanclerzami były absque mo-
ra wydane. ~ " Motiva pomienionego zdania ex rationibus Juris et Status te były
allegowane. ~ " =: Ex rationibus Juris między innymi to było praecipuum: że ta
Kommissya prywatna, ex cruda radice, non citata - non audita - nec consentiente
altera parte wydana, petentibus żadnego faworu y ratunku nieprzyrostaby; =
ex quo, wszystkie takowe Kommissye de ordinaria praxi, za wydaniem Mandatu
od strony przeciwney są, zawsze reponibiles et revocabiles. ~ " - Ex rationibus
Status, ~ 1°) Le Rzeczpospolita gravissimo bello fessa et internis discordijs distra-
cta niepowinna intempestivis remedijs accendere mala, y dawać ansam intianti-
bus albo querentibus lucra ex calamitatibus Oney do nowey jakiey zachepki albo
kollizyi cum Potentijs Interessatis. ~ " 2°) Le Parties pro Juribus suis adinvicem
certantes orax praeseferentes albo nieukontentowane z wydaniami tej Kommissyi,
albo też praetendentes jakie gravamen ex Decretis Oney, jedna wigendo druga impe-
diendo

52. — diendo executionem tychże Dekretow, mogą udac' się ad imploranda subsidia
externorum auxiliorum, ile mając One actualiter u siebie prompta et parata. —

3°) Le expedit Rzeczypospolitey, aby bliski eventus Caducitatis xastat
Księstwo Kurlandzkie in libero et pacifico Statu tam ab intra quam ab extra;
y żeby Rzeczypospolita ta Prowincya, gdy do nięj devolwetur, pro arbitrio suo et
commodo Obywatelow Kurlandzkich dysponowac mogła libere et secure absque
impedimento intuantium. —

4°) Le przez wydanie takowey Komisysy pry-
watney bez Sadu - Dekretu - et absque Sanato publico, otworzytaby się droga Poten-
tys Interestsatis a potiori eodem exemplo et praesudicato suas praetensiones o po-
sagi vindicare per Commissiones privadas: o ktore przez podany eternoyat jux za-
ceto instare ex parte Dworu Berlinskiego, y ktorych denegatio bytaby in tali ca-
su difficilis et non sine periculo offensionis, gdyby exorbitatis Curlandicae recur-
sus szerszyszy miał być nad tych w otrzymaniu Komisysy prywatney. —
Alias podobne pretensye securius et facilius moglyby referri ad decisionem et judi-
cium Króla Frńci y Rzeczypospolitey secundum ordinariam praxim. —

5°) Le Fez Potencye interessowane mogą xechciec per indicationem wchodziec na tey
Komisysy; ktorych interventiones albo acceptabuntur albo rejciuntur. — Jexeli acce-
ptabuntur, Kurlandia implicabitur cum consequentia Wojny lub straty Oney sub
onere aeris praetensi: jexeli rejciuntur, discrimen periculosae offensionis incurretur.

79) Copie de la Lettre de Mgr le Grand Chancelier de la Courne
à Sa Majesté, le 27. du Juin 1715. à Skierniewice. —

Sire! La continuation de l'indisposition de ma Santé m'empêchant de faire
ma tres-humble priere à Votre Majesté de bouche, V. Mjsté me permettera
de la mettre devant ses yeux Royaux par le moyen de ces lignes. — Cette priere
Sire! consiste en cela: que Vob. Mjsté permette à son Exclnce Mgr le Grand Ma-
rchal de la Couronne de faire arreter et de juger M^r le General Sesan. — Il est
connu à Votre Majesté, que ce General n'estant plus dans les services, sans l'or-
dre et sans scien de Votre Majesté a eu la hardiesse de donner des Universaux
au Palatinat de Cracovie, dans lequel j'ai quelques Biens, pour la Contribution
de cinq tinf et un florin de Bologne et d'envoyer d'abord avec les Universaux
les Executions. — Je paye de mes biens les Contributions qui sont pour les ser-
vices de Votre Majesté et par son Ordre; sachant les raisons et les representant
aux autres, qui obligent Votre Majesté malgré Sa Clemence et Sa Liberalité
nature

naturelle de faire subsister une partie de ses Troupes en Pologne; me con- 52.
solant aussi bien que les autres que la fin desirée suivra bientôt: mais qu'un
particulier mette des impôts de son chef, et traite notre Nation despotiquement,
cela est insupportable aussi bien au public que qu'à moi en particulier, qui ai sen-
ti la violence de cette oppression inouïe et laquelle demande la justice. — Quand
Votre Majesté permettra à M^r le Grand Marechal de la rendre, Vob. M^{te} s'atti-
rera les bénédictions du Ciel — l'amour de ses Sujets — l'aplanissement par de-
hors — et consolera celui qui suis toute Ma vie, Sire! de Votre Majesté etc. —

80.) Ad Illustrissimum Ducem Curlandiae et Semigalliae a Sacra
Regia Majestate. Varsaviae die 21. Junij 1715. Anno. —

Augustus Secundus Dei gratia Rex etc. Illustrissime Princeps gratie Nobis dile-
cte! Licet quidem intuitu pacificationis praetensionum Serenissimae Dominae
Elisabethae Sophiae Ducissae Saxo-Coburgensis et Meinungensis, pro retrahendis
Praefecturis Grobinensibus et Schrudensis in Ducatu Curlandiae consistentibus, Ju-
ri dotali et viduo ex vi Pactorum dotalium olim Illustrissimi Domini Friede-
rici Casimiri Ducis Curlandiae prioris Eiusdem Serenissimae Ducissae Mariti ob-
noxij, ultimario Rescripto ex Cancellaria Nostra ad Illustritatem Vestram e-
manato, pro facienda mutua liquidatione inter Eandem Illustrissimam Vestram atque
praefatam Serenissimam Ducissam, quid et quantum utrique parti vicissim debe-
atur?, Commissarios nostros, ab actu reimpositionis memoratae Serenissimae
Ducissae in bona Praefectarum supradictarum per Illustritatem Vestram fieri de-
bitae, in quatuor septimanis proximis Gedarum condensuros designare appromi-
serimus; cum tamen quaedam considerationes in hoc negotio aliter nos disponere
debere suadeant, ex certis rationibus animum nostrum permoventibus Commissio-
nem saepe factam ad Latus nostrum consultius quam Gedari expediri posse arbitra-
ti sumus. — Proinde hanc in praemissis Nostram resolutionem Illustritati Vestrae
significantes, Eandem praesentibus requirendam esse duximus — uti etiam requirimus;
quatenus praevia deoccupatione memoratarum Praefectarum et illarum in actualem
possessionem dictae Serenissimae Ducissae retrahitione per Illustritatem Vestram
juxta ultimarium illud nostrum Rescriptum indilate faciendam, ad effectum expe-
ditae liquidationis praefatae mutuo de praetensionibus partis utriusque ad Latus
nostrum per Commissarios nostros expediendae, Illustritas Vestra Plenipotentiarios
suos documentis ad causam hanc necessarijs plene instructos destinare velit;

54. — id ipsum ex parte Serenissimae Ducissae praefatae similiter quoque praestari debere, Eidem seorsive intimantes. — In reliquo, prospera quaeris et optimam valetudinem Illustritati vestrae a D E O precamur. — Datum Varaviae etc ut supra.

81) Declaratio Celsissimi Curlandiae Ducis ad Puncta Instructionis a Reverendissimo Illustrissimis et Excellentissimis Domino Constantino Szaniawski Episcopo Cujaviensi et Pomeraniae, Domino Joanne Szembek Supremo Regni Cancellario, et Domino Przebendowski Theaurario Regni, Reverendissimo Domino Officiali Gedanensi Corsae, ad communicandum commissa et Celsitudini Suae proxima die 30. Julij Anni currentis porrecta. — " — " —

In primis prolixo cultu recolit Celsitudo Sua per Reverendissimum Dnum Officiale Gedanensem Corsae cum communicatis punctis et desideratis, eoque ipso insimul praefatorum Reverendissimi Illustrissimorum — atque Excellentissimorum Dominorum Senatorum et Ministrorum Status, inter publicas Regni curas, in quibus foro communi Serenissimi Regis et Inclitae Reipublicae bono anxie desudant, declaratum affectum atque propensionem, quam omnimoda studiorum promptitudine data quavis occasione demereri conabitur: ad insinuata vero puncta pro exigentia causae et qualitate modernarum conjuncturarum reponere atque inferre consultum ducit. — " — 1°) Non habet quod Generosus Ordo Equestris in Curlandia de jure conqueratur super violenta attentata, vel quod sese concitatam putet de super gra: examinando et Sacram Regiam Majestatem molestando: quandoquidem nemini extraordinaria amicablem conveniendi prout nec ordinaria juris via, ut quisquis experiatur, hucusque fuit praecclusa. — Quodsi vero ad cujusvis importunas preces et Instantias, vel ex confederata colligatione unius vel alterius, stante plurimum contradictione, ex nunc decerni debet Commissio, quis exinde continuus motus cujusvis particularis? quae concordia ab intra? et qualis dabitur occasio ab extra potentioribus Vicinis adversa quaeque molierendi et expetendi? — Etiamnum liber cuivis patet accessus pro complanatione super praetensiones ex aequo et jure demandandas, modo etiam quisque rationes insimul reddere paratus erit de acceptis et mala administratione! — Faciendo, quod ex cruda radice ac contra praescriptum Regiarum Commissionum modum stantibus huius circumstantiis nulla Commissio sit de jure admittibilis; imprimis pro nunc intra fines Ducatum, ubi etiamnum Exoticus miles subsistit — disponit — redditus consumit — eoque ipso aditum ad Haereditarios Ducatus remeandi praeccludit. — " — 2°) Moscovitica praetensio, uti per se est excessiva

sic et fructusque satis delata ex eo, quod per tot annorum seriem miles Mo- 55.
schus cum Legionibus suis in hanc usque horam cunctos redditus et proventus Domus
Ducalis, cum maxima ruina Civitatum et quorumvis Incolarum atque Subditorum
consumpsit: praeterquam quod Pacta Dotalia ultra vires ab alienigenis Ministris
sint accordata: quod dos promissa non fuerit soluta, unde et indebite inscripta:
consequenter dos nullo jure exigenda. — Dignetur proinde Sacra Regia Majestas cum
Inclyto Senatu et Ordinibus Republica, ulterius clementissimam pro conservatione
Curlandiae habere considerationem; quominus sub ullo modo, imprimis circa moder-
na inquieta tempora turbetur, sed praemissa liquidatione levata et damna perpe-
ssa contra formandas posthac praetensiones compensatio subsequatur. —

3°) Praetensiones Serenissimae Ducissae de Sachsen-Meiningensis citius accomodare
possibile non est, donec liquidatio fuerit facta: quam post decursum anni qui fi-
nitur Mense Octobris simul cum retraditione Bonorum viduuj tum erga Saam
Regiam Majestatem tum et Gosamm et Dominam Ducissam declaratam; nec dum
vero Responsorias a Sacra Regia Majestate quibus Sua Celsitudo se per omnia
conformabit, neque declarationem a praefata Domina Ducissa tractenus obtinuit. —
Unde et praeter necessitatem est ut talia ab Alta Berolinensi sufficiantur. —

— 4°) Et quandoquidem Eadem Aula Berolinensis validissime instat, ut
satisfiat Principissae Curlandiae tum ratione dotis tum maternorum illatorum
et reliquarum Provisionum, prout ratione mobilium - Clendiorum - et Argente-
riae satisfiat: non videt Sua Celsitudo legem positivam, quod Civis Principi-
ssae ^m 100. Imperiales debeant pro dote exolvi: quamvis hoc circa feliciora tem-
pora erat possibile et factum fuerit; nunc vero quando omnia bona oppigno-
rata, et vix pro subsistentia bona mensalia sufficiunt, id ipsum nullo modo
practicabile est contentandi: sed circa quietiora tempora, si ad sortem Extera-
rum Principissarum, et quantum possibile tunc erit, dos reducatur. — Coeterum,
penes Celsitudinem suam culpa nulla residet, quod dos et bona Materna illata
non fuerint exoluta: quia pie defunctus Dux Fredericus Casimirus eadem Do-
na inscripta Serenissime Marggraviae modernae Ducissae de Sachsen-Meining-
ensi in possessionem tradidit, quae etiam nunc eadem retinet: et unde circa cala-
mitosa tempora, durante bello, vel quousque liquidatio non facta, relitio possibilis?
quae tamen post haec fieri poterit, quando quid juris et aequi statuatur. — Erroneum
et falsissimum est, quod quavis Clendia - mobilia - et Argenteria Principis a

Cels

56. — Celsitudine Sua, durante tutela, fuerint intercepta: quin potius constat ex notorietate, quod juncta, si quae fuerint eorundem, Regionum sint violenti modo translata, ibidem ad sinistram delationem hucusque retenta, et cum propria Suae Celsitudinis Argenterea oppignorata: quae omnia Aula Berolinensis pro aequanimitate benigne considerabit: ac Sacra Regia Majestas cum Inchoato Senatu eorundem extraditionem Clementissime procurabit. — Maxime vero Sacra Regia Majestas cum Inchoato Ordine Senatorio et Equestri Clementissime ulterius prospicere dignentur immunitatibus Curlandiae; ut non nisi legitima juris via, et circa pacata tempora, in casum non succedentis amicabilem Conventionis, nullo tempore infestetur. — Quodsi vero brevi, prout optandum, subsequetur Complanatio ab intra, Ipsamet Nobilitas ubivis locorum monstrabit debilitatas vires — exhaustas fortunas — et vestigia antiqui splendoris, in quo non nisi per concordiam et sana consilia hucusque fuerunt. — Et quandoquidem benemerenti Domini Senatores et Ministri Status Regij amice et benevole suadent, ut ad absopierdas cunctas dissensiones Celsitudo Sua Ipsamet Gedani instituat certam Commissionem, assumptis ad se quibusdam fidelibus Consiliarijs, et ut Status ex parte sua deputarent tres vel plures pro observando interesse Nobilitatis; è re videtur, si quamvis hoc in Curlandia majori cum effectu foret practicabile, ubi tantum in loco differentiae citius possent inquiri et terminari: ut humillime supplicet Celsitudo Sua: dignetur Sacra Regia Majestas Clementissime rescribere et Generoso Ordini Equestri serio mandare, quominus a Nobilitate accedant et deputentur ad praesens negotium juribus Ducalibus infensi — vel intercessati per sanguinis nexum vel ex capite crediti vel alio quovis respectu; et ut quisque paratus accedat ad reddendas ex tunc rationes administrationis suae; insimul quoque in casum, si indebite querelas movit, expensas Commissionis refundat. — Qualem mandato Regio praemisso, indilate nominabit et huc vocabit Celsitudo Sua certos juratos Consiliarios vel Capitaneos ex Majorum vel Minorum numero, qui ante omnia amicabilem juris viam tentare debent et complanare differentias: in casum vero non subsecutae Complanationis, cuiusvis desiderium juxta pactorum tenorem ulterius decidetur: quamvis talis Commissio in Curlandia tam Celsitudinem suam quam Nobilitatem maxime allevaret, si modo miles Exoticus ulterius ibidem non maneret. — Non dubitat Celsitudo Sua, quin Sacra Regia Majestas cum Reverendissimis Illustrissimis

abz
3

atque Excellentissimis Dominis Senatoribus et Ministris Status France = 57.
humillimam omni aequitate suffultam Declarationem clementissime et benigne ap-
probaverunt; habita ratione Fendi Regij et Reipublicae ultra vires aggravati, vo-
tis et desiderijs justissimis fortiter ulterius annuent, et cuncta adversa molimi-
na et desideria amovebunt et rejicient, ut Civis ex aequo et bono posthinc sa-
tisfiat. - Namque modo Domus Ducalis de Damno vitando, Nobilitas vero de
lucro captando certat: Bona usurpata et deteriorata retradere, prout et ratio-
nem de administrandis reddere renuit. - " ~ . Reliqua omnia et singula,
quae quovis modo afficiunt interesse Domus Ducalis et Ducatum, integerrimae
Dexteritati, s. quia, cum Reverendimus - tum Illustrissimus et Excellentissimus
praememorati Domini Senatores et Ministri Status singulari zelo justitiae
erga Sacram Regiam Majestatem et Inclytam Republicam feruntur, eorumque
praepollentiae et amico affectui; omni enixiori modo commendantur. -
Datum Gedani die 3. Augusti 1715. A. ~ = Ferdinandus Dux Curlandiae mg.

82.) Kopia Uniwersatow Jego Królewskiej Mości do Województw
circa 20. Augusti Anno 1715. expedyowanych. ~ " -

August 1715 etc. - Szem wobec etc ~ . Ktokolwiek przesła, nieszczęśliwych
czasow rewolucy, zdrowym y dalekim od pałczy rozumem rozsądzić - uważyc -
y trudnować xechce, przyznać musi; że przez całą tę wojnę, recta intentione
pro recuperatione avulsum zachęta, od niektórych mniej kochających Ojczy-
znę, własną Synow, plus quam Civilia agitantium, ćwiccia, per artes Dolosas
vel apertas - ćwiccia, per blandas aut minaces, nie co innego, tylko abomina-
bilis devastatio et irreparabilis w prawach - wolnościach - substancjach - y
dostatkach ruina Rzeczypospolitey quaerebatur: tak dalece, że execranda im-
pietate wolano, żeby per flammam hostilem Państwa Rzeczypospolitey in cine-
res et favillas poszły y nierachowane milliony na nieprzyjacielskie y postron-
ne woyska wydany, a nizeli żeby do Domowych sil na obronę, własną, y dostojen-
stwa Naszego przyjsć mogły. - Niewspominamy lactum in conclusione - tris-
tem in executione Seymu Lubelskiego exitum; którego chwalebna, y jednos-
tayna, szarliwoscia, postanowione subsidia, dla wystawioney xarax in opōsitum
machinacyi, niemal po wszystkich Województwach y Ziemiach szwankować
y upać musiaty. - Nieprzywodziemy na pamięć zawiedzionych Rzeczypospo-
litey w nowej Erekcyi woyska y xaptacie regularney nadziei: które na Radzie
Walnej

58. Walney Warszawskiej acerbis inijtjs zacete - concordi assensu uchwalo-
ne - flagrantissimo na Trybunale Skarbowym y doszłym po Nim Seymie studio
promowane, bardziey incurioso ac infructuoso a nihil non damoso fine,
przez subtelne y sekretne praktyki po wiekszej części evanuerunt. - Ale te,
tylko ostatnia, nieszczęśliwość Rzeczypospolitey do uwarney recte sentiendorum
reflexyi podajemy: iż dla pomierionych szkodliwych własnych swoich uchwał y
srodkow do ratowania się, chuzzy y zawodu, tudzież z okazji zerwanego per
intempestiva certamina ostatniego Seymu, już do tej samej u siebie y u obcych
Narodow przyszlismy opirij, że nec mala Nostra nec remedia ordinaria pati
możemy. - Gwoli czemu, wszystkie przeszłe - teraźniejsze - y następujące in-
trygi Malevolorum matura deliberatione zważywszy; do ztożenia Seymu =
skwapliwie, non amotis pierwey tot et tantis obstaculis, spieszyć niemożli-
śmy. - Jednak, żebyśmy ex gradu Britti Ordinis Nostrum przed Bogiem - Swia-
tem - y u własnych Poddanych, per neglectum lub per omissionem spontaneam
zazywania sposobow wszelkich do salwowania Dobra pospolitego, na jaka nie-
stusznas interpretacyas niezarobili, albo detrimentum praeter intentionem No-
stram Rzeczypospolitey nieprzynieśli; jak przedko ex praesenti dubio et pericu-
loso ab extra et ab intra statu, przy pomysłnym teraźniejszej kampanij w Bome-
ranij zakonczeniu, in spem desideratae tranquillitatis wykierowanas, Rzeczpo-
spolite, obaczemy, zaraz bez żadnego omieszkania Seym walny, praemissis consue-
tis solennitatibus, intymować będziemy. - Tym czasem zastwione Rycerstwo Króne
y Wielkiego Xięstwa Litewskiego tak długo niepłatne y bardzo zgłodniate - w po-
stuszeństwie y wierności nieporuszony ku Dostojenstwu waszemu zostające,
żeby w sitach y ochocie ad usus publicos nieustawato; abyscie Uprzeżności y b
Wierności Wasze przez exekucyas y wyptacenie oschtych uchwał przesztych, po-
silić chcieli, per amorem Patriae usilnas reprezentacyas wasza, obligujemy;
oraz firmiter upewniamy, y z tym się przed Staranmi Rzeczypospolitey manifestu-
jemy, iż gdybyśmy non superficialem et imaginariam na papierach y w deklaracyach
ale realem w samym skutku, Dostojenstwa waszego y Rzędley, przez obmy-
slenie Oczysztłych Sit - y przez zjednoczenie serc universorum Civium cum stabili
et firma fidelitate ku Nam, securitatem internam et externam effective widzie-
li, nigdybyśmy Wojska waszego Auxyliarnego pierwey in viscera Rzeczypospolitey
niewp

niewprowadzili y służey oriego niebrzymali; x uprzykzieniem Obywatelom = 59.
y umartwieniem ciężkim Serca waszego Oycowskiego - prawdziwa, kompasja, nad
mizerya, ubogich ludzi y nad dezolacya, Kraju mającego: y gdybysmy ab Oriente
et Occidente totaliter bespieczni bydx mogli. ~ Boi kazdemu bez pasji będącemu
Synowi Oyczyzny wiadomo: żeśmy ani kosztu ani pracy do wyzwolenia Oyc-
czyzny ab onere belli niezatowali: kiedyśmy Turcka, Woyno odwrócili - Nor-
dicas Guerras od granic Rzeczypospolitey oddalili - Postromne Kolligacje bez
kosztow y bez awulsyi Rypłtey w pomoc engażowali - y daleko jeszcze wię-
ksza, liczebność Woysk waszych auxyliarnych w Panistwach waszych Dzielniczych
zniesnosnym ciężarem y ruina, Kraju tudziez w Pomeranij wlasnym znac-
nym kosztom porienowolnie konserwując, y prowadząc de proprio Sustenta-
ment - mundurunki - y rynsztunki; ex rationibus superabilibus konjunktur
samych, żebysmy tym prędzej uprzykzenia, Woyno szczerliwie zakonczyli -
Kolligatom do skonczenia Oney ochoty y pomocy oddali - a nadewszystko Po-
koy upragniomy, który a mensura et ostentatione virium circa Tractatus rzy-
wiecy dependet, z pożytkiem Rzeczypospolitey na nieprzetamany w uporze
nieprzyjacielu wymusili. - A lubo konserwacja, tychże Woysk auxyliarnych in
parte w granicach Rzeczypospolitey, propter praesens praesidium Oney, y żeby przez
wyprowadzenie Onych większe non oriantur incommoda, za rzecz potrzebną y nie-
odbyta, sądziemy; jednak pro conditione temporum omne possibile gravato Popu-
lo chcąc przywieść levamen, też Woyska auxyliarne wasze Urodzonemu Feldmar-
szatkowi y Senatorom waszym kommerdującym in omni rigore et disciplina trzy-
mac, y eo nomine Ordynanse dla karania przeszłych excessow y dla zabiezenia
dalszych występkow publikować y exekwować, oraz tych Ordynansow Copias dla
wiadomości y informacyi wszystkich do Uniwersatow teraznieyszych adjungere =
roskazalismy: y ze cessante periculo ineluctabilis necessitatis, za nastapieniem
bliskiego Day Boze! jeszcze w tymże Roku pokoju, pomienione Woyska auxy-
liarne wyprowadziemy, y wszystkie incommoda belli x domowych granic odda-
lemy, Stowem Królewskim przyrzekamy; eo principaliter intuitu, żeby po odda-
lonych y uprzaknionych wszystkich uciążliwosciach y exorbitancyach, które per
temporum injurias inualescere musiaty, Sua Republica facies - Sua Ordinibus
Jura - cum pace et tranquillitate plena jako naysprędzej reddantur. - Ci zas,
ktory

60. — który przeciwnie ad turbandam Republicam wbijają imprezje, y lubo
przez skryte fakcje y praktyki, lub przez jawne seditiosa molimina, albo dam-
nata legibus Conventicula innocentem populum mieszają; in aeternum con-
fundantur. — Nakoniec, w Sercach Zyceliwych Uprzymosiu y Wiernosci Waszych
te składamy ufnosc: ze uznawszy prawdziwa xarliwosc Nasza, do utrzyma-
nia interesow Dobra pospolitego, y potrzeby niedobita, Supplement na subsi-
stencyas pomienionego Wojska Auxyliarnego Naszego, ochotnie y skutecznie
— nie z przymusu strzeż Boze! zadnego — albo z szkodliwa jaka na polym
w Prawach y Wolnosciach Starozytnych konsekwencyas, ale z miłosci szczegol-
ney ku Nam y Ojczyźnie, dla spólnego y powszechnego ratunku subministr-
wać zechcecie. — Co do wiadomosci wszystkich aby nieomieszkanie przyjsc
mogto, Ten Uniwersal Deklaracja Nasza podpisany y Pieczęcia, N. stwierdzony,
po Grodach — Parafiach — y mieyscach zwyczajnych publikować zalecilismy. —
Dany w Warszawie D. N. dnia N. R^o Pusk^o 1715. Panowania Naszego N. Roku.

83.) Do Królewicza Jmci Jakuba od Jmcpana Kanclerza Wiel-
kiego Koronnego. — Dnia 18. Septembris 1715. Roku.

Jako znam do siebie winna, etnoje obligacya zadney non deesse okazji ad
gloriam Obsequij Waszey Królewiczowskiej Mci, tak in negotio Starostwa
Puckiego z Jmcp. Podskarbinm W. Kr. Jmcp. Kanclerzem interwenienti, spólnie
z Jmcdiędzem Biskupem Kujawskim Jmcp. Kanclerzem nil intentatum reliquimus
do ukontentowania intercyi Waszey Królewiczowskiej Moci. — Za przybyciem
xas tw Jmci Biskupa Warmińskiego y Jmcp. Referendaria Koronnego
Jmcp. Kanclerza niedmiennie y prawdziwie zyceliwych xayjasnieyszemu Domowi
W. Kr. Mci, juncta opera wyperswadowato Jmcp. Podskarbinu Jmcp. Kanclerzu,
ze na większa niz pierwey pozwolit Summe. — Która, ze W. Król. Moci, dla wta-
snego uspokojenia Swego, kontentować sie bediesz, niewatpis: partim z przyczyn
które z Dekretu Seymowego anni 1667. przeciwno Gdansexanom ferowanego y kon-
stytucyas anni 1670. stwierdzonego eliciuntur; s: tym bowiem, nietylko fortali-
tium deoccupare Jm. kazano ale y Dobra Starostwa pomienionego do Jcti admini-
stracyi uwolniono, y jeszcze de proventibus tegoż Starostwa y z akcyi publi-
cznych Gdaniskich Portorisque Regali, ad excludendas podobno gdyby jakie mieli
praetensiones Orychze, rachować sie sub juramento kazano; niemniej ex consi-
deratione non postrema: ze lubo Król Jmci Starostwo to per Pacta Conventa
oblig

obligował się wykupić, annexa jednak jest exemptioni Jego liquidatio summa, 61.
co non subsecutum; bo ani się gwarantowanie z procentów rachowali - ani przysię-
gali - ani się pro evictione pisali; nec constat, jak długo to Starostwo sub iure
Hypothecae illiquide u nich w posesyji zostawało? - zgola, we wszystkich Dekre-
tow i Sejmowemu approbowanemu contraventum. - Zycze, tedy ze wszelkich ra-
cyy y okolicznosci, abys Wasza Królewowska Mości zycelne rotum et Sen-
sum Nostrum kontentowania się ta Summa y Sam akceptowac y wyjasniwszy
mu Królewowskiemu Jmci Podxonemu toz samo wyperswadowac racylt. - Obszerney
to Jmp. Referendarz Koronny M. M. Pan explicabit Was. Król. M. A. - Mnie zaś nihil
restat tylko do kazdych Roskarow zostawac debita veneratione S. K. M. A. etc.

84) Kopia Listu Jego Królewskiej M. A. do Jmci Jmci Wojewody
Krakowskiego, z Warszawy d. 18. M. A. Septembris Anno 1715.

August S. S. etc. - Wielmożny uprzejmie Nam mity! - Jako w ostatnich Uni-
wersatach Naszych do Korony y S. S. Lit: niedawno wydanych, wyrazilismy
przychylny, dla których do ztozenia Sejmu Walnego skwapliwie spieszyc niemogliemy;
oraz jakośmy upewnili, żeśmy mieli być attenti momentis salwowania Dobra
pospolitego y ukontentowania publicznego; tak te Nasze prawdziwe internye
chcać skutkiem samym pokazac, nieczekając nawet Pomorskiej Kampanij za-
koniczenia, ad spem desiderati Ordyne eventus y Dycowskiego Naszego circa
bonum publicum pieczotowania, o Sejmie Walnym series przedsięwzięliśmy cogi-
tationes. - Aby zaś to zbawienne opus pro Republica pomysłniey zachac się
y sroczliwego dojsc konic mogło; zycemy Sobie in eo maturum Uprzejmici
Waszey mieć exploratum sensum, circa opportunitatem exasu temu Sejmo-
wi?; niemniej, cobyś Uprzejmici Wasza, pro prudentia Sua et exigentia te-
razniejszych okolicznosci, rozumiat być potrzebnego do ugruntowania - uspo-
kojenia - y ubezpieczenia intra et ab extra Rzeczypospolitey? - Cokolwiek
tedy wyprobowana w zarliwosci y aplikacji okoto Dobra pospolitego experi-
entia Uprzejmosci Waszey potrzebnych Nam y skutecznych w tej konjunkturze
przydac moze reflexy, któremi byśmy Instrukcyje Wasze do Wojewodztw na Przed-
sejmowe Sejmiki supplementowali, usilnie ziadamy abys Nam Uprzejmosci
Wasza pro innato zelo erga Patriam zdania swego komunikowac racylt. -
Dobrego zalyt Uprzejmosci Waszey naterozas od P. Boga zycemy zdrowia. Dat. etc.
ut supra. — — — — —

85.) Kopia Listu Jmćpana Kanclerxa Wł. Koronnego do Jmćpana
 Wojewody Podolskiego, z Warszawy d. 19. Septembris 1715. R.
 Doszedł Mnie List Jmćpana 11. praesentis pód Lwowem: ad contenta którego,
 przy zwykłej Mojej obserwacyi odpisuję. — Co subsequitur ex Conferentia Jego
 Królewskiej Mći z Senatem okolo marszu Woyska Cara Jmći? niewątpitem
 bynajmniey, że miato znalesć plausum Jmćpana! — Za odebrania, wiado-
 moscia, o aktualnym wyysciu tegoż Woyska do Paistw Jego Królewskiej Mći
 y Rzeczypospolitey, JE. Kr. Mći P. M. M. Mnie ordynowai raczył do Xćia Jmći
 Dothoruckiego tu przytomnego; abym toż samo ustnie Onemuż explikowal, co
 JE. Kr. Mći P. M. M. w listie swoim do Cara Jmći wyrazit był. — Co godym ucy-
 nit, reposuit na to Xćie Jmće Dothoruki: że to woysko Cara Jmći, ad Instantiam
 Królów Szwedziow Dunskiego y Pruskiego, do Pomeranij przeciwko Szwedowi desty-
 nowane jest, y tam idzie majac sobie jako najspieszniejszy marsz ad locum
 praefixum zalecony, bez naprzykrzenia się Paistwom Jego Królewskiej Mći;
 y afsekurowat Mnie, a przexemie JEgo Król. Mći y przytomny Senat de praes-
 mipsis: to nakoniec dotożyszcy, iż jeżeliby pomienieni Monarchowie tego
 sukursu Woyska Cara Jmći niepotrzebowali, za wzięciem o tym najsiewszeych
 dde Dworow Kolligackich wiadomosci, Jmćpan Feldmarszatek Szeremetof tym
 Woyskiem komendujacy nazad się z nim incontinenter wrócić ma; y że to
 woysko albo spiesznym marszem przejdzie przez Paistwa JEgo Królewsk. Mći
 do Pomeranij, albo też wróci się nazad bez zabawienia się y subsistencji w Pa-
 istwach JEgo Królewskiej Mći y Rzeczypospolitey. — Co tak wyraziwszy, occur-
 rentias z Pomeranij in annexis przydaje, solito cultu zostając etc. —

86.) Desideria Jmćpana Hetmana Wielkiego Wł. Xćstwa Litew-
 do Laski JEgo Królewsk. Mći P. M. M. curae et sollicitudini
 Jmć. Biskupa Kujaw: powierzone. w Wilnie d. 28. Febris 1715. r.

= 1°) Prorogacya Exopowego in annum 1716. ad normam Rady Włatney War-
 szawskiej per plus offerentiam z Laski JEgo Król. Mći przez Uniwersat ma-
 bydź na lat dwie korroborowana. — 2°) Fenice pódatek zatrzymany
 w Dobrach Keyburskich mianowicie z Xćstwa Stuckiego y innych Ekonomii
 cznych ex anno 1715. według dawnych Taryff Roskazem JEgo Król. Mći
 ex parte extradatur. — 3°) Respectus na ustawione straty y koszty
 Jw: Hetmana Wł. Xćstwa Litew: przez munificencya JEgo Król. Mći coroczney
 Kapitulacyi, nietylko skryplem ale ipso facto et actualiter habeatur. —

— " 4°) Dobra Koronne Tegoż, od Kontrybucyi Saxoniskiej liberten- 63.
tur. — 5°) Przywilej na Województwo Wileńskie, tak z Dobroci Jego
Królewskiej Mości jako ex gradu aby był podpisany; tudzież deklaracya
Obozienstwa Wielkiego Xstwa Litew^o na synowca praetendentis effectuetur.
— " — 6°) Jw. Jmćpan Wojewoda Trocki, lubo Suis Eminentissimus me-
ritis, Laski Jego Królewskiej Mości ma mieć zaszczyt; jednak y Jw. Jmć
Jmćpan Sletman tatis assistit meritis Instancya swoja, nietylko z Osoby
Swojej ale nomine universorum Congregatorum. — " — 7°) Elekcyja, na
Województwo Potockie, aby Jego Kr. Mć wydawszy super merita Jw. Jmćpa
Oginiskiego Kasztelana Witebskiego Brata Supplicantis przez podpisanie
Przywileju raczyt mieć, jako najpokorniejsza idzie prosba. — " — 8°) Kasz-
tellania Witebska Jmćpanu Bogustawowi Oginiskiemu Marszałkowi Oginiskie-
mu in virtute dawney Pariskiej Laski y deklaracyi ad effectum deducatur.
— " — 9°) Województwo Mscisławskie pierwey Jmćpanu Nowosielskiemu
Kasztellanowi Nowogrodzkiemu deklarowane, a potym Jmćpanu Tyzenhauzowi
oddane, przez szczerobliwa Jego Królewskiej Mć munificencya, recompensetur.
— " — 10°) Xięstwo Kurlandzkie zawsze powinno de lege certum quantum na
Wojsko Xstwa Lit^o bylo contribuere: więc, ie od tak dawney exasu za-
lega; czynis rekurs do Jego Królewskiej Mć adinweniendi modum nietylko in
praeteritum odebrania retentorum, ale teix aby in futurum quotannis docho-
dxiło Wojsku Xstwa Lit^o Supplicatur. — " — 11°) Jmćpan Tyzenhauz
Starosta Juturski, gdy w dobroczynnym Jego Król. Mć respekcie znaczn^o uz-
nawa paszys, raz przez abjudykacya od Chorazstwa Nadwornego Xstwa
Lit^o, potym przez oddane Półkownikostwo Usarskie mimo Gradum Oriego
z Chorazstwa Jmćpanu Strutyńskiego Staroscie Syrweyskiemu: zachym, gdy
nieprzebrana Jego Królewskiej Mć szczerobliwosci wszystkim kontentowai
zwykta, instat Jmćpan Sletman za Jmćpanem Starostą Juturskim, aby z
Chorazstwa Usarskiego mógł mieć gradum na Półkownictwo Petyhorskie Jego
Kr. Mć Łoaku po Jmćpanu Strutyńskim; a Chorazstwo Usarskie po Jmć, abyś
Jmćpanu Andoninie Staroscie Radunskiemu konferowane bylo. — " — 12°) Za
Dobrami Jctmne Panow Półkownikow Wapowskiego y Kopia in recompensam w-
stawiernych strat; instat Jmćpan Sletman, aby Dobra Jctm Koronne według-

64. — osobliwej annotacji mogły Łaska, gaudere Jęgo Królewskieg Miu w otrzy-
maniu libertacji od terazniejszey Saxoniskiej kontrybucyi. — 13.) Redinte-
gratio Łaski Jęgo Kr. Miu, z udania Osob Jęmpara Szpakowskiego w Labudowiu-
Statego Statasw, Jęmpara Generata Kyszkowskiego, Jęmpara Karpia, per Literas
securitatis omnimoda fiat; z wyzwoleniem ludzi ex aresto Jęw: Jęmpara Hlet-
mana; a orax Oblivio nieczki Kochyma Zyda cum Literis Salvi Conductus.
D a t u m u t s u p r a w S i l n i e. etc. —

87.) Rationes, propter quas Cancellaria Regni contra Decretum
Supremi Tribunalis Regni rescribere non potest, neque
Executio illius impediri valet: et Responsum ad illas.

= 1°) Quia tam quoad personas quam quoad Terrestria et Nobilitatem, Majestas
Regia dudum omnem suam Regiam Authoritatem - Potestatem - et Jurisdi-
ctionem transtulit abs se in Tribunal Regni; idque plane et independenter
a Curia sua idque a saeculis. — 2°) Quia imo Majestas Regia et Res-
publica cavet et sancit Legibus publicis; eam Tribunalitia Decreta debere
habere firmitatem - vim - robur - et efficaciam, qualem olim sua Edicta-
Decreta - et Sententiae in Comitijis Ordinum Regni Generalibus habuerunt et ad-
huc habent: Ea vero citra omnem disputationem vim Legis obtinent; conse-
quenter et Tribunalitia. — 3°) Quia dum de ejusmodi efficacia dubita-
retur aliquando? stetit Lex in Anno 1578. fol. 328. de validitate Judicatorum
Tribunalis, ut non alias nisi sicuti in Comitijis Generalibus prolata essent in-
tellegantur. — „ Etsi quispiam ad Comititia vel ad Judicium Regium Post-Curialia
„ occasione rei semel in Tribunali decisae citatus fuerit; is poterit impune non
„ parere, contumacia ei non obsit, immo evocans et citans puniri, et Proc-
„ rator ac quiquis Ferrerarius sessione turris in fundo adduci et mancipari
„ debeat ” — . Brevi posthac tempore iterum stetit Constitutio in Anno 1588.
fol. 488. tit. Spraw.; ut in omnibus inviolabilia sint Decreta Tribunalitia:
„ Ję dubium vocari non debent: neque Authoritas Tribunalis et ejus Decretorum
„ violari debent. ” — . Constit. 1613. fol. f. tit. De Decretis Tribunalitijis. — Jędem
prorsus confirmatur Constitutione Anni 1618. fol. 5. eodem tit. — 4°) Ad
casum praesentem facit Lex, per quam cavetur: quod neque Jęsis Comitialibus
neque Post-Curialibus sacra Regiae Majestatis Decretis, tolli valeant Decreta in
Tribunali semel promulgata. — Const. Anni 1607. fol. 384. titulo de Decretis
Trib

Fribunalitij. — 5°) Quia quod Cancellaria Regni, non possit nec de- 65.
beat relaxare ulla juris remedia et concedere Partibus mandata sive citationes
contra Decreta Fribunalitia; adest Constitutio An. 1633. tit. de non exportandis
mandatis Regalibus Post-Curialibus: „tollit aut impediri sub poena Evocatio-
nis et nullitate processus.“ — Neque obstant validitati Decreti, de quo Dissi-
dentes congueruntur, Constitutiones Annorum 1627. 1632. et 1638. ; in quibus de-
claratur Tribunal Regni non habere potestatem condendarum Legum. —

R e s p o n d e t u r.

=1°) Cas Leges retro trahi ad Confoederationes inter Dissidentes in Religione:
ut Cui semel placitum erat a principio praedicti novi Evangelij, a Sancta Ro-
mano-Catholica fide recedere, Is in sua Confessione libere et impune perma-
neat? ut vivat praeter timorem poenarum? et in casu motae Actionis Fri-
bunal nihil statuat? ; quia statuere in tali casu esset condere Legem contra
semel latis leges servantem pacem cum Dissidentibus! — Sed occupatam Ecclē-
siam Catholicam demandare restitui Catholicis, non est novam Legem condere
sed antiquam et naturalem adimplere. — Consequenter non recte D. D. Dissiden-
tes extendunt dictas Constitutiones ad casum Templi Radzievicensis. —

=2°) Immo, cum neque expresse allegatae Constitutiones loquuntur de Dissiden-
tibus; recte hasce Constitutiones extendere debemus ad casus noviter emergen-
tes; quorum forsari Tribunal Regni usurpaverat cognitionem, usque dum Consti-
tutio Anni 1607. fol. 840. tit. de Remissis noviter Emergentium, Judicio
Universali Regiae Majestatis et Reipublicae in Comitij Decisionem reser-
vaverit. — 3°) Sane rectum Judicium Fribunalitium est, nec redar-
gui alicujus iniquitatis potest: tum quia protulit Decretum ex prius per-
actis scrutinijs et inquisitionibus, ex quibus dicit sibi constitisse de redu-
ctione Catholicorum ad apostasiam, et in tali passu creditur Judici in ijs
quae spectant ad Summum Officium; tum quia stante tali probatione opus
habeat remove occasionem peccati scilicet apostasiae, quinimo non solum
occasionem peccati sed et exilio: quia est Confoederatio Ordinum Reipublicae
Anno 1668. fol. 5. et Anno 1674., ut hodie Catholicus Apostata recedendo a
Romano-Catholica fide exilio puniri debeat. — 4°) Et generaliter lo-
quendo, sentire debemus de justitia Fribunalis Regni: quia est Supremum Judi-
cium non recognoscens majus et altius supra se: et capitale est apud Polonos

66. — = aliter sentire, nisi quod sit Sacrosanctum Tribunal.

88.) Copia Literarum Serenissimi Regis Prussiae ad Sacram
Reg. Altē Poloniae datarum in Castris apud Stralsundam
die Tertia mensis Octobris Anno Domini 1715.

Post Titulos. — Quem, De nova in Poloniae Regno contra Incolas Evangelicam
Religionem profitentes proximis abhinc retro diebus exorta sed prorsus injusta
persecutione, publica fama ad eos detulit exuncium; eundem tanto magis
graviter molesteque ferimus, quod nunquam fieri posse credebamus, ut uno eo-
demque tempore quo bellum pro salute et tranquillitate Indytae Republicae
gerimus, Eandemque universi quidem Orbis iudicio summis beneficijs demer-
eretur, Fidei nostrae Consortes, s: quorum calamitates et utriusque fortunae
eventus pro nostris merito reputamus: s: in Ipsa Polonia, s: ubi sub prae-
sidio Constitutionum et Pactorum inter Majestatem Vestram et Republi-
cam conventorum pace et quiete publica placide frui deberent: s: impio Le-
lo vel potius furori quorundam ex Clero Romano-Catholico, et Illorum qui
cum Ipsis faciunt, obnoxij redderentur. Facile judicaverit Majestas Ve-
stra, quanta cum indignatione relatum acceperimus; non solum Presby-
teros Vengovensium Scripto quodam, in quo convitia atque scommata contra
Protestantes utramque fere paginam faciunt, coram Tribunal Regni esse
citatos, verum etiam ab Illo Iudicio turpi certe et omni posteritati detes-
tando exemplo id moliri, ut Templum Radzevicense Augustanae Confessio-
nis Coetui, ex injustis rationibus — parte accusata nunquam audita neque
defensa — et neglecto divinarum humanarumque Legum respectu, eripiat, et
et Clero Romano-Catholico veluti in praemium atque praedam adjudicetur. ~
Quae cum ita sint, et innocentissimi homines in tanto discrimine versentur,
ut de Illorum fortunis — immo vita — et quod majus est Cultus Divini et Con-
scientiae libertate actum esse videatur; nostri Officij esse duximus, pericli-
tantibus Illorum rebus, ea quia erga Sanctae Fidei Communionem Fratres pie-
tate decet, operam ferre. — Majestatem Vestram igitur maximopere rogatam
esse volumus: ut quae Ipsius est erga subditos fideles Clementia, causam utro-
rumque Augustanae Confessione addictorum, quotquot Illorum in Polonia degunt,
Regie tueri — Eosdemque ab imminente oppressione et interitu vindicare, aut
si

si fortassis contra eodē Tribunalij Decreti executione vel alio modo: 67
quidquam injusti jamdum admissum fuerit, id omne confestim annullare aut
e medio tollere et res pristino statui restituere dignetur. — Faciet eo ipso Maje-
stas Vestra rem perenni et nunquam intermoritura gloria dignam; Nobis vero
et omnibus Europae Principibus, quibus Salus Ecclesiarum Protestantium cura
cordique est, vehementer gratam; ac quovis officiorum genere nullo non tempore
pensandam. — Quodsi autem praeter omnem spem et expectationem Nostram
contigerit, ut hujus Nostrae Intercessionis nulla habeatur ratio; firmum Nobis
stat propositum, Clerum Romano-Catholicum in Nostra Borussia hactenus
toleratum et omnes subditos nostros Pruteros qui Romanae Ecclesiae partes
sequuntur, prohibito in perpetuum Regiomonti et per totam Borussiam Roma-
no-Catholici Cultus exercitio, nec non illis qui Jesuitarum nomine veniunt
emigrare jussis, eodem modo habere quo Fidei Nostrae Consortes in Polonia
habentur. — Quae omnia in tali casu, summo jure a Nobis fieri posse nemo
dubitabit: ita etiam de re Regimini Borussiae Mandata Nostra in eventum ex-
pediri et transmitti curavimus. — Qui de coetero Majestati Vestrae prosperam
valetudinem et felices rerum successus apprecamur. — Dabantur etc ut supra. —

89) Copia Literarum Serenissimi Regis Borussiae ad Sacram Regiam
Majestatem Poloniae datarum in Castris apud Stralsun-
dam Anno Domini 1715. Mensis Octobris Die Tertia.

Fridericus Wilhelmus Dei gratia Rex Borussiae etc. — Serenissimo et Potentis-
simo Principi Domino Augusto II. Eadem Gratia Regi Poloniae etc Fratri et
Cognato nostro Charissimo Salutem et mutui affectus omnisque felicitatis con-
tinuum incrementum. — Serenissime et Potentissime Princeps Frater et Cognate
Charissime! — Quam primum Nobis renunciatum, Incolas Terrae Piltinensis
instituta ab Episcopo Livoniae contra Illos actione in tanto nunc discrimine ve-
rsari, ut verendum sit ne injustae persecutioni impares tandem succumbant,
id Nobis agendum esse duximus; ut interposita apud Majestatem Vestram ami-
ca Intercessione, auxilium, quod Piltinenses a Nostra erga Fidei Consortes amore
atque propensione sibi merito praestolantur, Jisdem re ipsa praestemus. —
Non morabimur Majestatem Vestram prolixa argumentorum recensione, quam
ob rem praedicto Livoniae Episcopo nulla in Fractum Piltinensem competant

Jure

68. — Jura: id enim loco omnium in medium attulisse credimus sufficere, Districtum Piltinensem a Serenissimo quondam Daniae Rege Friderico II. certis Pactis et conditionibus Statum Episcopalem in totum excludentibus Reipublicae Poloniae addictum atque traditum fuisse. Unde sole meridiano clarius patet, Piltinenses in possessione libertatis conscientiae — Privilegiorum — et Statibus quem vocant Saecularem, quo ultra 150. Annos serie nunquam interrupta sunt gavisii, salva justitia — et quamdiu Pactis et Conventionibus publicis sua debet constare intemerata fides, turbari non posse, verum illos ab omni impetitione Episcopi Livoniae absolvendos et liberandos esse. —

Quae ut ita fiant, a Majestate vestra enixius contendimus, quanto magis sumus persuasi Eandem nunquam permissuram, ut Piltinenses causamque summam justitiam nititur adversariorum praepotentia cadant. — Cui de coetero omnigenae felicitatis incrementa et prosperos rerum successus ex animo apprecamur. — Dabantur etc ut supra. —

90.) Kopia Listu Jmćpana Kancelerxa Wielkiego Koronnego do Jmp. Szeremeta Feldmarszałka Woysk Jego Carskiego Sliczerstwa, z Warszawy, dnia 8. Octobris 1715. Rok.

Miasto Jego Królewskiej Mći y Rzeczypospolitey Toruń, po xstwierciu przez nieprzyjaciela z dawnych oxdob y fortun y przez rózne plagi Bozkie aż do szczeru prawie xniszczone, gdy w ruinie widoczney pozostawianych Długow xnieśc a dopiero z dalszym ciężarowi bez ostatniej xguby swojej żadnym sposobem wystarczyć niemoże, daje Mći świeżo xnać, że obawia się, w tych dniach aby przez ogłoszoną w Mćiesie y po Przedmieściach swoich tydniową lokacyą Woysk Anxyliańskich Najjaśniejszego Cara Jmći w Komendzie Jmćpana będących nie było aggrawowane. — Ufając tedy Sprawiedliwosci która Jmćpan chwalebnie xdawna y wszędzie zachowywać zwykles, usilna y unixona, za tymże Miastem przy należytley obserwacyi wnosze do Jmćpana Instancyę: abys przy stusznosci ex compassione debita do wszelkich ciężarow Woysk pomienionych bez Miasto Jstadza, swojā Laskawie y xupetnie wolne zachować raczył. — Będzie Jć: Król. Mć P. M. M. z całą Rzeczypospolitā, wdziexen oświadczonego w tej mierze Respektu Jmćpana: o który Ja y powtórnie upraszając jestem etc. —

91.) Exdywirya Dymow Jć. Xstwa Lit: między Woyskami Jego

Królews. Mici Litewskim y etuxyliarnym infundamento = 69.
Konwencji Wileriskiej uczyniona w Grodnie d. 4. Sieris 1715. r.

2.) Dla Wojsk Aukyliarnych. -

Hojewodstwo Nowogrodzkie ~ " ~ " ~ Dymow ~ "	19,549. -
Kieństwo Lomżydzkie x Kapitulnemi ~ " ~ " ~ " ~ "	6,888. -
Powiat Oszmiański . ~ " ~ " ~ " ~ " ~ "	7,616. -
Hojewodstwo Trockie. ~ " ~ " ~ " ~ " ~ "	2,896. -
Powiat Piński . ~ " ~ " ~ " ~ " ~ "	3,348. -
Powiat Grodzieński ~ " ~ " ~ " ~ " ~ "	8,629. -
Powiat Kowieński . ~ " ~ " ~ " ~ " ~ "	1,821. -
Hojewodstwo Botockie ~ " ~ " ~ " ~ " ~ "	4,754. -
Powiat Stoniński . ~ " ~ " ~ " ~ " ~ "	2,627. -
Powiat Wołkowyski ~ " ~ " ~ " ~ " ~ "	2,001. -
Powiat Orszański . ~ " ~ " ~ " ~ " ~ "	11,656. -
Hojewodstwo Mscisławskie . ~ " ~ " ~ " ~ " ~ "	2,092. -
Powiat Mozyrski . ~ " ~ " ~ " ~ " ~ "	969. -
Powiat Rzeczycki . ~ " ~ " ~ " ~ " ~ "	454. -
Inflanty . ~ " ~ " ~ " ~ " ~ "	836. -
Powiat Bractawski ~ " ~ " ~ " ~ " ~ "	1,159. -
Bielica w Lidzkim Powiecie. ~ " ~ " ~ " ~ " ~ "	442. -
Ekonomija Brzeska Kobryńska y Lesnictwo Białowieckie x =	4,788. -
- dozywotnikami salva deductione dymow wiele się xrayduje? ~ "	4,788. -
Hojewodstwo Mirskie . ~ " ~ " ~ " ~ " ~ "	4,878. -
x Brzeskiego Hojewodstwa x dymow Szlacheckich przydaje się, salva optione, ~ "	~ " -
- pro parte Kommissariatu Sacrae Regiae Majestatis, exceptis fumis = ~ "	~ " -
- Jmci pana Hetmana y Przyjaciół Jmci. ~ " ~ " ~ " ~ " ~ "	2698. -

S u m m a D y m o w . - N : 90,000. -

Z tych 90,000. Dymow: dziesięć tysięcy in levamen Zyceliwych Króla Jmci, tudzież na Dobra Jmci pana Hetmana y Oficjalistow Wojskowych cedere mają, to jest: pro parte prima pięć tysięcy dymow - pro altera drugie pięć tysięcy: na które juxta dispositionem Sacrae Reg. Mti Kwity Satisfactionis z Kommissoryatu wydane będą.

3.) na Wojska Lit.

Hojewodstwo Wileriskie dymow 4,076. - Powiat Lidzki sprocz Bielicy dym 4,604.

Pow

70. — Powiat Witebski z Nymburskiemi dobrami Dymow 5,901. — Powiat
Upitski także z Nymburskiemi dobrami Dymow 5,954. — Województwo Witebs-
kie Dymow 1,806. — Przesć oprócz Ekonomicznych y tych które in addita-
mentum Woyskom Auxyliarnych cedere mają Dymow 11,782. — " ~ " —

= S u m m a D y m o w = 34,123. — ~

Przytym, wszystkie Królewsczyzny z Dymami w tych zaprzysiężeni do-
stają się na Woysko W. Kstwa Litewskiego. — " — Który to dyspartymment
ab utrinque umówiony, ex parte Najjasniejszego Króla Jmci J. K. Xie Jmci
Weysenfels, a z strony Jmci Pana Kasztelana Wileńskiego Hetmana Wiel-
kiego W. Kstwa Litewskiego Jmci Panowie Plenipotentiary niżej na swych
podpisach wyrażeni, podpisują. — Dan ut supra w Miesie Gródnie. —

92) Copia Literarum Sacrae Regiae Majestatis Poloniae
ad Regem Borussiae. —

Contenta Literarum Majestatis Vestrae, quae vobis die 19. Septembris tra-
ditae sunt, singularem admirationem vobis attulerunt. — In hoc enim nego-
tio, dum Majestas vestra Memorialia antecedanea cum suis Responsis, quae
inter Ministros nostros et Summum Abligatum intervererunt, examinare et
trutinare voluerit; facile inde Majestati Eiusdem constabit, relationem desu-
per sibi factam nullo pene rati fundamento. — Inde quoque deducitur, in quo
totum haesit opus, ex qua re Legatus noster et Reipublicae Extraordinarius
Illustris et Magnificus Comes Przebendowski Supremus Regni Thesaurarius =
Negotiationi suae optatum finem imponere requiverit. — Proinde ad praefata
anteacta proposita et scripta vos in praemissis sese referentes, certam indu-
bitamque facimus Majestatem Vestram: quamvis Plenipotentiarios nostros
et Reipublicae ad assistendum imminenti cum Rege Sueciae Tractatui jam
assignatos esse; si qui opportunitatem duntaxat exercendae commissae functio-
nis expectant, ac ad primum necessitatis comparendi nunciurn sese ubique
sistere absque dubio non intermitterent; si nihilominus desiderio Majestatis
Vestrae satisficientes, praedicto Illustri et Magnifico Comiti Przebendowski Su-
premo Thesaurario Regni in mandatis dedimus, quatenus inchoatam nu-
per Negotiationem et Legationem suam, tum per reassumptionem et instau-
rationem ejusdem Negotiationis juxta gradus in Instructione sibi concessita
praescriptos, tum per accelerationem etiam personalis adventus sui ad =

Aul

Anlam Majestatis Vestrae, perficere contendat. — Praeterea, quidquid = 71.
ad antiquum cultum et stabilem conservationem sinceram nostram reciproca
amicitiae erga Majestatem Vestram requiri potest, Nos id omne perpetuo Ei-
dem cumulatissime testari ex animo corabimur. — Interim autem a Supremo
Numine integram valetudinem felicissimosque rerum successus Majestati Ve-
strae toto corde apprecamur. — Dabantur etc. ~ " — . ~ .

93) Copia Literarum S^{ae} Regiae Altis Poloniarum ad Serenissimum
Regem in Prussia, Dresda d. 9. Julii 1715. a: scriptarum. —

Post Titulos. — Inter alias Regimuris vestri in Regno Poloniae circa incre-
mentum et incolumitatem tranquillitatis publicae curas, non postremam ge-
runt sollicitudinem, ut inter Dissidentes in Religione pax et quies juxta
praescriptas Leges Reipublicae integre observetur manubereaturque inviola-
biliter. — Si autem per vicissitudinem conditionis humanae inter ipsos obo-
riantur aliquae controversiae? cum omnes pariter in hoc Regno Cives sine
discrimine aequalitati juris et poenae subsint ex antiquo usu secundum jura
Reipublicae communia, disjudicatio praedictarum Controversiarum decisiva
et definitiva super factis incidentibus ad Supremum Judicium Tribunalis Regni
ex universis Statibus compositum pertinet. — Proinde, si qui ex Coetu Augu-
stanae Confessionis praetendant se laesos vel injuriatos; necesse est quatenus
ad praefatum Tribunal ultimae Instantiae pro exigenda et administranda Justi-
tia contra quosvis laedentes vel injuriantes recurrant; scientes indubitanter,
a vobis, secundum Leges fundamentales Regni et ordinariam praxim, aliquod
auxilium multominus annulationem vel suspensionem Decretorum Tribuna-
litiorum, praestari non posse. — Quantum vero attinet Ecclesias Romano-
Catholicas sub ditione Majestatis Vestrae existentes? minime praetextui ju-
ris repressationum fore obnoxias arbitramur: cum praevominatae Ecclesiae
non ex dispensatione gratuita et dissimulativa, s: prout hic pro arbitrio
Reipublicae tanquam Domine Juris sui semper revocabili, qua tolerantia
Dissidentes sese in Regno Poloniae tutantur: s: sed firmissima libertate, vi-
gore Pactorum inter Praedecessores Majestatis Vestrae et Reipublicam stipu-
latorum, s: ex vinculo strictae obligationis, quae absque violatione eorundem
immutari requiret: s: frui et gaudere pacifice debeant. — Qui de cetero Ma-
jestati Vrae perennem incolumitatem et saluberrima quaeque cordicatus

72. — = apprecamur. — Dabantur ut supra D r e s d a e. —

94.) Od Króla Jmci do Jmci Prymasa z Drezna d. 3. gbris
1715. z Francuskiego przetożony na Polski L i s t. —

Widziemy z Listu Uprzeźmości Waszej, o czym y xkadimad jesteśmy infor-
mowani, że Uprzeźmość Wasza nietylko deploras z stuszym żalem swoim
nad niepomysłnem skutkami tej niepostusznosci y rozruchu terażnie-
szego, ale je orax damnas; imperiendo staranie swoje do utrzymania Jurium
Majestatis y do nawrócenia ludzi do powinności, z której dla bezrozumney a
przecież kryminalney zawziętości wyszli. — Czekamy continuationem tegoż U-
przeźmości Waszej starania od doświadczoney ku Majestatowi Waszemu żar-
liwosci Uprzeźmości Waszej y doznanej do przystąpienia Waszej chęci y miłości ku
własney Ocyżnieni. — Nalegay tedy Uprzeźmości Wasza, napominay y po-
grozi: cky też maturabimus powrót Wasz ad mantentionem dobrych Uprze-
źmości Waszej inbercy: jak przedko tylko potrzebne dyspozycye poczynią się,
żebyśmy to mogli uczynić z honorem, do czego Uprzeźmości Wasza xchcesz
ex parte sua contribuere: bo ta jedyna zaprawdę konsyderacya Nas tu dotąd
xatrzymata. — Interea nim Uprzeźmości Wasze, ustnie utwierdze w sentymen-
tach które mamy ku Niemcu, bądź Uprzeźmości Wasza pewien o xupetney Ma-
szej wdzięczności y o wszelkiej przychylności. — Dobrego xatym Uprzeźmości Waszej
od Pana Boga życzymy. Zdrowia. — Datt ut supra w Dreznie. —

95.) Kopia Listu Jchmciow Panow Senatorow y Ministrów Status
in absentia Jęgo Król. Mui w Polsce do Seraskiera Paszy
Chocimskiego d. 4. gbris 1715. r. z Warszawy pisanego. —

Pod niebytności na ten czas Jęgo Królewskiej Mui Pana Nas. Miłowego w krajach
Polskich, z okoliczności niżej wyrażoney świeżo xachodzącej, zdało się Nam za
rzecz potrzebną, Jmci Panu odczwąć się; z wyrażeniem życzliwosci Waszej,
ku Niemcu sąsiedzkiej przyjaźni y objaśnieniem przyczyn pozostania do kró-
tkiego czasu Wojsk Jęgo Carskiego Wdlichzenistwa w królestwie Polskim. —
Uprzedzając wszelkie opaczne relacye przychylnych Królowi Szwedkiemu Fa-
kcyantow, któreby z tej przyczyny Jmci Panu doniesione jako, niepotrzebne
uczynić mogły impresyę, tak się rzecz ma: = że Car Jmci Moskiewski będąc
w Lidze z Najjaśniejszymi Królami Jchmiami Angielskim — Duńskim —
y Pruskim

y Pruskim Wojsnem przeciwko Królowi Szwedkiemu kończącym, do pomysłu: 73.
determinacji Kampanij teraźniejszej Pomorskiej, za rekwizycjami Tychie Kolligatow swoich, destynować raczył pewnie Korpus Wojska Swego do Pomoranij: które, bliższego y prościęszego traktu okrom Państw Jego Królewskiej Mii Pana naszego Młodsiegi w tym marszu niemając, od Inflant przez Litwę, wprxód a potem przez Polskie Kraje do zamierzionego sobie miejsca spokojnie z zachowaniem wszelkiej mōdestyi spieszno zabieraty się, y prawie już na brzegach Królestwa tego były. — Pod ten czas zaś, za osobliwym dopuszczeniem Bożym, nieszczęśliwe zamieszanie pewnej części Wojska Jego Król. Mii y Rzeczypospolitej Koronnego niedawno pokazało się. — Idąc toż pomierzony Korpus Wojska Cara Jmci, niechcąc za sobą w tyle ognia przez Szwedzką fakcyją zapaloną zostawiać nieugaszonego na samym początku; y żeby naład znów, z większym uprzykrzeniem swoim y uciemnieniem Kraju dla tego wracać się nieobligowane było; musiato się na krótki czas w Kraju Polskim zatrzymać, póki zawzięte zawieruchy nieprzyjaciela do należytego uspokojenia. — Mogać nieprzyjaciele albo ich Adherenci inaczej udawać y tłumaczyć: ale tym osobnym y plotnym relacyom niestrzeba wierzyć: jeno tak rozumieć y mieć za rzecz prawdziwą: iż Wojsko Moskiewskie samo z siebie to czyni, dla utrzymania spólnych Kolligacyjnych Interesow przeciwko Koronie Szwedkiej; nad którą, przy Łasce Bożej, prędkiego y pomyslnego spodziewamy się Zwycięstwa. — A przeto, aby to krótkie Wojsko Cara Jmci w granicach Królestwa Polskiego z pomierzonych przyczyn zatrzymanie się, pociągane niebyło za żadną, by najmniejszą krzywdę y przeciwnictwo Paktom ostatnim między Carem Jmciem y Przeswietną Portką Ottomaniską zawartym; za rzecz potrzebną, doniesi Śmiałemu umyśliliśmy: niewątpiąc bynajmniej, że toż Wojsko Moskiewskie, po uściwieniu ruchow domowych, w krótkim czasie przy usilnym staraniu naszym wywieść z Krajow Rzeczypospolitej będzie musiato. — W czym Śmiałemu z naszej strony Przyjacielskiej takowe dając objaśnienie, Onemu przy zdrowiu doskonałym od Pana Boga wszelkich pomyslnych uprzeymie zwycięstw, y zostajemy etc. —

96) Kopia Absygnacji do Mr. Steinhauzera Perceptora Gelnego Prowentow Stotowych Jc. Kr. M. z Warszawy d. 6. gbris 1715. Mr.

Urodzonemu Piotrowi Steinhauzerowi Generalnemu Perceptorowi Prowentow

Naszy
D

LH. — Naszych Ekonomicznych wiernie exam mitemu Lasce, a nasza Krolewska. Urodzony wiernie exam mity! Jest wyrazna Wola nasza, aby Wiernosi Twoja Urodzonym Graffowi Dawryzycowi Maryanemu Kamerherowi naszem wyptał niedwutoxnie z prowentow a naszych Ekonomicznych pensyi roczney pro anno praesenti 1715. pięć tysięcy tyrfow; orax za Expensa na drogę z Przymu powracając przez niego erogowane tyrfow tysięcy dwa: któreto siedm tysięcy Tyrfow pomienionemu Urodzonym Graffowi Dawryzycowi Maryanemu wyptacone, circa calculum Wiernosi Twojey przyjać deklarujemy. — Dobrego z atym Wiernosi Twojey do Pana Boga życzymy zdrowia. ~ " ~

97.) Copie de la Lettre de S. E. Mgr le Grand Chancelier de la Couronne à Sa Majesté. — à Varsovie le 4. gbre 1715. ~ " ~

Votre Majesté aura trouvé bon, que je n'ai pas osé fatiguer Ses yeux par mes relations séparées: celles de Mr Feltmarechal écrites de l'avis unanime contiennent tout. — Nous avons fait ensemble de concert: et nous faisons: tout ce qui peut être humainement practicable pour détruire les desseins contraires. — Mais comme leur obstination s'augmente de plus en plus à cause de l'absence de Votre Majesté; j'é prens la liberté Sire! de joindre ma tres humble priere aux autres: que Votre Majesté veuille bien hâter son retour, lequel rangera d'autant plutôt tous à leur devoir et remettra les affaires en son assiette. ~ En le souhaitant et esperant, je suis avec toute la soumission etc.

98.) Copie de la Lettre du Mme à Sa Majesté à Varsovie le 10. du Novembre 1715. ~ " ~ " ~

C'est une grande bonté de Votre Majesté, qu' outre la grace temoignée nouvellement à M^r l'Evêque de Livonie, pour laquelle je La remercie tres-humblement, Votre Majesté veut bien agréer pour une merite le devoir dont je tache de m'acquitter de mon mieux dans les conjonctures presentes conjointement avec M^r le Feltmarechal. ~ J'ai déjà exprimé dans ma précédente le desir ardent et la necessité de la presence de Votre Majesté, dans l'esperance ferme d'un prompt retour de V. M^{te}. ~ Nous avons pris la resolution ensemble avec Messieurs l'Evêque de Cujavie - Grand Tresorier - et M^r ex^{tr}ik de la Couronne d'aller au devant de Votre Majesté vers Posnanie. — En souhaitant avec empressement le bonheur d'embrasser les pieds de Votre Majesté, je suis avec toute la soumission Sire! etc. ~ " ~ " ~

99.) Kopia Listu Jmci Pana Kanclerxa Siedkiego Ko- 75
ronnego do niektorych Jmciow Panow Senatorow przez
Rece Jmcpana Feldmarszalka Fleminga Pisane, w
Warszawie d. 15. Miesiaca Novembris 1715. Roku.

Ojczydzajacemu xta ad Corpus Woyska Jego Krolewskiego Mci Jmcpanu Feld-
marszalkowi Flemingowi, rekomendowatem nietylko singularnem obserwan-
tiam fortuny Jmcpana, ale tez authoritatem et activitatem Jmcpana
in Republica; y ze Jmcpan ex statione sua cheesz y moiesz pradese ad
redintegrandam tranquillitatem publicam. - Przeto upraszam wielce Jmcpna,
zebyś wszelka, poufatosi raczyt mieci do pomienionego Jmcpana Feldmar-
szalka, y Orzoz optimos conatus do uspokojenia teraznieyszych roznichow
sekundowat: pewien beda partykularney a Majestate rekognicy y chojy
w rozkazach swoich ustugi, ktora na kazdy czas ofiarujac jestem na zawsze.
103. podobne Listy mutatis mutandis posly y do niektorych Jmci ex Equestri Ordine.

100.) A Monsieur le Comte de Berthier Chancelier de Saxe.
le 16. Novembre 1715. l'Année à V a r s o v i e. -

J'ai bien reçu la Lettre que Votre Excellence m' a écrit le 6. du present avec
l'incluse qu' Elle m' a envoyée par l'Ordre de Sa Majesté: et je ne marqueray
pas de satisfaire aux Ordres Royals. - Les troubles dans ces Pays s' aug-
mentent de plus en plus à cause de l'absence de Sa Majesté: - Nous fai-
sons ce qui est possible humainement pour les appaiser, considerant les suites
tres-facheuses à la ruine aussi bien de la Pologne que de la Saxe: mais Nos
soins ne peuvent pas être assez efficaces sans la presence de Sa Majesté. -
Nous l' attendons avec l' impatience comme un remède absolument neces-
saire. - Je suis cependant veritablement etc. ~ " ~ " ~

101.) Copie de la Lettre de Son Excellence Monseigneur le Grand
Chancelier de la Couronne à Son Excellence M^{le} le Fel-
marechal Fleming. à Varsovie le 20. Jbre 1715. ~

En partant ce matin pour Thorn selon le concert, je me donne l'honneur d' é-
crire ce mot à votre Excellence pour l' assurer de mes respects, pour Lui
souhaitter l' accomplissement de ses bonnes Intentions au maintien des Inte-
rets de Sa Majesté et du bien public, et pour lui communiquer ce que
la Poste de Ausie vient de me porter. - Le Contenta des Lettres de
M^{le}

16. — = Messieurs les Generaux ^(le même que) est celui de la Lettre de Mr le Palatin de Podolie. — Comme les dernières Lettres de Saxe du 12. de ce Mois nous assurent du depart de Sa Majesté de-là et de l'arrivée en Bologne sûrement dans ce Mois; ainsi j'espere d'avoir bientôt le bonheur d'embrasser les pieds de Sa Majesté, de Lui faire la relation des soins et de bonnes dispositions de Votre Excellence et de tâcher de persuader à Sa Majesté ce, dont nous sommes convenus. — Je ne manqueray pas d'en rendre compte à votre Excellence des - aussitot. — En me recomendant cependant aux bonnes graces et au souvenir de votre Excellence, Je suis avec tout le respect. —

102.) Do Ściecia Jmci Prymasa od Jego Królewskiej Mości dnia 9. miesiąca Septembris 1715. z Warszawy. — August Istory etc. — Najprzewielebniejszy w Bogu uprzejmie Nam miły! Responz na Memoryał Uprzejmości Waszej posyłamy in adjunctis: upewnając orax praesentibus Uprzejmości Waszej, że Nam nie są, tajne Państwa Waszego incommoda, które ponosi z wymuszoney necessitate konjunktur Woyska Waszego subsystemy. — Czynimy to wszystko co każdy in particulari cierpi: y większym niż passivi bolejąc zalem afskurujemy, że non est dolor sicut dolor Voster. — Impendimus wszystkie starania Wasze na xmnieyszenie y ostodzenie tych dolegliwości: y dla tego rozkazalismy, aby nie więcej niepretendowano nad to co jest indispensabiliter potrzebnego na porzuceniasz subsystemy, y utrzymanie Woyska in regulari disciplina. — A na dostateczniejsza demonstracya, że nikt nad Nas niemoże być bardziey o jako naywiększa Poddanym Waszym folge sollicitus; damy Ordynans, aby y z tego quantum które wynalexiono być absolute necessarium, cześć jeszcze jeżeli można odtrącono y xmnieyszone. — A lubo Driedziexne Państwa Wasze są xruynowane, starać się jednak będziemy aby y ostatniey dobywając sity suppleret to mogły. — Przytym dobrego zdrowia Uprzejmości Waszej, od Pana Boga życzymy. Datt ut supra. —

F i n i s.

Regestr Expedygy w Zurnale Kancllaryi H. Koronney Kroles. Polskgo.

N ^o	R o k u 1715.	Fol.
1.	Nominatio ad Cardinalatum Archiepiscopi Bituricensis.	1.
2.	Literae S. R. M ^{ts} ad Regem in Prussia.	2.
3.	List - do H. Kasztel. Woynickiego od Krola Jmci.	3.
4.	- do - do Ur. Putkownika Miera od Fezoz.	3.
5.	- do - do H. Kasztelana Woynickiego od Fezoz Krola Jmci	4.
6.	- do - do Ur. Komendanta Krakowskiego od Fezoz.	4.
7.	- do - do Ur. Starosty Krakowskiego od Fezoz	5.
8.	Lettre du Grand Chancelier de la Couronne à M ^r Mantoufel.	6.
9.	List - do Krolewica Jmci Jakuba od Kanclerza H. K.	6.
10.	Lettre au Pere Salerno	7.
11.	List - do Licza Jmci Prymasa od Jego Krolewskiej Mosci.	7.
12.	Reflexions sur l'Entretien eu à Varsovie avec l'ambassadeur - du Roi de France.	8.
13.	Lettre du Roi à M ^r l'Evêque de Crjavie.	8.
14.	Literae ad Regem in Prussia a Sacra Re. M ^{ts} te.	9.
15.	Nominatio Abbatiae Siciachoviensis.	9.
16.	Lettre du Grand Chancelier au Cardinal Albani.	10.
17.	- do - du M e m e , au Pere Salerno.	10.
18.	- do - du Roy au Prince Royal Son Fils.	11.
19.	- do - du Roi au Palatin de Livonie.	11.
20.	- do - du M e m e au Castellan de Cracovie.	11.
21.	List Kanclerza H. Kor. do Licza Jmci Biskupa Warminiskiego.	11.
22.	- do - do - do Jmpana Sardego.	12.
23.	- do - do - do Kapituly Warminiskiej.	12.
24.	Literae Regis Prussiae ad Sacram Regiam Majestatem.	12.
25.	- do - S ^{te} Reg. M ^{ts} ad Regem in Prussia.	13.
26.	- do - Ad eandem Reg. M ^{ts} em in Prussia a Sacra Regia Majestate	14.
27.	Lettre de Son Excellence M ^{sr} le Grand Chancelier de la Couronne, à Son Eminence Monseigneur le Cardinal Albani Protecteur du Royaume Polonois.	14.

N ^o	R o k u 1715.	Stron.
28.	Litterae S ^{ae} Regiae M ^{ajest} is ad Regem in Prussia. ~ " ~ . ~	15.
29.	Lettre - de son Ex. M ^{sr} le Grand Chancelier au Roy. ~ " ~ . ~	16.
30.	Justyfikacya Jm ^{ci} pana Generata Smigielkiego. ~ " ~ . ~	16.
31.	List - J ^{eg} o Król. M ^{ci} do Jm ^{ci} pana Wojewody Chetminskiego. ~ . ~	18.
32.	L'assignation de Sa M ^{ajest} e le Roi de Pologne, à Monsieur le Conseiller Steinhauser. ~ " ~ . ~ " ~ . ~	19.
33.	L'assurance de Sa M ^{ajest} e donnée à M ^{sr} . le Comte à l'égard du - Sieur Spiegel. ~ " ~ . ~ " ~ . ~	19.
34.	Breve Apostolicum Ad Sacram Regiam M ^{ajestatem} datum. ~ . ~	19.
35.	Responsum Sac. Regiae M ^{ajest} is ad Breve Apostolicum. ~ . ~	20.
36.	Copia reiteratarum Invitatoriarum Sacrae Caesarea M ^{ajestatis} ad Regē Sueciae Carolum XII. pro Congressu Brunsvicensi. ~ . ~	21.
37.	Lettre de Sa M ^{ajest} e à M ^{sr} le Castellan de Cracovie. ~ " ~	23.
38.	- d ^e - du m ^{ême} au m ^{ême} . ~ " ~	23.
39.	List - Kanclerxa W. Kor: do P. Rybinskiego Wojewody Chetminskiego	23.
40.	Lettre de Sa M ^{ajest} e à M ^{sr} le Castellan de Cracovie. ~ . ~	24.
41.	List - od Króla Jm ^{ci} do W ^o z. Poieja Kaszt. Wiler ^{sk} St. W. W. As. Lit. ~	25.
42.	Memoire pour Monsieur Buxyna Chambellant de Sa M ^{ajest} e Enseigne de la Cour de Litvanie. ~ " ~ . ~ " ~ . ~	25.
43.	Lettre au M ^{sr} le Comte de Fleming. ~ " ~ . ~ " ~	27.
44.	Litterae Sacrae Regiae M ^{ajest} is ad Cardinalem Albani Protectorem Regni	27.
45.	Lettre du Cardinal Schönborn à Sa M ^{ajest} e Pol. ~ . ~	28.
46.	- d ^e - du Comte Schönborn Vice-Chancel. de l'Empire au Roy. ~ .	29.
47.	Afisygacya J ^{eg} o Królewskieg M ^{ci} do Urodzonego Steinhausera Generalnego Perceptora Prowentow Królewskich. ~ " ~ . ~ " ~	30.
48.	List. od Króla do Ur. M. N. Deputata na Trybu. Głow. W ^o z. As ^{ta} wa Lit ^e	30.
49.	- d ^e - - d ^e - do W ^o z. Podskarbiego W ^o z. As ^{ta} wa Lit ^e ~ . ~	31.
50.	- d ^e - - d ^e - do W ^o z. Kasztel. Wilerisk ^e Stetmarna W ^o z. As. Lit. ~	31.
51.	- d ^e - Kanclerxa W. K. do Królewicza Jm ^{ci} . ~ . ~	31.
52.	Lettre du Roy à M ^{sr} le Castellan de Cracovie Gr. General de la Courne	31.
53.	List. od Króla Jm ^{ci} do Kayprzewielcbn. w Bogu Kiecia Prymasa. ~	32.
54.	Litterae Ducis Venetiarum ad Sacram Regiam M ^{ajestatem} . ~ " ~	33.
55.	List Kanclerxa W. Kor. do K ^{ci} a Jm ^{ci} Prymasa. ~ . ~	34.
56.	- d ^e - F e g o z - do Jm ^{ci} Kasztelana Krakowskiego. ~ " ~	34.

Nr	R o k u 1715.	Stron
57.	List Kancelaria W. Kor. do P. Smigielskiego Chor. Nadw. Koro. —	35.
58.	Lettre du Roi à M ^r le Grand General de l'Armée de la Couronne. —	35.
59.	List. Kancelaria W. Kor. do Seymiku Brzedzkiego Wództwo Wielkopolski	36.
60.	— d ^o — F e g o z do K ^{ia} J ⁿⁱ Biskupa Warmińskiego. —	37.
61.	Literae Supr. R ^{oi} Cancellarij ad D ^{nu} m Abligatum Brandenburgicum.	37.
62.	— d ^o Regie ad Magistratum Gedanensem. —	38.
63.	Responsum a Sacra Caesarea Majestate Carolo VI., D ^{no} Joan. Corniti — — Przebendowski J ⁿⁱ soni D ^{pu} m Regni Abligato S. R. M ^{is} et R ^{plia}	38.
64.	Unwersaty K ^l ews. M ^{ci} do Senat. y Urzęd. Wództwa Sandomirskiego. —	40.
65.	Lettre du Grand Chancelier à M ^r le General de la Motte. —	41.
66.	— d ^o — de Sa Majeste à M ^r le Grand General de l'armée de la Couronne.	41.
67.	Litera Regie, ad Ill ^u m D ^{nu} m Principem Ducem Curlandiae et G ^{os} — — Possesores Hypothecarios Bonorum Episcopatus Piltinerensis. —	42.
68.	List Króla J ⁿⁱ do Urzędzonego Lubńskiego Podstolego Koronnego.	43.
69.	— d ^o — F e g o z do W. Dembińskiego Kaszt. Wojnickiego. —	43.
70.	— d ^o — F e g o z do K ^{ia} J ⁿⁱ Prymasa. —	44.
71.	Relacya odprawionej konferencyi o wysciu Wojsk Rosyy. w Polsce. —	44.
72.	Instrukcyja od J ^{ci} Król. M ^{ci} W ^l br ^{nu} Alexan. Fredrowi Sekretarz. W. — — Kor. ad sedandos motus w Ruskich Wojewodztwach. —	46.
73.	List J ^{ci} Kancelaria W. K. do J ^{ncp} . Fredra Kasztelana Lwowskiego. —	47.
74.	— d ^o — F e g o z — do Kasztelana Przemyskiego. —	48.
75.	— d ^o — F e g o z — do J ^{ncp} ana Chorążego Przemyskiego. —	49.
76.	— d ^o — do Ur. Bonińskiego Podkomorzego Kor ^o od J ^{ci} Król. M ^{ci} . —	50.
77.	— d ^o — do W. Pocięja Het. W ^{kg} o W. x. d. od Króla J ⁿⁱ . —	50.
78.	Summaryusz konferencyi w Interesie Kurlandzkim. —	51.
79.	Lettre du Grand Chancelier de la Cour. à Sa Majeste. —	52.
80.	— d ^o — ad Ill ^u m Ducem Curlandiae et Semigalliae a S. Reg. M ^{yste} . —	53.
81.	Declaratio Cels ^{mi} Curlandiae Ducis ad Puncta Instructionis etc. —	54.
82.	Unwersaty J ^{ego} Kr. M ^{ci} do Wojewodztw. —	57.
83.	List — do Królewicza J ⁿⁱ Jakóba od J ^{ncp} ana Kancelaria W. Kor. —	60.
84.	— d ^o — J ^{ego} Król. M ^{ci} do K ^{ia} J ⁿⁱ Wojewody Krakowskiego. —	61.
85.	— d ^o — Kancelaria W. Kor ^o do Wojewody Podolskiego. —	62.
86.	Desideria J ^{ncp} . Hetmana W ^{kg} o w. x ^{stwa} Lit. do Laski J ^{ego} Kr. M ^{ci} curae — et sollicitudini J ^{ncp} . Biskupa Kujawskiego powierzone. —	62.

№	R o k u 1715.	Stron.
87.	Rationes, propter quas Cancellaria Regni contra Decretum Supremi Tribunalis Regni rescribere non potest, neque executio illius impediti valet: et Responsum ad illas. ~ " ~ ~	64.
88.	Litterae Sr̄mni Regis Prussiae ad S. Regiam Majestatem Pol. ~ " ~	66.
89.	- 2 ^o - E j u s d e m ad E a n d e m. ~ " ~	67.
90.	List - Kanclerxa W. Kor. do Jp. Szeremeta Feldmarsz. Woysk Jc ^o Cars. W.	68.
91.	Exdywirya dymow między Woyskami Litewskimi y auxyliarny Królewsk.	68.
92.	Litera S. Regiae M̄tis Pol. ad Regem Borussiae. ~ " ~	70.
93.	- 2 ^o - E j u s d e m ad Eundem. ~ " ~	71.
94.	List od Króla Jm̄ci do N̄cia Jm̄ci Prymasa. ~ " ~	72.
95.	- 2 ^o - Panow Senatorow y Ministrów Status in absentia Jcgo Królewskieg M̄ci w Polsce do Seraskiera Paszy Chocimskiego. ~ " ~	72.
96.	Absygnacya do Mr. Steinhauzera Perceptora Głownego Browent. Stot. Jc ^o Kr.	73.
97.	Lettre du Grand Chancelier à Sa Majesté. ~ " ~	74.
98.	- 2 ^o - Du M̄ e m e à Sa Majesté. ~ " ~	74.
99.	List Kanclerxa W. K. do niektórych Senatorow. ~ " ~	75.
100.	Lettre du Gr. Chancelier à M ^r le Comte de Werthern Vice Chanc.	75.
101.	2 ^o Du M̄ e m e à Msr. le Feltrmarechal Fleming. ~ " ~	75.
102.	List do N̄cia Jm̄ci Prymasa od Jcgo Królewskieg M̄ci. ~ " ~	76.

Lenox & Novis

Всїхъ рукописихъ и печатныхъ книгъ
и списковъ и переписокъ и документовъ
всїхъ и каждаго рода

всїхъ и каждаго рода

From
64
66
67
68
68
70
71
72
—
72
73
74
74
75
75
75
76

